

Sotalobbauksesta sotatalouteen EU:ssa

Miten aseteollisuus
muokkaa eurooppalaista politiikkaa

Mark Akkerman & Chloé Maulewaeter
Suomennos Mika Nyman

Sisällysluettelo

Tiivistelmä ja keskeiset havainnot	s.4
Johdanto	s.7
Varat sotaa varten: Aseteollisuus ja EU:n militarisoituminen	s.10
Sota varoista: Viherpesun strategiat pysyvän rahoituksen saamiseksi	s.30
Loppuhuomautukset	s.43
Liitteet	s.45
Loppuviitteet	s.50

Päivämäärä: Syyskuu 2023

Toimittajat: Wendela de Vries, Tracey Martin, Laëtitia Sédou.

Suunnittelija: Davide Mancini

Kuvien oikeudet: Alkuperäiset kuvat Euroopan parlamentin mediakeskuksesta; Romuald Meigneux / Sipa Press.

Suomennos: Mika Nyman

Suomenkielistä käännöstä ja julkistamista on tuettu Suomen Eurooppatiedottamisen valtionavusta. Raportissa esitetyt johtopäätökset ovat raportin tekijöiden.

eurooppatiedotus.fi
Ulkoministeriö

Raportin sisältöä saa lainata tai jäljentää ei-kaupallisiin tarkoituksiin edellyttäen, että tietolähde mainitaan asianmukaisesti. ENAAT olisi kiitollinen, jos se saisi kopion tai linkin tekstistä, jossa tätä asiakirjaa käytetään tai siteerataan. Huomaa, että joidenkin kuvien tekijänoikeudet voivat olla muualla, ja näiden kuvien tekijänoikeusehtojen tulisi perustua alkuperäisen lähteen tekijänoikeusehtoihin.

Tiivistelmä ja keskeiset havainnot

Puolustusteollisuus on keskeinen kriisinsietokyvyn, Unionin turvallisuuden ja siten rauhan ja sosiaalisen kestävyys tekijä.

Mairead McGuinness, rahoituspalveluista, rahoitusvakaudesta ja pääomamarkkinaunionista vastaava EU-komissaari
(Vastaus parlamentin kysymykseen E-001935/2023, 08.09.2023)¹

Tämä äskettäinen lausunto on peräisin komission jäseneltä, jonka toimeksiannolla ei ole juurikaan tekemistä sotilasalan kanssa, ja Euroopan ilmailu-, avaruus- ja puolustusteollisuuden yhdistys (AeroSpace and Defence Industries Association of Europe, ASD), aseeteollisuuden tärkein lobbausryhmä, on käyttänyt sitä oman kertomuksensa edistämiseen. Tämä osoittaa, kuinka laajalle aseeteollisuuden vaikutusvalta on levinnyt EU:n politiikassa.

EU:n aseeteollisuus on luonut yhä tiiviimpiä suhteita EU:n poliittisiin päättäjiin ja toimielimiin saadakseen lisää rahaa (sekä julkista että yksityistä), pitkäaikaisia sitoumuksia ja tiivistä osallistumista linjauksiin, prosesseihin ja keskusteluihin. EU on yhä enemmän hyväksynyt nämä vaatimukset ja ottanut uusia askeleita EU:n militarisoimiseksi.² Tätä meneillään olevaa prosessia on vauhdittanut EU:n vastaus Venäjän hyökkäykseen Ukrainaan helmikuussa 2022, mutta sitä on valmisteltu jo vuosia aiemmin, kuten Vredesactien vuonna 2017 julkaisemassa raportissa "Securing profits, how the arms lobby is hijacking Europe's defence policy" osoitetaan.³

Tämä uusi raportti jatkaa siitä, mihin Vredesactien raportti päättyi. Aseeteollisuus ei suinkaan ole tyytynyt Euroopan puolustusrahastoon (European Defence Fund, EDF), vaan se on käyttänyt hyväkseen EU:n militarisointia suosivaa uutta ajattelutapaa ylittääkseen vallitsevia rajoja: alan erityisrahoituksesta siviiliohjelmien laajempaan saatavuuteen, Erasmus+-ohjelmasta rakennerahastoihin⁴ ja viime aikoina vaatimalla rajoittamatonta pääsyä pysyvään rahoitukseen.

Tämän raportin ensimmäisessä luvussa esitetään yleiskatsaus siihen, miten aseeteollisuuden edunvalvontajärjestöt ovat saaneet yhä tiiviimmät yhteydet EU:n poliittisiin päättäjiin ja virkamiehiin. Tärkeimmät havainnot ovat seuraavat:

- Euroopan komissio perusti vuonna 2019 uuden puolustusteollisuuden ja avaruusasoiden pääosaston (Directorate-General for Defence Industry and Space, DG DEFIS), joka toimii Euroopan aseeteollisuuden ja avaruusalan palveluntarjoajana. Tätä pääosastoa johtaa Ranskan EU-komissaari Thierry Breton, joka oli aiemmin Atos-tietotekniikayhtiön toimitusjohtaja, ja jonka nimitys herätti huolta mahdollisesta eturistiriidasta.⁵
- Breton on luonut pysyvän vuoropuhelun komission ja teollisuuden välille perustamalla uuden komission asiantuntijaryhmän, joka käsittelee EU:n avaruus-, puolustus- ja ilmailuteollisuuden kannalta tärkeitä linjauksia ja ohjelmia. Hänellä ja muilla korkean tason virkamiehillä on myös monia muita tapaamisia aseeteollisuuden edustajien kanssa.

- EU:n kymmenen suurinta asealan yritystä ja kaksi suurinta etujärjestöä ovat vuodesta 2014 lähtien järjestäneet satoja tapaamisia Euroopan komission kanssa ja vuodesta 2019 lähtien yli 150 tapaamista Euroopan parlamentin jäsenten kanssa. Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alivaliokunnan (Specific Subcommittee on Security and Defence, SEDE) puheenjohtaja Nathalie Loiseau (Renew) on yksi sotateollisuuden tärkeimmistä kohteista. Aseyrityksiä kutsutaan myös parlamentin kuulemistilaisuuksiin, kun taas kriittiset kansalaisjärjestöt ja tutkijat saavat harvoin tilaisuuden puhua tällaisissa kokouksissa.
- Nämä teollisuuden ponnistelut tuottavat tulosta: Euroopan parlamentti äänestää yleensä ylivoimaisesti aseiteollisuutta tukevan lainsäädännön, kuten Euroopan puolustusrahaston (EDF) ja ampumatarviketuotantoa tukevan säädöksen (Act in Support of Ammunition Production, ASAP) puolesta, ja se vaatii päätöslauselmissaan säännöllisesti aseiteollisuuden rahoituksen lisäämistä.
- Lokakuun 2022 ja toukokuun 2023 välisenä aikana teollisuuden ja poliittiset johtajat tapasivat kolmessa korkean tason kokouksessa – kahdessa teollisuuden ja yhdessä EU:n järjestämässä, joiden yhteisenä tavoitteena oli edistää tiiviimpää yhteistyötä, lisätä investointeja ja vahvistaa EU:n aseiteollisuutta. EU:n korkea edustaja Borrell oli puhujana kaikissa kokouksissa ja Breton kahdessa (molemmat teollisuuden järjestämiä). Kaikissa kolmessa kokouksessa oli myös puhujia Euroopan puolustusvirastosta (DG DEFIS) ja Euroopan investointipankista sekä useita puhujia suurista asealan yrityksistä.
- Euroopan puolustusrahastossa, Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamista yhteishankintojen avulla koskevassa EDIRPA-säädöksessä (European Defence Industry Reinforcement through Common Procurement Act) ja ampumatarviketuotantoa tukevassa säädöksessä (ASAP) mainitaan nimenomaisesti EU:n aseiteollisuuden kansainvälisen kilpailukyvyyn edistäminen ja siten EU:n ulkopuolisiin maihin suuntautuvan viennin edistäminen yhtenä päätavoitteena. EU:n jäsenvaltiot ovat jo nyt maailman toiseksi suurin aseviejä, ja Saudi-Arabia on niiden ensisijainen vientikohde.
- Aseyhtiöt lobbaavat yhä enemmän myös muita niille tärkeitä tavoitteita, kuten vapautuksia ympäristösäännöksistä, raaka-aineiden saatavuutta ja rajojen militarisointia. Vaikka ne ovat onnistuneet vaikuttamaan EU:n toimielimiin ja politiikkaan, ne ilmaisevat säännöllisesti tyytymättömyytensä tuloksiin ja korostavat vaatimuksiaan saada lisää rahaa ja tukea.

Toisessa luvussa keskitytään siihen, miten aseiteollisuus on käynnistänyt EU:ssa vankan ja strategisen, viherpesua toteuttavan lobbauskampanjan ja sijoittanut sen sen EU:n kestävä rahoituksen kehyksiin. Näillä pyrkimyksillä pyritään ensisijaisesti parantamaan alan rahoitusmahdollisuuksia ja korostamaan sen roolia Euroopan turvallisuudessa ja puolustuksessa.

- Osana EU:n sosiaalisesta taksonomiasta käytävää keskustelua aseiteollisuus vastustaa kiivaasti sen leimaamista sosiaalisesti kestävämmäksi ja pyrkii sen sijaan osoittamaan, että turvallisuuden ja kestävyiden välillä on kiinteä suhde. Tällaisella uudelleenbrändäyksellä se pyrkii osoittamaan, että aseiteollisuus myötävaikuttaa keskeisellä tavalla hyvinvointiin yhteiskunnassa.
- Ukrainan sodan puhjettua alan johtajat väittävät, että turvallisuus on kestävä kehityksen edellytys, ja käyttävät kriisiä hyväkseen vahvistaakseen asemaansa kestävästä rahoituksesta käytävässä keskustelussa. Tällä strategialla pyritään esittämään aseiteollisuus globaalin kestävyiden esitaistelijana.
- Aselobbaus on laajentanut vaikutusvaltaansa kestävä rahoitusta koskevien politiikkojen ulkopuolelle ja vaikuttanut myös muihin EU:n virallisiin asiakirjoihin. Tärkeimmät eurooppalaiset johtajat ja poliittiset päättäjät ovat ilmaisseet tukensa puolustusteollisuudelle Euroopan talouden strategisena tukipilarina.

- Aselobbarien vaikutus rahoituslaitoksiin on saanut jotkut niistä arvioimaan uudelleen investointejaan puolustusteollisuuteen. Tämä narratiivi on saavuttanut Euroopan investointipankin, joka muutama vuosi sitten alkoi suhtautua joustavammin kaksikäyttöhankkeisiin, mikä saattaa johtaa siihen, että asealan suorien investointien kieltä poistetaan, kun uusi pääjohtaja nimitetään vuoden 2023 lopussa.
- On kuitenkin tärkeää tunnistaa asepteollisuuteen liittyvä merkittävä ekologinen jalanjälki. Ala lisää kasvihuonekaasupäästöjä, tuottaa myrkyllisiä sodan jätteitä ja aiheuttaa vahinkoa ekosysteemeille. Teollisuuden pyrkimykset profiloitua kestäväksi toimijana on viherpesustrategia, joka on ristiriidassa sen tosiasian kanssa, että sotilaallinen toiminta aiheuttaa kuolemaa ja tuhoa.

Useiden EU:n ja jäsenvaltioiden johtajien mukaan EU on nyt siirtymässä sotatalouden tilaan, ja sen on "opittava vallan kieli". Asepteollisuuden vaikutuksesta EU:n militarisoituminen jatkuu, mikä kyseenalaistaa EU:n rauhanprojektina. Tämä kehitys lisää jäsenvaltioiden riskiä osallistua aseellisiin konflikteihin ja pahentaa ympäristötuhoa ja nykyistä ilmastokriisiä. Keskittyminen asepteollisuuden vahvistamiseen ei ainoastaan ohjaa kipeästi kaivattuja varoja pois diplomatiasta, rauhanrakentamisesta, ilmastokestävydestä ja sosiaalisista kysymyksiltä, vaan se myös pahentaa maailmanlaajuista asevarustelukilpailua. Tuotantokapasiteetin lisääminen edellyttää lisää myyntikanavia ja löyhempiä asevientisääntöjä, jotka lisäävät sotia ja sortoa kaikkialla maailmassa.

Olen vahvasti vakuuttunut siitä, että Euroopan puolustuksen tulevaisuus lähtee puolustusteollisuudesta.

Josep Borrell, EU:n korkea edustaja,

Euroopan puolustusviraston (EDA) vuosikokous, 4.12.2020.

Tämä EU:n korkean edustajan ja Euroopan komission varapuheenjohtajan (High Representative / Vice President, HR/ VP) sitaatti kuvaa aseeteollisuuden ja EU:n päätöksentekijöiden välistä yhä symbioottisempaa suhdetta. Se osoittaa myös, että EU:n tuet asekauppiaille ovat syrjäyttämässä EU:n todellisen puolustuspolitiikan, kun otetaan huomioon erilaiset kansalliset näkemykset siitä, millaista tällaisen politiikan pitäisi olla.

Belgialainen kansalaisjärjestö Vredesactie julkaisi lokakuussa 2017 raportin "Securing Profits: How the arms lobby is hijacking Europe's defence policy" (Voittojen varmistaminen: Kuinka aselobby kaappaa Euroopan puolustuspolitiikan). Siinä osoitettiin, kuinka suuri vaikutusvalta aseeteollisuudella – erityisesti joukolla suuryrityksiä – oli EU:n sotilaspolitiikan muotoilussa ja sen rooliin Euroopan puolustusrahaston (EDF) ja sen edeltäjäohjelmien perustamisessa.⁶

Sittemmin Euroopan unionin militarisoituminen on voimistunut, mikä on johtanut aseeteollisuuden taloudellisen ja poliittisen tuen lisääntymiseen kahdella alalla, jotka ovat erityisen kiinnostavia tälle teollisuudenalalle: ensinnäkin lisärahan etsiminen – ei ainoastaan julkisen vaan myös yksityisen ja kestäväen rahoituksen hankkiminen sekä pitkäaikaisten sitoumusten ja investointien saaminen – ja toiseksi halu osallistua tiiviisti poliittiseen päätöksentekoon, strategiaan ja operatiivisiin prosesseihin ja keskusteluihin. EU on hyväksynyt aselobbauksen vaatimukset paitsi myöntämällä varoja aseisiin myös helpottamalla ja joissakin tapauksissa jopa suosimalla pääsyä monenlaisiin siviilialan rahastoihin Erasmus+-ohjelmasta rakennerahastoihin ja jopa LIFE-ympäristöohjelmaan, mikä on merkinnyt uusia vaiheita EU:n militarisoitumisessa⁷.

Prosessi alkoi näin ollen jo hyvissä ajoin ennen Venäjän hyökkäystä Ukrainaan helmikuussa 2022, joka toimi ennen kaikkea jälkikäteen perusteluna ja kiihdyttävänä tekijänä ja johti paitsi poliittisen huomion lisääntymiseen myös siihen, että aseeteollisuudelle myönnettiin uusia tukia, joita ei ole otettu huomioon EU:n pitkän aikavälin talousarviossa vuosiksi 2021-2027, kuten eurooppalaista puolustusteollisuutta yhteisten hankintojen avulla vahvistava laki (EDIRPA) ja ampumatarviketuotantoa tukeva säädös (ASAP). Näin kävi myös puolustusrahaston esiohjelmille kaudelle 2014-2020.

Tässä uudessa raportissa jatketaan siitä, mihin Vredesactien raportti päättyi, ja tarkastellaan, mitä on tapahtunut kuuden vuoden aikana sen jälkeen.

Ensimmäisessä luvussa luodaan yleiskatsaus siihen, ketkä ovat aseeteollisuuden lobbauksen avaintoimijoita ja miten ne ovat varmistaneet yhä tiiviimmät suhteet EU:n poliittisiin päättäjiin ja virkamiehiin sekä käyttäneet erityisiä vuoropuhelukanavia, joiden avulla ne voivat vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon jo hyvin varhaisessa vaiheessa.

Niiden vaikutusvalta laajeni merkittävästi Euroopan parlamenttiin edellisiin vuosiin verrattuna sekä laajempaan joukkoon heille tärkeitä politiikkoja. Samaan aikaan kriittiset tahot pääsevät harvoin ääneen.

Toisessa luvussa osoitetaan, miten aseteollisuus on ryhtynyt syvällisempään kerronnan muutokseen ja käyttänyt Venäjän hyökkäystä tekosyynä häpeämättömään viher- ja sosiaalipesuun. Turvallisuuden ja kestävyys yhdistäminen on nyt keskeisellä sijalla aselobbarien toiminnassa sekä EU:n että kansallisella tasolla, erityisesti EU-taksonomian yhteydessä, joka on kehys, jonka tarkoituksena on luokitella ympäristön kannalta kestävää taloudellista toimintaa. Perimmäisenä tavoitteena on saada rajoittamaton pääsy kestävä kehityksen mukaiseen rahoitukseen muun muassa Euroopan investointipankilta (EIP) alalle, jolla on merkittävä ekologinen jalanjälki, ja joka hyötyy monista vapautuksista ympäristösäädösten vaatimuksista⁸.

Varat sotaa varten: Aseteollisuus ja EU:n militarisoituminen

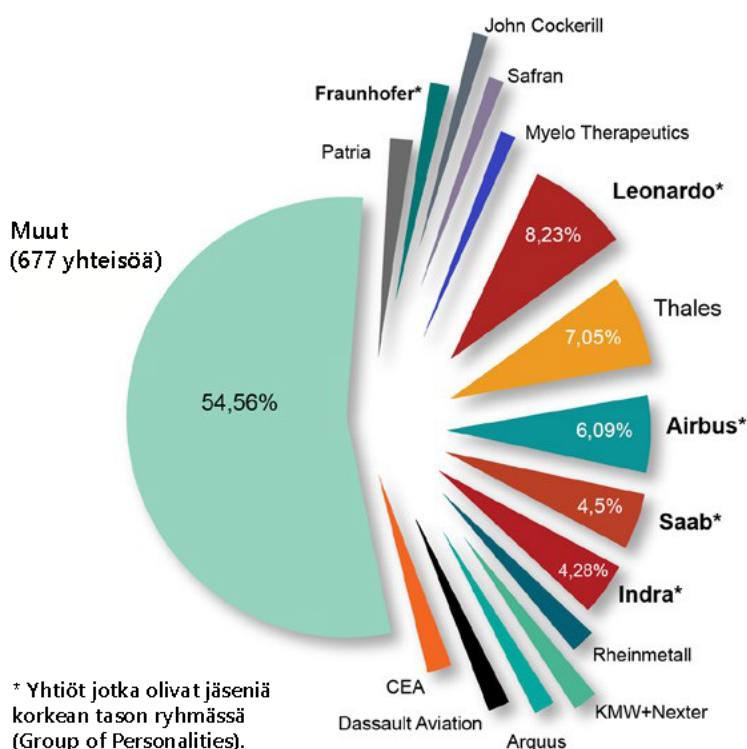
Mark Akkerman

Kuka olisi uskonut vuosia sitten, että meillä olisi nyt Euroopan puolustusrahaston kautta 8 miljardin euron Euroopan T&K-ohjelma, jolla voidaan investoida konkreettisiin puolustusvalmiuksiin ja teknologioihin?

Sisämarkkinoista vastaava komissaari Thierry Breton,
Euroopan puolustus- ja turvallisuuskonferenssi, lokakuu 2022.⁹

Komissaari Breton esitti tämän kysymyksen EU:n virkamiehistä ja aseteollisuuden edustajista koostuvalle kuulijakunnalle Euroopan puolustus- ja turvallisuuskonferenssissa (European Defence and Security Conference), jonka eräs lobbausyritys järjesti lokakuussa 2022. Aseteollisuudelle, joka oli lobannut tällaisen rahaston perustamista vuodesta 2010 lähtien, tämä ei kuitenkaan ollut kovin suuri yllätys. Aselobbauksella – erityisesti suuryritysten ryhmällä – on suuri vaikutusvalta EU:n kehittyvän sotilaspolitiikan muotoilussa, alkaen Euroopan puolustusrahaston (EDF) ja sen edeltäjäohjelmien perustamisesta.¹⁰ Vuonna 2015 Euroopan komissio perusti neuvoo-antavan korkean tason ryhmän (Group of Personalities, GoP, ks. liite 1), jota hallitsevat aseteollisuuden edustajat, antamaan neuvoja EU:n rahoittamasta sotilaallisesta tutkimusohjelmasta. Tuloksena syntynyt raportti muodosti perustan EDF-asetukselle, jonka budjetti on kahdeksan miljardia euroa EU:n nykyisessä talousarviossa (Multiannual Financial Framework, MFF, monivuotinen rahoituskehys 2021-27).¹¹

Hankkeiden ensimmäinen rahoituskierros (Call 2021) antaa ennustettavan kuvan, joka vahvistaa EDF:n esiohjelmista vuosina 2017-2020¹² ilmenneen suuntauksen. Viidestä tärkeimmästä edunsaajasta, neljä oli suuria EU:n asealan yrityksiä, jotka olivat edustettuina aloitteen kohteena olevassa ohjelmassa: Leonardo, Airbus, Saab ja Indra.¹³ Yhdessä muiden aloitteen kohteena olevaan ohjelmaan osallistuneiden yritysten (BAE Systems¹⁴, MBDA) ja tutkimuslaitosten (Fraunhofer, TNO) kanssa ne keräsivät ensimmäisenä vuonna 38,9 prosenttia EDF:n rahoituksesta.¹⁵

Aseteollisuuden ruokahalu ei kuitenkaan tyydyttänyt sitä, että niille luotiin oma rahoituskuori.

Sen jälkeen kuin punainen linja, jonka mukaan yhteisön talousarviosta ei voitu rahoittaa sotilaallista toimintaa, oli ylitetty, kaikki nopeutui (ks. taulukko 1).

Hyvin nopeasti useat siviiliohjelmat tulivat aseteollisuuden ulottuville, ja siitä tuli liiketoimintaa siinä missä muutkin: "puolustustaitoja" koskevasta Erasmus+-ohjelmasta rakennerahastoihin ja jopa LIFE-ympäristöohjelmaan koskien ympäristöystävällisempiä aseita¹⁶.

Lisäksi Euroopan puolustusvirasto on perustanut Euroopan puolustusalan rahoitusväylän (European Funding Gateway for Defence), jonka tarkoituksena on auttaa puolustusala saamaan eurooppalaista rahoitusta¹⁷ ja jossa on tähän mennessä ehdotettu peräti 27 erilaista mahdollisuutta.

Hiljattain Ukrainan tukemiseksi on hyväksytty kiireellisesti uutta rahoitusta, erityisesti ampumatarviketuotantoa tukeva säädös (ASAP), jossa teollisuudelle myönnetään 300 miljoonaa euroa tukia ampumatarvike- ja ohjustuotannon lisäämiseksi vuoteen 2025, ja yhdessä teollisuuden kanssa sekä komissio että Euroopan parlamentti vaativat aseteollisuuden rahoitusohjelmien merkittävää lisäämistä vuodesta 2025 alkaen osana vuosien 2021–2027 talousarvion tarkistusta.

Taulukko 1

EU:n militarisoinnin keskeiset hetket vuodesta 2017 ¹⁸ lähtien	
2017	Puolustustutkimuksen valmistelutoimen (PADR) käynnistäminen – EDF:n edeltäjä sotilaallisen tutkimuksen rahoituksessa (kokonaisbudjetti 90 miljoonaa euroa vuosiksi 2017–2029, 18 sotilaallista tutkimushanketta rahoitetaan vuoteen 2019 mennessä).
	Sotilaskriisinhallinnan suunnittelu- ja toteutusvoimavaran (MPCC) perustaminen, joka on Brysselissä sijaitseva pysyvä operatiivinen esikunta EU:n sotilasoperaatioita varten, joissa on enintään 2 500 sotilasta.
	Pysyvän rakenteellisen yhteistyön (PESCO) käynnistäminen turvallisuuden ja puolustuksen alalla – Hallitustenvälinen kehys sotilaallisten voimavarojen kehittämiseksi jäsenvaltioiden muodostamien ryhmien kesken.
2018	Euroopan komissio esittelee EDF:ää koskevan ehdotuksensa
2019	Euroopan puolustusteollisuuden kehittämisohjelman (EDIDP) käynnistäminen – EDA:n toinen edeltäjä, jossa myönnetään 500 miljoonaa euroa 44 hankkeeseen uusien aseiden ja sotilasteknologian kehittämiseksi vuoteen 2020 asti.
	EU:n jäsenvaltioiden ja Euroopan parlamentin alustava poliittinen sopimus EDF:n ehdotuksesta
	Komission uuden puolustusteollisuuden ja avaruusasioiden pääosaston (DG DEFIS) perustaminen.
2020	Puolustuksen koordinoitu vuosittainen tarkastelu (CARD) -raportin – jäsenvaltioiden puolustussuunnitelmien tarkastelun ja puolustusyhteistyön suunnannäyttäjän – ensimmäinen täysimääräinen täytäntöönpano saatiin päätökseen.
2021	EU hyväksyy EDF:n ehdotukset vuosiksi 2021–27, joiden budjetti on 8 miljardia euroa, ja julkaisee ensimmäisen hanke-ehdotuspyynnön.
	Euroopan rauhanrahaston (European Peace Facility, EPF) perustaminen – talousarvion ulkopuolinen rahasto sotilaalliseen apuun EU:n ulkopuolisille valtioille ja EU:n sotilasoperaatioiden toteuttamiseen. Alkuperäinen talousarvio 5,7 miljardia euroa (2021–2027).
	Yhdennetyn rajaturvallisuusrahaston (IBMF) perustaminen – 7,2 miljardin euron budjetti (2021–2027) EU:n jäsenvaltioiden rajaturvallisuus- ja rajavalvontakapasiteetin vahvistamiseksi.

2022	Euroopan komissio julkaisee puolustuspaketin "Commission Contribution to European Defence", joka sisältää aloitteita EU:n sotilaallisten voimavarojen vahvistamiseksi ja aseiteollisuuden tukemiseksi, sekä tiekartan "Roadmap on critical technologies for security and defence".
	EU:n jäsenvaltiot hyväksyvät turvallisuus- ja puolustuspolitiikan strategisen kompassin "Strategic Compass for Security and Defence", joka on "kunnianhimoinen toimintasuunnitelma EU:n turvallisuus- ja puolustuspolitiikan vahvistamiseksi vuoteen 2030 mennessä" ¹⁹ .
	Euroopan komissio ja korkea edustaja julkaisevat yhteisen tiedonannon "Defence Investment Gaps Analysis and Way Forward", jossa ehdotetaan toimia EU:n aseiteollisuuden vahvistamiseksi.
	EU:n neuvosto lisää 2,3 miljardia euroa Euroopan rauhanrahastoon (EPF), jota on käytetty pääasiassa aseiden toimittamiseen Ukrainaan.
	EU:n parlamentti hyväksyy päätöslauselman, jossa vaaditaan monivuotisen rahoituskehityksen (MFF) 2021-2027 nopeaa tarkistamista sotilaallisten rahoitusvälineiden, myös EDF:n, määrärahojen ja aseiteollisuudelle annettavan tuen lisäämiseksi.
2023	Euroopan komissio julkaisee Euroopan unionin turvallisuus- ja puolustuspolitiittisen avaruusstrategian "European Union Space Strategy for Security and Defence".
	Euroopan komissio ehdottaa monivuotisen rahoituskehityksen (MFF) väliarviointia, jossa EDF:lle myönnetään 1,5 miljardia euroa lisää.
	EU:n neuvosto korottaa Euroopan rauhanrahaston (EPF) talousarviota 12 miljardiin euroon.
	EU hyväksyy ampumatarviketuotantoa tukevan säädöksen (ASAP), jonka budjetti on 300 miljoonaa euroa EU:n aseiteollisuuden ampumatarviketuotantokapasiteetin lisäämiseksi.
	EU hyväksyy säädöksen Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamisesta yhteisten hankintojen kautta (EDIRPA), johon on varattu 500 miljoonan euron määrärahat (EDF:n varoista) ja jolla kannustetaan jäsenvaltioita hankkimaan yhdessä aseita.

Komissio perustaa uuden aseiteollisuusosaston

Erityisosaston perustaminen tukemaan aseiteollisuutta on ainutlaatuinen esimerkki siitä, miten EU on ottanut alan omakseen. Euroopan komissio perusti joulukuussa 2019 uuden puolustusteollisuuden ja avaruusasoiden pääosaston (DG DEFIS). Sen tehtävänä on "ylläpitää Euroopan puolustusteollisuuden kilpailukykyä ja innovointia varmistamalla kyvykkään eurooppalaisen puolustusteknologisen ja -teollisen perustan kehittyminen", ja näin ollen se toimii lähinnä palveluntarjoajana Euroopan ase- ja avaruusteollisuudelle. Sen tehtäviin ja painopistealueisiin kuuluvat muun muassa Euroopan puolustusrahaston (EDF) toteuttaminen, kilpailukykyisten eurooppalaisten puolustustarvikemarkkinoiden luominen, teollisuuteen tehtävien investointien edistäminen sekä yhteistyön ja yhteishankkeiden edistäminen.²⁰

Sisämarkkinoista vastaava komissaari Thierry Breton johtaa DG DEFIS -pääosastoa, ja sen pääjohtajana toimii Timo Pesonen.²¹ Breton on vastuussa epätavallisen laajasta salkusta, johon kuuluu koko teollisuus, puolustus ja avaruus. Hänen nimittämisensä tästä vastuualueesta vastaavaksi komissaariksi vuonna 2019 oli erittäin kiistanalainen. Ennen nimitystään tähän tehtävään hän oli toiminut ranskalaisen Atos-tietotekniikkayhtiön toimitusjohtajana, jolla oli laaja vastuualue puolustuksen ja turvallisuuden aloilla. Toimitusjohtajana Breton oli lobannut politiikkoja, joista hän nyt vastaa komissaarina. Ennen hänen nimitystään Corporate Europe Observatory totesi, että "Bretonin johtaman yrityksen ja sisämarkkinasalkun [...] intressit ovat huomattavan paljon päällekkäisiä, mukaan lukien teollisuuspolitiikka, puolustus, teknologia ja avaruus. Tämä päällekkäisyys luo mahdollisten eturistiriitojen sokkelon, jota olisi hyvin vaikea ratkaista"²²

Puolustusteollisuuden ja avaruusalan pääosasto (DG DEFIS) vastaa Euroopan puolustusteollisuuden kilpailukykyä ja innovoinnista.

Euroopan komission verkkosivusto

Bretonin johtaman yrityksen ja sisäisen valvontaviraston toimivallan välillä on silmiinpistävää ja massiivista päällekkäisyyttä.

Corporate Europe Observatory, 2019

Erityisesti sen jälkeen, kun DG DEFIS perustettiin, Breton on luonut yhä tiiviimmät yhteydet sotilas- ja turvallisuusalan teollisuuteen esimerkiksi luomalla pysyvän vuoropuhelun komission ja teollisuuden välille uuden asiantuntijaryhmän kautta (ks. sivu 21). Hänellä ja muilla korkean tason virkamiehillä on ollut myös monia muita tapaamisia aseteollisuuden edustajien kanssa (ks. taulukko 2).

Taulukko 2

DG DEFIS – tapaamiset sotilas- ja turvallisuusalan yritysten kanssa (joulukuu 2019 – heinäkuu 2023) *		
Vuosi	Nimi	Yritykset tapasivat
2019	Thierry Breton	ASD-Eurospace
2020	Thierry Breton	Airbus, ASD, ASD-Eurospace, Atos, Avio, Dassault Aviation, General Electric, Fincantieri, Hensoldt, Indra, Leonardo, MBDA, Mercedes Benz, Navantia, OHB, Saab, Safran, Sensus Septima ²³ , Siemens, Smiths Group, ThyssenKrupp, Volvo
	Kabinetin jäsenet	Airbus, ASD, ASD-Eurospace, Arm, Atos, Avio, Business Bridge, Europe ²⁴ , Dassault Aviation, Fincantieri, Hensoldt, Indra, Leonardo, MBDA, Navantia, OHB, Saab, Safran, Sensus Septima, Siemens, ThyssenKrupp, Volvo
	Timo Pesonen	Airbus, ArianeSpace, ASD, ASD-Eurospace, Boeing, Dassault Aviation Diehl, Eutelsat, General Electric, Leonardo, OHB, Patria, Safran, SES, Thales, Volvo
2021	Thierry Breton	ASD, ASD-Eurospace, Airbus, Atos, Business Bridge Europe, Dassault Aviation, Fincantieri, Indra, Leonardo, MBDA, OHB, RHEA System, Thales
	Kabinetin jäsenet	Airbus, ArianeGroup, ASD, ASD-Eurospace, Atos, Dassault Aviation, Leonardo, OHB, MBDA, RHEA System, Safran, Thales, ThyssenKrupp, Volvo
	Timo Pesonen	ArianeGroup, ArianeSpace, ASD-Eurospace, General Electric, Hispasat, Leonardo, OHB, Rolls-Royce, Thales
2022	Thierry Breton	ArianeGroup, Atos, Business Bridge Europe, OHB, Saab, Sopra Steria, Thales, ThyssenKrupp
	Kabinetin jäsenet	Airbus, ArianeGroups, Business Bridge Europe, Eutelsat, OHB, Saab, Thales, ThyssenKrupp
	Timo Pesonen	Airbus, ArianeGroup, General Electric, Krauss-Maffei Wegmann, Nexter Systems, OHB, Thales
2023	Thierry Breton	Airbus, Arm, Eutelsat, Fincantieri, GMV, Hispasat, Leonardo, OHB, SES, Thales
	Kabinetin jäsenet	Airbus, Arm, Fincantieri, GMV, Hispasat, Leonardo, OHB, Rheinmetall, SES, Thales
	Timo Pesonen	Airbus, ArianeGroup, ASD, ASD-Eurospace, Eutelsat, OHB, Safran, Thales

* Sisältää myös kokoukset, jotka pidettiin ennen DG DEFIS:n perustamista Bretonin ja hänen kabinetinsa jäsenten kanssa heidän toimiessaan sisämarkkinoiden pääosastossa. Lähde: https://commissioners.ec.europa.eu/thierry-breton_en#transparency

Keväällä 2023 Breton aloitti tutustumiskierroksen asealan yrityksiin yhdessätoista EU:n jäsenvaltiossa ja Norjassa tavoitteena tuotantokapasiteetin lisäämisen suunnittelu ja keskittyen erityisesti ampumatarvikkeisiin.²⁵ Näiden vierailujen tarkoitus oli selvä – palvelus teollisuudelle – kuten komissio kirjoitti, ne tehtiin "puolustusteollisuuden tarpeiden arvioimiseksi, jotta EU voi tarjota räätälöityä tukea myös EU:n varoin ja puuttua asiaan liittyviin pullonkauloihin".²⁶ Saksassa, jossa Breton vieraili Rheinmetallin vieraana, hän totesi, että komissio "haluaa tukea suoraan EU:n rahoilla puolustusteollisuutemme toimintaa Ukrainan ja oman turvallisuutemme vuoksi", koska "sillä ei ole nykyisin riittävää mittakaavaa Ukrainan ja jäsenvaltioiden turvallisuustarpeiden tyydyttämiseksi".²⁷

Pyöröovi ja kaksoistehtävät

Bretonin nimittäminen Euroopan komission jäseneksi ei ole ainoa korkean profiilin tapaus, jossa on kyse niin sanotusta "pyöröovesta". Toinen näkyvä esimerkki on Jorge Domecqin tapaus. Helmikuuuhun 2020 asti Domecq oli Euroopan puolustusviraston (EDA) toimitusjohtaja, jonka tehtäviin kuuluu EU:n jäsenvaltioiden sotilaallisten voimavarojen ja yhteistyön kehittämisen tukeminen sekä EU:n sotateollisuuden vahvistaminen. Tässä tehtävässä hän oli usein yhteydessä aseyhtiöihin, muun muassa Airbusiin, josta tuli hänen seuraava työnantajansa.

Domecq aloitti Airbus Defence and Space -yhtiön julkisten asioiden johtajana ja strategisena neuvonantajana Espanjassa vain reilut kuusi kuukautta sen jälkeen, kun hän lähti EDA:sta. Uudessa tehtävässään hän tekee edunvalvontatyötä ja neuvoo toimitusjohtaja Dirk Hokenia, jonka hän oli tavannut myös edellisessä tehtävässään, poliittisissa ja strategisissa kysymyksissä, nojautuen hänen kokemukseensa EDA:ssa. Vaikka hän sanoi, ettei hän suoraan lobbaakaan EDA:ssa, hänen on vähintäänkin neuvottava muita Airbusin työntekijöitä, miten toimia ja keneen ottaa yhteyttä.

Puolustusteollisuuden ja Euroopan hallitusten väliset tiiviit yhteydet vaarantavat kansallisten turvallisuuspäätösten rehellisyyden ja vastuullisuuden.

Transparency International, 2021

Domecq tarvitsi EDA:n luvan aloittaakseen työt Airbusilla. Hän ei hankkinut sitä ajoissa vaan ilmoitti siitä EDA:lle vasta kaksi viikkoa ennen ensimmäistä työpäiväänsä eikä aluksi toimittanut riittäviä tietoja. Huolimatta siitä, että EDA havaitsi mahdolliset eturistiriidat, korkea edustaja Borrell, joka oli myös EDA:n johtaja, hyväksyi syyskuun alussa Domecqin uuden työpaikan. Myöhemmin Euroopan oikeusasiamies totesi, että näin ei olisi pitänyt koskaan tapahtua ja että EDA:n olisi pitänyt kieltää tämä siirto.²⁸

Kun EU:n tai jäsenvaltioiden päätöksentekijät tai korkea-arvoiset virkamiehet siirtyvät teollisuuden tai yritysten edunvalvontatehtäviin tai päinvastoin tai toimivat kaksoistehtävissä molemmissa maailmoissa, eturistiriitojen riski on selvä.²⁹ Transparency Internationalin mukaan "Euroopan puolustusteollisuuden ja hallitusten väliset läheiset yhteydet vaarantavat kansallisten turvallisuuspäätösten luotettavuuden ja vastuullisuuden".³⁰ Transparency International viittasi esimerkiksi Brysselissä toimivaan puolustus- ja turvallisuuskysymysten lobbausorganisaatioon Kangaroo Groupiin, jonka jäseninä on 15 Euroopan parlamentin jäsentä (joista kolme kuuluu sen hallitukseen) sekä Safranin, Airbusin, MBDA:n ja Boeingin aseyhtiöitä.³¹ Euroopan ilmailu-, avaruus-, turvallisuus- ja puolustusteollisuuden järjestössä (Aerospace, Security and Defence Industries Association of Europe, ASD), joka on Euroopan aseeteollisuuden tärkein edunvalvontajärjestö, useimmat sen Puolustus ja turvallisuus -tiimin lobbaajat ovat työskennelleet aiemmin Euroopan komissiossa tai muissa EU:n toimielimissä.³²

Ennen kuin Burkard Schmitt nimitettiin puolustus- ja turvallisuusjohtajaksi vuonna 2014, hän toimi komission puolustusasiantuntijana yli kahdeksan vuotta.³³ Puolustuspäällikkö Gabriel Ratiu oli Euroopan puolustusviraston (EDA) maahankkeiden ohjelmapäällikkönä vuodesta 2016 maaliskuuhun 2023, eli muutama kuukausi ennen kuin hän aloitti ASD:ssä.³⁴ Myös puolustus- ja turvallisuuspäällikkö Vassilis Theodosopoulosilla on jonkin verran työhistoriaa EDA:ssa ja Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitoksessa (EU Institute for Security Studies, EUISS).³⁵

Euroopan ilmailu-, avaruus-, turvallisuus- ja puolustusteollisuuden järjestö (ASD)³⁶

ASD on Euroopan aseteollisuuden toimiala- ja edunvalvontajärjestö. Sen pääkonttori sijaitsee Brysselissä ja avaruusosasto (ASD-Eurospace) Pariisissa. Sillä on useita tehtäviä, muun muassa edunvalvonta, josta se kirjoittaa: "Oikeudenmukaisen kilpailun ja kansainvälisesti tasavertaisten toimintaedellytysten varmistamiseksi teollisuutemme tarvitsee vahvaa kumppanuutta Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden kanssa. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi ASD:n kautta saadaan tietoa kaikista EU:n politiikoista, joilla on merkitystä Euroopan teollisen johtoaseman säilyttämiselle ilmailu-, avaruus-, puolustus- ja turvallisuusaloilla".³⁷

Jäsenet³⁸:

- 22 suurta ase- ja avaruusalan yritystä: Airbus (Transeurooppalainen), BAE Systems (Yhdistynyt kuningaskunta), Dassault Aviation (Ranska), Diehl (Saksa), Fincantieri (Italia), GKN Aerospace (Yhdistynyt kuningaskunta), Hensoldt (Saksa), Indra (Espanja), KNDS (Ranska-Saksa), Kongsberg (Norja), Leonardo (Italia), Liebherr (Saksa), MBDA (Transeurooppalainen), Naval Group (Ranska), Navantia (Espanja), Patria (Suomi), Rheinmetall (Saksa), Rolls-Royce (Yhdistynyt kuningaskunta), Saab (Ruotsi), Safran (Ranska), Sopra Steria (Ranska), Thales (Ranska), Kongsberg (Saksa).
- 23 kansallista puolustus- ja avaruusteollisuuden järjestöä seuraavista maista: Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Kreikka, Norja, Portugali, Puola, Ranska, Romania, Espanja, Ruotsi, Saksa, Suomi, Tanska, Tšekki, Turkki ja Yhdistynyt kuningaskunta.

Hallitus³⁹:

- Puheenjohtaja: Guillaume Faury (Airbusin toimitusjohtaja).
- Varapuheenjohtaja: Micael Johansson (Saabin toimitusjohtaja).
- Jäsenet: 20 muun jäsenyrityksen toimitusjohtajat + 10 kansallisten järjestöjen johtajaa.

Yritysr ryhmä⁴⁰:

- Pääsihteeri: Jan Pie
- Puolustus- ja turvallisuusjohtaja: Burkard Schmitt

Kokoukset komission ja parlamentin kanssa

EU:n kymmenen suurinta asealan yritystä ja kaksi suurinta etujärjestöä ovat vuodesta 2014 lähtien järjestäneet satoja tapaamisia Euroopan komission kanssa ja vuodesta 2019 lähtien yli 150 tapaamista Euroopan parlamentin jäsenten kanssa (ks. taulukko 3).⁴¹ Kaikki nämä tapaamiset eivät ole koskeneet puolustusasioita, sillä monilla yrityksillä on laajempi portfolio, mutta ne ovat kuitenkin osoitus läheisestä suhteesta. On huomionarvoista, että Josep Borrellin toimiessa ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana hänen avoimuusrekisteriinsä on merkitty hyvin vähän tapaamisia, joista vain yksi yksityisen yrityksen kanssa: helmikuussa 2023 pidetty kokous Airbusin kanssa, jossa keskusteltiin Euroopan puolustusteollisuuden kehityksestä.⁴²

Taulukko 3

Kymmenen suurinta EU:n asealan yritystä – lobbaustoiminnan menot ja tapaamiset Euroopan komission kanssa							
Yritys	Maa	SIPRI Top 100	Menot (2021)	HTV	Valtuutetut lobbaajat (2023)	Kokoukset EY (2014-2023)	Kokoukset MEP*** (2019-23)
Leonardo	Italia	12	300 000 €–399 999 €	2.0	3	58	17
Airbus	Euroopan laajuinen	15	1 250 00 €– 1 499 999 €***	4.8	3	261	78
Thales	Ranska	16	300 000 €–399 999 €	3.5	0	34	7
Dassault Aviation	Ranska	19	300 000 €– 399 999 €****	0.5	1	17	3
Safran	Ranska	24	300 000 €– 399 999 €****	5.0	6	21	22
MBDA	Euroopan laajuinen	27	50 000 €–99 999 €	0.5	1	7	6
Merivoimien ryhmä	Ranska	29	200 000 €– 299 999 €***	2.0	0	11	3
Rheinmetall	Saksa	31	700 000 €– 799 999 €***	5.5	3	2	4
	Ruotsi	34	400 000 €– 499 999 €****	3.5	0	19	6
KNDS*****	Euroopan laajuinen	44	200 000 €– 399 999 €*****	1.7	2	3	5
Edunvalvontajärjestöt							
ASD*****			400 000 €–599 999 €	5.3	12	85	23
EOS ⁴³			100 000 €–199 999 €	1.2	0	18	1
Lähteet: SIPRI Top 100 – 2021 ⁴⁴ ; EU:n avoimuusrekisteri ⁴⁵ ; Transparency International: EU Integrity Watch ⁴⁶ – * 1.12.2014 –13.7.2023; ** 1.7.2019 – 13.7.2023; *** vuonna 2020; **** vuonna 2022; ***** Nexterin ja Krauss Maffei Wegmannin yhteenliittymä (yhteenlasketut määrät); ***** KMW: 2022; ***** mukaan lukien ASD-Eurospace.							

Ei ole tiedossa, pidettiinkö kokouksia myös EU:n neuvoston kanssa, sillä tämä toimitus ei osallistu vapaaehtoiseen avoimuusrekisteriin. Jotkin jäsenvaltioiden pysyvät edustustot neuvostossa ovat kuitenkin alkaneet tehdä niin puheenjohtajuuskautensa aikana tai pysyvämminkin. Esimerkiksi Airbus on marraskuun 2019 jälkeen pitänyt viisi kokousta Saksan pysyvän edustuston kanssa neuvostossa.⁴⁷

Vuonna 2019 Euroopan parlamentti päätti, että erityisrooleissa olevat Euroopan parlamentin jäsenet – esittelijät, varjesittelijät ja valiokuntien puheenjohtajat – veloitetaan julkaisemaan suunnitellut tapaamisensa lobbaajien kanssa parlamentin verkkosivuilla. Muut Euroopan parlamentin jäsenet voivat tehdä niin vapaaehtoisesti.⁴⁸ Vuoden 2022 lopussa Transparency International totesi, että monet Euroopan parlamentin jäsenet, joiden on ilmoitettava tapaamisensa, eivät tee sitä riittävästi, ja suurin osa muista Euroopan parlamentin jäsenistä ei julkaise tapaamisiaan lainkaan. Koska sääntöjä ei ole annettu myöskään muista tapaamisista,

esimerkiksi parlamentin avustajien ja poliittisten ryhmien poliittisten neuvonantajien kanssa, "ei ole mahdollista muodostaa täydellistä kuvaa siitä, kuka lobbaa ketä parlamentissa".⁴⁹

Nämä puutteet huomioon ottaen kokousluettelo antaa kuitenkin jonkinlaisen käsityksen siitä, miten aseteollisuus lobbaa tiettyjä aiheita ja ketkä Euroopan parlamentin jäsenet ovat sen tärkeimpiä kohteita. Taulukon 4 tapaamisluelestosta käy ilmi, että ne näyttävät tapaavan yksinomaan ECR, EPP ja Renew Europe -ryhmiin kuuluvia Euroopan parlamentin jäseniä, jotka kaikki suhtautuvat yleisesti ottaen myönteisesti aseteollisuuteen ja sotilasmenojen kasvattamiseen ja tukevat sitä.

Taulukko 4

Euroopan parlamentin jäsenten tapaamiset sotateollisuuden kanssa keskeisistä lainsäädäntömenettelyistä (2022-23).				
MEP	Ryhmä	Komitea	Rooli	Yritys
Strateginen kompassi ja EU:n avaruuspohjaiset puolustusvalmiudet (2022-23)				
Arnaud Danjean	EPP	AFET	Esittelijä	Airbus
				ArianeGroup
				ASD-Eurospace
				Avio
				OHB
Turvallisuuden ja puolustuksen kannalta kriittiset teknologiat: nykytilanne ja tulevaisuuden haasteet (2022-23).				
Nicola Beer	Renew Europe	ITRE	Varjoesittelijä	Diehl Stiftung (2x)
				MBDA Deutschland
			Jäsen	Krauss-Maffei Wegmann
Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamista yhteisten hankintojen avulla koskeva laki (EDIRPA) (2022-23).				
Michael Gahler	EPP	AFET	Esittelijä	Avio ja GE Aviation
				Rheinmetall
				Safran
Zdzisław Krasnodębski	ECR	ITRE	Esittelijä	ASD
				General Electric
				MBDA
Ivars Ijabs	Renew Europe	IMCO	Esittelijä	Boeing ja GE Aerospace
Sara Skyttedal	EPP	ITRE	Varjoesittelijä	FN Herstel
				Saab (2x)
				Säkerhets- och försvarsföretagen ⁵⁰
Dominique Riquet	Renew Europe	ITRE	Varjoesittelijä	Défense Conseil International
				Safran
Dragoș Tudorache	Renew Europe	AFET	Varjoesittelijä	Safran
Tom Vandenkendelaere	EPP		Jäsen	John Cockerill Puolustus

Christophe Grudler	Renew Europe		Jäsen	Dassault Aviation
Ampumatarviketuotantoa tukeva säädös (ASAP) (2023)				
Zdzisław Krasnodębski	ECR	ITRE	Varjoesittelijä	Airbus
AFET: IMCO: Sisämarkkinat ja kuluttajansuoja – ITRE: Teollisuus, tutkimus ja energia Lähde: Euroopan parlamentti: Lainsäädännön seurantakeskus ⁵¹				

Ulkoasiainvaliokunnan alaisuudessa toimivan Euroopan parlamentin turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alivaliokunnan (SEDE) puheenjohtajana toimii Nathalie Loiseau (Renew).⁵² Hän on toinen sotateollisuuden keskeinen lobbauskohde. Toimikautensa alussa hän järjesti alakomitean painopisteitä käsittelevän kokouksen muun muassa Airbusin, ASD:n, Kangaroo Groupin, MBDA:n, Rheinmetallin ja Safranin kanssa. Tämän jälkeen hän piti lisää kokouksia aseyhtiöiden ja ASD:n kanssa.⁵³

Euroopan parlamentin jäsenten kanssa käytävien kahdenkeskisten tapaamisten lisäksi aseyritykset kutsutaan myös parlamentin kuulemistilaisuuksiin. SEDE esimerkiksi kutsui aseyhtiöiden MBDA ja John Cockerill Defense edustajat 19. syyskuuta 2023 järjestettyyn julkiseen kuulemistilaisuuteen aiheesta "Euroopan puolustusteollisuus ja kiireellinen tarve täydentää puolustusmateriaalivarastoja EU:ssa".⁵⁴ He keskittyivät esityksissään teollisuuden pyyntöihin saada lisää varsinaisia tilauksia ja takeita pidemmän aikavälin kasvavasta kysynnästä, ja useimmat läsnä olleet parlamentin jäsenet suhtautuivat näihin pyyntöihin myönteisesti.⁵⁵

Nämä teollisuuden kutsut ovat vastakohta sille, miten kriittisiä kansalaisjärjestöjä ja tutkijoita kohdellaan, sillä he saavat harvoin tilaisuuden puhua tällaisissa kokouksissa. Yksi harvoista poikkeuksista oli teollisuus-, tutkimus- ja energiavalioikunnan (Committee on Industry, Research and Energy, ITRE) kuulemistilaisuus aiheesta "Puolustusteollisuuspolitiikan tulevaisuus", jossa Transnational Institutun (TNI) Ben Hayes oli puhujana ASD:n Jan Pie:n ohella.⁵⁶

Parlamentti tukee aseeteollisuutta

Nämä lobbaustoimet kantavat hedelmää. Esimerkiksi Loiseau on ollut aseeteollisuuden tukipilari heti virkansa alusta lähtien vuonna 2019, jolloin hän totesi: "Meidän on vahvistettava puolustusteollisuutemme teollista ja teknologista perustaa. [...] Mielestäni meidän on oltava tosissamme, jos aiomme tukea eurooppalaista puolustusteollisuutta – meidän on pystyttävä rahoittamaan [sitä]."⁵⁷ Ja keskusteltaessa ampumatarviketuotantoa tukevasta laista vuonna 2023 hän asemoitui samalla tavalla: "Euroopan ampumatarviketeollisuutemme on valmis nostamaan tuotantovauhdin miljoonaan ammukseseen vuodessa, ja unionin on tehtävä siitä totta. Tämä on jälleen yksi askel kohti konkreettista eurooppalaista itsemääräämisoikeutta ja mahdollisuus tukea eurooppalaisten työpaikkoja."⁵⁸

Meidän on vahvistettava puolustusteollisuutemme teollista ja teknologista perustaa. [...] – meidän on pystyttävä rahoittamaan [sitä]. “

Euroopan parlamentin jäsen Nathalie Loiseau, EP:n SEDE-valiokunnan puheenjohtaja,

Joulukuussa 2022 hyväksytyssä päätöslauselmassa, joka koskee monivuotisen rahoituskehityksen 2021–2027 ajantasaistamista, se kehottaa komissiota "tarkistamaan monivuotista rahoituskehystä nopeasti, jotta voidaan lisätä EU:n puolustusalan välineitä kuten Euroopan puolustusrahastoa, sotilaallista liikkuvuutta ja tulevia EU:n puolustuksen yhteishankintamekanismeja [Euroopan puolustusteollisuuden vahvistaminen yhteishankintojen

avulla (European Defence Industry Reinforcement through Common Procurement Act, EDIRPA) ja Euroopan puolustusalan investointiohjelma (European Defence Investment Programme, EDIP)], edellyttäen, että ne vahvistavat EU:n puolustusteknologista ja teollista perustaa ja varmistavat eurooppalaisen lisäarvon".⁵⁹ Päättöslauselmassa "turvallisuuden ja puolustuksen kannalta kriittisistä teknologioista" (huhtikuu 2023) parlamentti ilmaisee tyytymättömyytensä "puolustus- ja turvallisuusalan riittämättömään rahoitukseen EU:n rahastoista", kehottaa komissiota lisäämään rahoitusta ja tutkimaan, miten "sen turvallisuus- ja puolustusteollisuus voisi hyötyä EU:n ilmastonmuutosta ja puolustusta koskevan etenemissuunnitelman mukaisesti", ja haluaa EU:n helpottavan sotateollisuuden yksityisen rahoituksen parempaa saatavuutta.⁶⁰

Taulukko 5

Euroopan parlamentin äänestystulokset									
	Yhteensä	ECR	EPP	Vihreät	ID	Vasem- misto	RE	S&D	NI
Euroopan puolustusrahasto (EDF) (2021) ⁶¹									
+	527	56	174	3	52	-	96	123	23
-	139	1	-	70	21	31	-	6	10
0	31	4	1	-	1	6	1	16	2
Päättöslauselma turvallisuuden ja puolustuksen kannalta kriittisistä teknologioista (2023) ⁶²									
+	520	57	174	56	20	2	90	121	17
-	76	4	-	-	34	22	-	4	12
0	31	-	-	9	1	8	-	4	9
Ampumatarviketuotantoa tukeva säädös (ASAP) (2023) ⁶³									
+	505	52	172	52	32	9	86	102	16
-	56	1	-	3	14	18	-	6	14
0	21	1	-	7	5	1	1	4	2
Euroopan puolustusteollisuuden vahvistaminen yhteishankintojen avulla (EDIRPA) (2023) ⁶⁴									
+	530	54	159	53	22	9	94	115	23
-	66	1	-	3	32	21	-	-	9
0	32	2	-	9	3	5	-	9	4
+: puolesta / -: vastaan / 0: tyhjää.									

Business Bridge Europe

Oman lobbaustoimintansa lisäksi jotkin aseyritykset ja niiden katto-organisaatio Euroopan ilmailu-, avaruus-, turvallisuus- ja puolustusteollisuuden järjestö (ASD) maksavat myös erikoistuneille lobbaustoimistoille, jotka toimivat niiden puolesta. Merkittävin näistä on Business Bridge Europe (BBE), jonka perusti vuonna 2008 Joëlle Vanderauwera, joka oli edellisen 15 vuoden aikana vaihtanut työpaikkaa Euroopan komission viestintätehtävien ja yksityisen sektorin lobbaustyön välillä.⁶⁵ Yritys keskittyy lobbaustyössään useisiin eri aiheisiin, joista "puolustus" ja "ilmailu- ja avaruusala" korostuvat.⁶⁶ Vuonna 2022 BBE:n osti Logos-yhtiön, ja se on nykyään osa monikansallista viestintä- ja markkinointialan holdingyhtiötä MCI:tä.⁶⁷

Viime vuosikymmenen aikana BBE on edustanut yli 20 sotilas- ja turvallisuusalan yritystä EU:n toimielinten kanssa käydyissä vuorovaikutustapaamisissa ja saanut tästä 1,2–4,2 miljoonaa euroa.

EU:n asevarustelujätit Airbus, Leonardo ja Thales sekä ASD kuuluivat niiden tärkeimpiin asiakkaisiin (ks. taulukko 6).⁶⁸ BBE:llä oli 48 tapaamista Euroopan komission kanssa (2014-2023) ja viisi tapaamista Euroopan parlamentin jäsenten kanssa (2019-2023). Vuonna 2015 Transparency International sijoitti BBE:n kuudenneksi Euroopan komission edunvalvonnassaan vaikutusvaltaisimpien konsulttiyritysten ja lakiasiaintoimistojen listalla. Luettelossa BBE erottui suhteellisen pienellä lobbaustalousarviolla (100 000 euroa) paljon suurempien, jopa yli 3 miljoonan euron budjetin omaavien yritysten joukosta.⁶⁹

Taulukko 6

Business Bridge Europe – sotateollisuuden asiakkaat (2013-2022)*					
Nimi	Vuodet	Määrä	Nimi	Vuodet	Määrä
ASD ⁷⁰	2013–19	400 000 €–825 000 €	OHB	2013–22	80 000 €–250 000 €
Airbus ⁷¹	2013–22	555 000 €–1 225 000 €	Orbex	2021–22	20 000 €–50 000 €
Ariane-Group ⁷²	2013–22	155 000 €–375 000 €	RHEA-ryhmä	2019–22	60 000 €–125 000 €
Avio	2017–19	30 000 €–75 000 €	Rolls-Royce	2015–16	20 000 €–50 000 €
Fincantieri	2021–22	0 €–20 000 €	SABCA	2018–22	0 €–40 000 €
GMV	2015–16 2021–22	20 000 €–70 000 €	Saft-akut	2017–18	20 000 €–50 000 €
Hisdesat	2017–19	0 €–30 000 €	Saint-Gobain	2018	0 €–10 000 €
Indra	2015–16 2018–22	40 000 €–120 000 €	Scysis ⁷³	2018	0 €–10 000 €
Inmarsat	2013–16	30 000 €–125 000 €	Serco	2017–18	0 €–20 000 €
Leonardo ⁷⁴	2013–22	110 000 €–325 000 €	SES	2013–22	90 000 €–250 000 €
MBDA	2021–22	20 000 €–50 000 €	Thales ⁷⁵	2013–22	100 000 €–300 000 €
Nexter	2021–22	0 €–20 000 €	Yhteensä		1 750 000 €–4 415 000 €

Lähde: EU:n avoimuusrekisteri⁷⁶; * Business Bridge Europe ei rekisteröinyt tiedostoa vuodelta 2020.

Kohtaamispaikat: konferenssit, huippukokoukset, asemessut

Vuodesta 2021 lähtien BBE on järjestänyt vuosittain Euroopan puolustus- ja turvallisuuskonferenssin, joka tuo yhteen teollisuuden edustajat ja EU:n ja jäsenvaltioiden korkea-arvoiset poliittiset päättäjät.⁷⁷ Vain muutama kuukausi vuoden 2022 konferenssin jälkeen lokakuussa tämä "eurooppalainen puolustusyhteisö" kokoontui jälleen Euroopan puolustusviraston (EDA) vuosikokouksessa joulukuussa.⁷⁸ Korkea edustaja Borrell totesi siellä seuraavaa: "On hyvä nähdä täällä jäsenvaltioiden, Euroopan unionin toimielinten, sotilas- ja turvallisuusjärjestöjen, akateemisen maailman, ajatushautomoiden, teollisuuden – ennen kaikkea teollisuuden – ja tiedotusvälineiden edustajia."⁷⁹ Sen jälkeen, toukokuussa 2023, pidettiin viides "Euroopan puolustus- ja turvallisuushuippukokous", jonka järjestivät yhdessä ASD ja European Business Summits ja johon osallistui samantyyppisiä tahoja.⁸⁰

Kahdeksan kuukauden aikana teollisuuden ja poliittiset johtajat tapasivat kolmessa korkean tason kokouksessa – kahdessa teollisuuden ja yhdessä EU:n järjestämässä kokouksessa – joiden yhteisenä tavoitteena oli edistää tiiviimpää yhteistyötä, lisätä investointeja ja vahvistaa EU:n asepteollisuutta. On huomattava, että Borrell oli puhujana kaikissa kokouksissa, Breton kahdessa (molemmat teollisuuden järjestämiä) ja komission varapuheenjohtaja Margaritis Schinas, joka vastaa eurooppalaisen elämäntavan edistämisestä, yhdessä. Kaikissa kolmessa kokouksessa oli myös puhujia Euroopan puolustusvirastosta DG DEFISistä ja Euroopan investointipankista. Toisaalta teollisuuden puhujat vaihtelivat, eikä yksikään heistä osallistunut useampaan kuin yhteen kokoukseen, mutta useimmat suuret EU:n asealan yritykset olivat edustettuina ohjelmissa, Thalesia lukuun ottamatta (ks. liite 2).

Tiedämme, että meidän on autettava teitä. Meidän on autettava puolustus-teollisuutta kasvattamaan tuotantokapasiteettiaan.

**EU:n korkea edustaja
varapuheenjohtaja Josep Borrell,
EDA:n vuosikokous,
8. joulukuuta 2022.**

EDA:n vuosikokouksen avajaispuheessaan Borrell ei jättänyt epäilyksiä siitä, miten Euroopan komissio aikoo osallistua näihin kokouksiin: "[...] tiedämme, että meidän on autettava teitä. Meidän on autettava puolustusteollisuutta lisäämään tuotantokapasiteettiaan".⁸¹ Myös Bretonilla oli Euroopan puolustus- ja turvallisuuskonferenssissa hyviä uutisia teollisuuden osallistujille, kun hän sanoi, että "meidän on [...] tehtävä selväksi, että strategisten ja turvallisuuspoliittisten etujemme mukaista on varmistaa, että Euroopan teollisuus hyötyy näistä ponnisteluista".⁸²

Asemessut ympäri maailmaa ovat perinteisesti tärkeä kohtaamispaikka poliittisille päättäjille, sotilasviranomaisille ja myös teollisuudelle. Osallistumalla kesäkuussa 2022 Pariisissa järjestettävälle Eurosatory-messuille, jotka ovat yksi maailman suurimmista (joka toinen vuosi järjestettävistä) asemessuista, puolustusteollisuuden ja avaruusasioden pääosasto (DG DEFIS) on ottanut askeleen pidemmälle. Viisipäiväisen tapahtuman aikana se oli paikalla osastolla ja järjesti neljä Euroopan puolustusrahastoa koskevaa tiedotustilaisuutta, joissa esiteltiin rahoitusmahdollisuuksia ja tavoitettiin mahdollisia hakijoita.⁸³ DG DEFIS oli vastaavalla tavalla läsnä Ateenassa järjestetyillä DEFEA-asemessuilla⁸⁴, Madridissa järjestetyillä FEINDEF-messuilla⁸⁵ (molemmat toukokuussa 2023) ja Pariisin ilmailumessuilla⁸⁶ (kesäkuussa 2023).

Komission asiantuntijaryhmä: pysyvä viestintäkanava

Vuonna 2021 komissaari Breton perusti EU:n avaruus-, puolustus- ja ilmailuteollisuuden kannalta merkityksellisiä politiikkoja ja ohjelmia käsittelevän komission asiantuntijaryhmän (Commission expert group on Policies & Programmes relevant to EU Space, Defence and Aeronautics Industry), johon kokoontui suurten eurooppalaisten asealan yritysten, tutkimuskeskusten ja sotateollisuuden organisaatioiden edustajia (ks. taulukko 7).⁸⁷ Näin asepteollisuus sai pysyvän viestintäkanavan komission kanssa, jota se oli toivonut jo pitkään.⁸⁸ Pääjohtaja ilmaisi selkeästi puolustusteollisuuden ja avaruusasioden pääosaston (DG DEFIS) palveluhenkisen asenteen ryhmän ensimmäisen kokouksen alussa syyskuussa 2021. Hän puhui vahvan EU:n asepteollisuuden tarpeesta ja lisäsi, että koska "monet EU:n politiikat vaikuttavat suoraan ja välillisesti teollisuuteen [...] tarvitsemme jatkuvaa vuoropuhelua".⁸⁹

Taulukko 7

Komission asiantuntijaryhmä, joka käsittelee EU:n avaruus-, puolustus- ja ilmailuteollisuuden jäsenten kannalta merkityksellisiä politiikkoja ja ohjelmia (heinäkuu 2023) ⁹³			
Yritykset			
Airbus	Ranska	Merivoimien ryhmä	Ranska
Air Liquide	Ranska	Navantia	Espanja
ArianeGroup	Ranska	Nexter Systems	Ranska
Avio	Italia	OHB	Saksa
Berlin Space Technologies	Saksa	OMA	Italia
CITD Engineering fi Technologies	Espanja	Patria	Suomi
Dassault Aviation	Ranska	Rheinmetall	Saksa
Fincantieri	Italia	Saab	Ruotsi
GeoCodis	Slovenia	Safran	Ranska
GMV	Espanja	SES	Luxemburg
Hisdesat	Espanja	SABCA	Belgia
HPS	Saksa	Stam	Italia
IABG	Saksa	STT-SystemTechnik	Saksa
Indra	Espanja	Sybilla Technologies	Puola
Iveco Defence Vehicles	Italia	Tecnobit	Espanja
Leonardo	Italia	Terma	Belgia
MTU Aero Engines	Saksa	Thales	Ranska
Nammo**	Norja		
Ammatti- ja yritysjärjestöt			
AeroSpace and Defence Industries Association of Europe (Euroopan ilmailu-, avaruus- ja puolustusteollisuuden yhdistys)			Belgia
A.I.A.D.			Italia
ALV – Tšekin ilmailu- ja avaruusteollisuuden yhdistys			Tšekin tasavalta
Asociace obranného a bezpečnostního průmyslu ČR*			Tšekin tasavalta
Bundesverband der Deutschen Sicherheits- und Verteidigungsindustrie e.V.			Saksa
Klusteri Ilmailu- ja avaruusteknologia, tutkimus ja sovellukset*			Bulgaria
Tšekin avaruusliitto			Tšekin tasavalta
Groupement des Industries Françaises Aéronautiques et Spatiales (ranskalainen ilmailu- ja avaruusalan teollisuusryhmä)			Ranska
IdD – Portugal Defence			Portugali
Nederlandse Industrie voor Defensie en Veiligheid (Alankomaiden puolustus- ja vartiointiliitto)			Alankomaat
Norjan avaruusalan teollisuusfoorumi**			Norja
Piemonten ilmailu- ja avaruusalan klusteri			Italia
Polska Grupa Zbrojeniowa S.A. (PGZ)			Puola
SpaceY			Ranska
Tutkimuslaitokset, ajatushautomot, akateemiset laitokset			
CoLAB +ATLANTIC			Portugali
Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e.V.			Saksa

Fraunhofer-Gesellschaft	Saksa
Ranskalais-saksalainen Saint-Louis'n tutkimuslaitos	Ranska
ONERA	Ranska
Euroopan ilmailu- ja avaruusyliopistojen ryhmän kumppanuusohjelma	Alankomaat
Politechnika Warszawska, Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa (Politechnika Warszawska, Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa)	Puola
Totalförsvarets forskningsinstitut	Ruotsi
Université libre de Bruxelles	Belgia
Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (Teknisen tutkimuksen laitos)	Belgia
VTT Teknillinen tutkimuskeskus Oy	Suomi

Lähde: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=en&groupID=3775>
 * rekisteröity kansalaisjärjestöksi; ** tarkkailija
 Hensoldt ja MBDA ovat olleet läsnä useissa kokouksissa vierailevina asiantuntijoina. Jäsenet nimitetään viideksi vuodeksi.

Asiantuntijaryhmässä on alaryhmiä, jotka käsittelevät puolustusta, EU:n avarusteollisuuden kannalta tärkeitä politiikkoja ja ohjelmia sekä kriittisiä teknologioita ja toimitusketjuja. Toisin kuin useimmat muut EU:n perustamat asiantuntija- ja muut neuvoa-antavat ryhmät, joissa on teollisuuden edustajia, tämä asiantuntijaryhmä on avoimempi, sillä se julkaisee kokousten esityslistat ja pöytäkirjat. Vaikka pöytäkirjat jäävät useimmiten melko pinnallisiksi eikä niissä mainita mikä yritys sanoi tai kysyi mitä, ne antavat kuitenkin käsityksen käsitellyistä aiheista, jotka heijastavat asepteollisuuden lobbauksen viime vuosina painottamia kysymyksiä.

Mitä teollisuus lobbaa?

Asiantuntijaryhmän ensimmäisessä kokouksessa 10. syyskuuta 2021 jäsenyrityksiltä kysyttiin niiden tarpeista, ja vastauksia saatiin pitkä lista. Joissakin vastauksissa toivottiin parempaa julkista ja poliittista kuvaa, kuten "laajempaa tunnustusta tämän teollisen ekosysteemin roolista yhteiskunnan kestävyysvarmistamisessa", kykyä houkutella lisää nuoria ja sitä, ettei yrityksiä leimata "haitallisiksi" uuden taksonomia-sääntelyn yhteydessä (tästä lisää seuraavassa luvussa sivulla 30). Toiset keskittyivät alan pitkän aikavälin näkyymiin, tasapuolisempiin toimintaedellytyksiin (koskien esim. hankinta- tai vientisääntöjä), maailmanlaajuisen kilpailukykyyn edistämiseen (USA:n ja Kiinan edessä), toimitusketjuihin ja raaka-aineiden, mikroelektronikan ja muiden kriittisten komponenttien saatavuuteen liittyviin huolenaiheisiin, vihreän ja mullistavan teknologian mahdollisuuksiin sekä pettymykseen tuen puutesta koronaepidemian jälkeisen elvytyksen rahoituksessa.⁹⁰

Seuraavassa täysistunnossa ja puolustusalan alaryhmän kokouksissa keskeisellä sijalla olivat rahoituksen saatavuus – teollisuus pyysi EU:lta toimia yksityisen rahan saatavuuden parantamiseksi⁹¹ – ja toimitusketjuihin liittyvät kysymykset.

Samaan aikaan Venäjän helmikuussa 2022 Ukrainaan tekemän hyökkäyksen alkaminen ja sen seuraukset – joihin kokousten pöytäkirjoissa viitataan yleisesti "uutena geopolittisena tilanteena" – muotoiltiin siten, että ne vaativat kiireellisempää käsittelyä näissä ja muissa asioissa. DG DEFISin mukaan tämä tarjosi kuitenkin myös uusia mahdollisuuksia: "Ihmiset tunnustavat nyt enemmän kuin koskaan turvallisuuden merkityksen, ja tämä teollinen ekosysteemi on yksi Euroopan turvallisuuden avaintekijöistä".⁹² Aseiden ja ampumatarvikkeiden kysynnän kasvaessa EU:n Ukrainalle antaman tuen ja kasvavien sotilasbudjettien vuoksi sekä keskusteltaessa ehdotetusta yhteisestä hankintalainsäädännöstä (EDIRPA),

[On] tarpeen tunnustaa laajemmin tämän teollisen ekosysteemin rooli yhteiskunnan kestävyysvarmistamisessa.

EY:n SDA-asiantuntijaryhmän ensimmäisen kokouksen osallistujat, 10/09/2021.

joka koskee Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamista yhteisten hankintojen kautta, teollisuus keskittyi pitkän aikavälin näkymiin, jotka koskevat tuotantomäärien nostamista ja raaka-aineiden saatavuutta.⁹³ Koska Venäjä on perinteisesti ollut joidenkin näiden materiaalien tärkeä toimittaja, tämä ei ole uusi asia. Jo vuonna 2014 ASD ilmaisi tukensa EU:n toimille "kriittisten raaka-aineiden saatavuuden varmistamiseksi".⁹⁴ Asia on pysynyt aseteollisuuden lobbaajien asialistalla siitä lähtien, esimerkiksi COVID-19-kriisin yhteydessä.⁹⁵ Toukokuussa 2022 komissio ilmoitti aloitteesta, jolla pyritään helpottamaan aseteollisuuden raaka-aineiden saatavuutta, ja Breton kannatti lähestymistapaa, joka käsittää myös kaivostoiminnan aloittamisen Euroopassa.⁹⁶

Asiantuntijaryhmän neljännessä kokouksessa maaliskuussa 2023 keskusteltiin aseteollisuuden houkuttelevuudesta työnantajana ja sen maailmanlaajuisesta kilpailukyvyistä. Teollisuus ehdotti, että EU panostaisi enemmän viestintään ja suhdetoimintaan, jotta ala näyttäytyisi myönteisessä valossa. Kilpailukyvyn osalta valitettiin edelleen paljon "markkinoille pääsyn ja investointien määrän eroista EU:ssa verrattuna kolmansiin maihin, ympäristöön ja sosiaalisiin näkökohtiin liittyvien toimenpiteiden teollisuudelle aiheuttamasta rasitteesta, [...] innovaation ja valmiuksien puutteesta kilpailijoihin verrattuna, yksityisen pääoman puutteesta, puolustus- ja kaksikäyttötarkoituksiin suunnattujen alkuinvestointien vähäisyydestä ja riittämättömästä rahoituksesta kansallisella tasolla", ja vaadittiin "lisää investointeja", "keskittymistä pitkän aikavälin kannattavuuteen" ja "vahvemman institutionaalisen kysynnän tarvetta".⁹⁷

Jäsenvaltioiden olisi harkittava puolustukseen liittyvien poikkeusten käyttämistä kansallisten ja soveltuvien, [...] erityisesti [...] ympäristö-, terveys- ja turvallisuus-kysymyksiä koskevien Unionin lakien nojalla.

Ampumatarviketuotantoa tukeva säädös (ASAP) (2023/1525), p.12

Komission halukkuutta kuunnella teollisuuden vaatimuksia voidaan havainnollistaa sen valituksen osalta, joka koskee "ympäristöön ja sosiaalisiin näkökohtiin liittyviä toimenpiteitä", kun tarkastellaan ASAP-säädöstä, jossa todetaan, että "jäsenvaltioiden olisi harkittava tapauskohtaisesti kansallisten ja soveltuvien, Unionin lainsäädännön mukaisten puolustukseen liittyvien poikkeusten käyttämistä, jos ne katsovat, että tällaisten poikkeusten käyttäminen helpottaisi asetuksen tavoitteen saavuttamista" eli ampumatarviketuotannon lisäämistä, joka "voisi koskea erityisesti ympäristö-, terveys- ja turvallisuuskysymyksiä koskevaa unionin lainsäädäntöä", koska "kyseisen lainsäädännön täytäntöönpano voisi [...] aiheuttaa sääntelyyn liittyviä esteitä, jotka haittaavat unionin puolustusteollisuuden mahdollisuuksia lisätä asiaankuuluvien

puolustustuotteiden tuotantoa ja toimituksia". Unionin ja sen jäsenvaltioiden yhteisellä vastuulla on tutkia kiireellisesti, mihin toimiin ne voisivat ryhtyä mahdollisten esteiden lieventämiseksi."⁹⁸ Toinen osa komission ehdotuksesta, joka koski työaikarajoitusten poistamista, hylättiin parlamentin kanssa käydyissä neuvotteluissa.⁹⁹

Asevienti: varoituslippuja ei huomioida

"Ilman asevientiä ei ole eurooppalaista puolustus-teollisuutta", totesi Euroopan parlamentin turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alivaliokunnan (SEDE) puheenjohtaja Nathalie Loiseau vuonna 2019.¹⁰⁰ Tämä on linjassa monien EU:n puolelta annettujen lausuntojen ja toimenpiteiden kanssa, joissa omaksutaan Euroopan komission asettaman, aseteollisuuden hallitseman korkean tason ryhmän (GoP) näkemykset, joka antaa neuvoja EU:n sotilastutkimuksen rahoituksesta.

Ilman asevientiä ei ole eurooppalaista puolustusteollisuutta.

Euroopan parlamentin turvallisuus- ja puolustusvaliokunnan puheenjohtaja, Euroopan parlamentin jäsen Nathalie Loiseau.

Vuonna 2016 antamassaan kertomuksessa, joka toimi Euroopan puolustusrahastoa koskevan asetuksen perustana, hallitus kirjoitti, että "kotimainen kysyntä yhdistettynä vientimenestykseen on olennaisen tärkeää, jotta Eurooppa voi säilyttää elinkelpoiset ja maailmanlaajuisesti kilpailukykyiset puolustusteollisuuden toimijat" ja että "viennin kasvu edistää merkittävästi eurooppalaisten puolustusalan yritysten kriittisen massan ylläpitämistä ja korostaa eurooppalaisten vientituotteiden kilpailukykyä, valmiuksia suorituskäytännön ja luotettavuutta". Tässä yhteydessä "uudet Euroopan tason yhteistyöohjelmat [...] loisivat uusia vientimahdollisuuksia, jotka mahdollistaisivat pääsyn kansainvälisille markkinoille ja menestymisen edellytykset siellä".¹⁰¹

Juuri näin on sittemmin tapahtunut, sillä Euroopan puolustusrahaston lisäksi myös uudemmissa aloitteissa kuten Euroopan puolustusteollisuuden vahvistamisessa yhteishankintojen avulla (EDIRPA) ja ampumatarviketuotantoa tukevassa säädöksessä (ASAP) mainitaan nimenomaisesti EU:n aseellisuuden kansainvälisen kilpailukyvyn edistäminen ja siten EU:n ulkopuolisiin maihin suuntautuvan viennin edistäminen yhtenä päätavoitteena.

Yhdessä EU-maat ovat jo nyt maailman toiseksi suurin aseviejä Yhdysvaltojen jälkeen. Vuosikymmenellä 2011–2020 EU:n aseviennin arvo on 283,5 miljardia euroa. Saudi-Arabia oli ensisijainen vientikohde, vaikka se oli osallisena sotarikoksiin ja sortoon Jemenissä (ks. taulukko 8).

Taulukko 8

EU:n aseviennin 20 tärkeintä EU:n ulkopuolista kohdetta (2011-2020)*.					
Sijoitus	Kohde	Arvo (miljardia €)	Sijoitus	Kohde	Arvo (miljardia €)
1	Saudi-Arabia	30	11	Brasilia	6.2
2	Yhdysvallat	26	12	Etelä-Korea	5.8
3	Intia	12	13	Norja	5.1
4	Egypti	12	14	Singapore	5.1
5	Algeria	10	15	Oman	5.0
6	Kanada	9.5	16	Indonesia	4.3
7	Yhdistyneet arabiemiirikunnat	9.1	17	Israel	4.1
8	Qatar	9.0	18	Pakistan	3.3
9	Australia	6.8	19	Malesia	2.5
10	Turkki	6.8	20	Thaimaa	2.4

* Yhdistynyt kuningaskunta sisältyy EU:n viejäänä (2011-2019) ja EU:n ulkopuolisena määränpäännä (2020); Lähde: ENAAT EU Export Data Browser (<http://enaat.org/eu-export-browser>), tiedot koottu Euroopan unionin virallisen lehden vuosittaisista asevientistä koskevista Euroopan unionin käytännönsäätöistä.

Uudet Euroopan tason yhteistyöohjelmat [...] loisivat uusia vientimahdollisuuksia, tarjoten pääsyn kansainvälisille markkinoille ja menestymisen edellytykset siellä.

Korkean tason ryhmän raportti, 2016

Itse asiassa monien EU:n aseviennin tärkeimpien kohteiden pitäisi nostaa varoituslippuja, kun tarkastellaan niiden ihmisoikeuksia, demokratiaa, inhimillistä kehitystä ja osallisuutta aseellisiin konflikteihin.¹⁰² Asevientä koskevan EU:n yhteisen kannan täytäntöönpanossa, jossa luetellaan kriteerit, jotka jäsenvaltioiden olisi otettava huomioon asevientä koskevia päätöksiä tehdessään, ei selvästikään pystytä estämään ongelmallisten vientilupien myöntämistä.

Yhteiseen kantaan ja asekauppasopimukseen viitaten YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia käsittelevä työryhmä totesi elokuussa 2022, että "vaikka asesektorin sääntelykehys sisältää säännöksiä, joilla kielletään sellaisten aseiden vienti, joita selvästi on mahdollista käyttää kansainvälisen humanitaarisen oikeuden tai kansainvälisen ihmisoikeuslainsäädännön vastaisesti, asetuotteita ja -palveluja viedään edelleen valtioihin, joissa niitä käytetään monenlaisiin ihmisoikeusloukkauksiin, mukaan lukien mahdolliset sotarikokset ja rikokset ihmisyyttä vastaan", ja yksi syy tähän on "asealan sääntelykehys, joka antaa valtioille liikkumavaraa tulkita ihmisoikeusehtoja sallivasti".¹⁰³

Yhteistä kantaa, joka hyväksyttiin vuonna 2008, tarkistetaan noin viiden vuoden välein. Seuraavan tarkistuksen on määrä valmistua vuonna 2024. Vaikka merkittäviä muutoksia esimerkiksi kriteereihin ei ole odotettavissa, aseteollisuus purjehtii myötätuulella ja voi odottaa, että sen toiveita kuullaan. Ne liittyvät yleisten siirtolupien käyttöön EDF-hankkeiden yhteydessä ja aseiden vientilupia koskevien kansallisten päätösten

lähentämiseen EU:n laajuisesti, erityisesti kahdessa tai useammassa jäsenvaltiossa yhteisesti tuotettujen aseiden osalta.¹⁰⁴ Euroopan komissio yhtyy näihin toiveisiin, kun se toteaa Euroopan puolustusta koskevassa asiakirjassaan "Contribution to European Defence", että "vientä on Euroopan puolustusteollisuuden liiketoimintamallin keskeinen menestystekijä", ja ilmoittaa jäsenvaltioille, että niiden ei pitäisi "estää toisiaan viemästä yhteistyössä kehitettyjä puolustustarvikkeita ja -teknologiaa kolmanteen maahan" ja että niiden olisi rajoitettava käyttämään pienintä yhteistä nimittäjää aseviennin raja-arvoja soveltaessaan.¹⁰⁵ Tällä tavoin asevientä helpotetaan yhä useammin yksittäisten EU:n jäsenvaltioiden välisillä sopimuksilla, joihin kuuluu, että ne myöntävät automaattisesti lupia asekomponenttien vientiin, jotta ne voidaan koota muissa sopimusvaltioissa, ja että ne eivät estä tällaisten komponenttien vientiä EU:n ulkopuolisiin maihin.

[Jäsenvaltioiden] ei pitäisi estää toisiaan viemästä yhteistyössä kehitettyjä puolustustarvikkeita ja teknologiaa kolmanteen maahan.

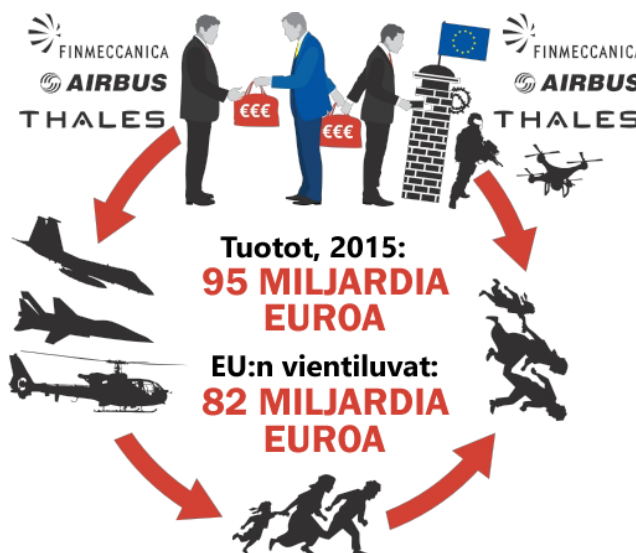
Komission panos Euroopan puolustukseen KOM(2022) 60, 15. helmikuuta 2022, s. 10–11.

Saksa ja Ranska solmivat vuonna 2019 yleissopimuksen asevarustelualan vientivalvonnasta (Übereinkommen über Ausfuhrkontrollen im Rüstungsbereich)¹⁰⁶, johon Espanja liittyi vuonna 2021, ja johon todennäköisesti myös Alankomaat liittyi.¹⁰⁷ Sopimus perustuu Ranskan ja Saksan aiempaan julistukseen, joka allekirjoitettiin Toulousessa Saksan silloisen liittokanslerin Merkelin ja Ranskan presidentin Macronin vierailun jälkeen Airbusin pääkonttorissa. Tämä ranskalais-saksalainen yritys oli pääasiallinen kiistanaiheuttaja molempien maiden välillä sen jälkeen, kun Saksa oli ilmoittanut aseviennin keskeyttämisestä Saudi-Arabiaan, mikä esti esimerkiksi Ranskan suunnitteleman Airbus-hävittäjien viennin maahan.¹⁰⁸

Enemmän kuin sotilas- ja asekauppapolitiikka

Kuten edellä on esitetty, sotilas- ja turvallisuusalan edunvalvonta saa yhä enemmän vaikutusvaltaa EU:n sotilas- ja asekauppapolitiikassa. Tämä ei kuitenkaan ole niiden ainoa painopistealue, sillä aseteollisuusyritykset lobbaavat yhä enemmän myös muita niille tärkeitä politiikkoja. Tunnettu esimerkki on maahanmuuttopolitiikka, jossa teollisuus on menestyksekkäästi ajanut rajojen turvallistamista ja militarisointia.¹⁰⁹ Tässäkään asiassa EU ei ujustele kutsua teollisuutta antamaan panoksensa politiikan ja strategian laatimiseen. Esimerkiksi helmikuussa 2018 Euroopan komission maahanmuutto- ja sisäasioiden pääosasto (Directorate-General for Migration and Home Affairs, DG HOME) järjesti rajavalvontaa ja yhdennettyä rajaturvallisuutta käsittelevän teollisuuspäivän.

EU:n ja jäsenvaltioiden virkamiehet tapasivat sotilas- ja turvallisuusalan yrityksiä keskustellakseen EU:n rajavalvontajärjestelmän Eurosurin tulevaisuudesta. Sisäasioiden pääosaston, Frontexin ja EDA:n johtavien virkamiesten puhujien lisäksi Leonardon teknisen yhteistyön johtaja ja EOS:n integroidun rajatyöryhmän puheenjohtaja Giorgio Gulienetto piti puheen aiheesta "teollisuuden rooli". Sisäasioiden pääosasto kirjoitti, että "pidemmällä aikavälillä työpaja loisi perustan paremmalle yhteistyölle tutkimus- ja teollisuusyhteisöjen kanssa rajavalvonnan ja rajaturvallisuuden alalla"¹¹⁰.

Kuvitus TNI:n raportista: Asekauppiaat hyötyvät Euroopan pakolaistragediasta (2016).

Maaliskuussa 2023 Frontex, Euroopan komissio ja Europol järjestivät konferenssin innovatiivisista teknologioista Schengen-alueen vahvistamiseksi. Useat yritykset, mukaan lukien Airbus ja IDEMIA (osittain Safranista lähtöisin oleva, biometrisin tunnistuksiin erikoistunut tietoturvayhtiö), olivat paikalla kertomassa "rajavalvonnan ja -turvallisuuden eri näkökohtia koskevista ratkaisuksista". Yksi konferenssin tärkeimmistä johtopäätöksistä oli yhteistyön lisääminen teollisuuden kanssa.¹¹¹

Asealan yritykset vierailevat säännöllisesti Frontexin Varsovassa sijaitsevassa päämajassa sekä teollisuuspäivillä¹¹², jotka järjestetään muutaman kuukauden välein, ja joiden tarkoituksena on antaa yrityksille mahdollisuus esitellä laitteitaan ja teknologiaansa tiettyihin tarkoituksiin, että suorissa tapaamisissa Frontexin henkilöstön kanssa. (Rajoitettu) avoimuusrekisteri osoittaa esimerkiksi tapaamiset Airbusin kanssa vuosina 2021 ja 2022.¹¹³

Teollisuus ei ole vielääkään tyytyväinen

Vaikka komissio ja muut EU:n toimielimet ja virastot ovat pyrkineet helpottamaan ja tukemaan aseeteollisuutta monissa eri asioissa, teollisuuden reaktiot ovat usein tyytymättömiä. Olipa kyse sitten EU:n teollisuudelle pumppaamista miljardeista euroista, aloitteista viennin esteiden poistamiseksi, yksityisen rahoituksen ja raaka-aineiden saatavuudesta tai tukitoimenpiteiden käyttöönoton nopeutumisesta, se ei koskaan riitä.

EDIRPasta tehdyn sopimuksen jälkeen ASD:n pääsihteeri Jan Pie totesi, että "jää nähtäväksi, riittääkö sovittu 300 miljoonan euron budjetti tekemään konkreettisia muutoksia yhteentoimivuuden ja mittakaavaetujen osalta", ja lisäsi, että "tulevan Euroopan puolustusteollisuuden kehittämisohjelman (European Defence Investment Programme, EDIP) on oltava kattavampi, strategisempi ja kunnianhimoisempi"¹¹⁴.

Pie reagoi ASAPin hyväksymiseen vielä pidätyvämmiin ja totesi, että ASD "pahoittelee rahoituskehyksen rajoja ja lähteitä". Euroopan puolustusrahaston (EDF) määrärahojen käyttäminen ASAPin rahoittamiseen on tässä suhteessa erityisen valitettavaa, koska se heikentää Euroopan puolustusteollisuuden pitkän aikavälin kehitystä.¹¹⁵ Vaikka hän toivoo, että EDF:n määrärahojen ehdotettu lisääminen 1,5 miljardilla eurolla korvaa tämän, hän on aiemmin esittänyt, että määrärahoja olisi nostettava vähintään 13 miljardiin euroon, jonka Euroopan komissio mainitsi ensimmäisessä ehdotuksessaan.¹¹⁶

Jos EU:n oma pankki ei lainaa rahaa puolustukseen toimialoilla, miksi muiden pankkien pitäisi tehdä niin?

Nimetön alan lähde Euractivissa, 27. kesäkuuta 2023.

Myöskään ASD Defence & Security -järjestön johtaja Burkard Schmitt¹¹⁷ ei suhtautunut Defence Industry Europe -verkkosivustolle antamassaan haastattelussa kovin myönteisesti EU:n sotilasmenojen valtavaan kasvattamiseen ja totesi, että siitä "voi tulla myös kaksiteräinen miekka eurooppalaiselle teollisuudelle", koska "etusijalle asetetaan nykyisten voimavarojen puutteiden täyttäminen mahdollisimman nopeasti sen sijaan, että tehtäisiin investointeja tulevaisuutta varten".¹¹⁸ Pie syytti EU:n jäsenvaltioita siitä, että ne "toimivat edelleen rauhanajan prosessien mukaan".¹¹⁹

Toinen kipeä kohta on se, että EU:n ei katsota pyrkineen helpottamaan aseeteollisuuden mahdollisuuksia saada yksityistä rahoitusta. Euroopan investointipankki (EIP) on keskeinen valitusten kohde tässä asiassa, koska se ei rahoita investointeja aseisiin, ampumatarvikkeisiin ja puolustustarvikkeisiin. "Jos EU:n oma pankki ei lainaa rahaa puolustusteollisuudelle, miksi muiden pankkien pitäisi tehdä niin?", eräs nimeltä mainitsematon teollisuuden edustaja huomautti.¹²⁰ EIP on kuitenkin viime vuosina käynnistänyt uusia aloitteita, joissa on myönnetty miljardeja euroja kaksikäyttö- ja turvallisuushankkeisiin, joilla suurelta osin kierretään sotilaallisia investointeja koskevia kieltoja.¹²¹

Päätelmä

Vuodesta 2022 lähtien aseeteollisuudelle annettava tuki on muotoiltu reaktiona Venäjän hyökkäykseen Ukrainaan, mutta on tärkeää ymmärtää, että uudet toimenpiteet ovat enimmäkseen vain jo käynnissä olevien prosessien kiihdyttämistä¹²² ja että ne on tarkoitettu pitkälle tulevaisuuteen. ASAP-neuvottelut olivat tältä osin paljastavia, sillä toisaalta aseeteollisuus kieltäytyi kaikenlaisista rajoituksista vastineeksi lisätuesta ja perusteli sitä sillä, että se ei saisi menettää "uskottavuuttaan ja luotettavuuttaan vientiasiakkaidensa silmissä"¹²³, ja toisaalta se väitti, että ennen tuotannon nopeuttamista tarvitaan pitkäaikaisia tilaussitoumuksia, jotka kestävät vähintään vuosikymmenen ajan¹²⁴. Lopullinen ASAP-säädös osoittaa, miten tehokkaasti aseeteollisuuden lobbaus on vaikuttanut eurooppalaisiin päättäjiin (parlamentti, komissio ja jäsenvaltiot), sillä siinä säädetään, että "unionin tasolla toteutettavilla toimenpiteillä olisi pyrittävä vahvistamaan Euroopan puolustusteknologian ja -teollisuuden kilpailukykyä ja joustavuutta ampumatarvike- ja ohjusalan alalla, jotta se voisi mukautua pikaisesti rakennemuutokseen"¹²⁵.

ASAP-ohjelman, EDF:n ja muiden EU:n aloitteiden yhteydessä aseeteollisuudelle heitettävät lisämiljardit ovat pois kipeästi tarvittavasta rahoituksesta, ei ainoastaan diplomatialle ja rauhanrakentamiselle, jotka ovat vaihtoehtoja voimankäytölle, vaan myös ilmastomuutoksen ja ympäristön pilaantumisen torjunnalle, jotka ovat lähitulevaisuudessa väkivallan keskeisiä perussyitä. Aseeteollisuus jopa käyttää häpeämättömästi hyväkseen näitä ihmiskunnan tulevaisuuteen kohdistuvia perustavanlaatuisia haasteita saavuttaakseen seuraavan tavoitteensa: rajoittamattoman pääsyn kestäväseen rahoitukseen.

Sota varoista: Viherpesun strategiat pysyvän rahoituksen saamiseksi

Chloé Meulewaeter¹²⁶

Kysy ympärilläsi olevilta ihmisiltä, onko aseiden valmistus heidän mielestään kestävän kehityksen mukaista toimintaa: on hyvin todennäköistä, että he sanovat ei. Kysy sitten heiltä: "Tarvitsevatko Ranska ja Eurooppa tehokkaan armeijan säilyttääksemme vapauden ja rauhan maanosassamme?" Tällä kertaa vastaus on epäilemättä kyllä.

Patrick Caine, Thalesin toimitusjohtaja.¹²⁷

"Eivätkö rauha ja kestävä kehitys voi kulkea käsi kädessä?" Caine kysyy edelleen. Turvallisuuden ja kestävän kehityksen yhdistäminen on itse asiassa keskeistä aselobbarien pyrkimyksissä saada EU:lta kestävää rahoitusta, mikä on huonosti verhottua viherpesua¹²⁸.

Eurooppalaista taksonomiaa, joka on kehitetty ympäristön kannalta kestävän taloudellisen toiminnan luokitteluksi, on pidetty Euroopan unionin ilmastomuutoksen torjuntaan ja kestävän kehityksen edistämisen kulmakivenä. Pinnan alta paljastuu kuitenkin monimutkainen etujen ja tarinoiden sekamelska, kun sotateollisuus kamppailee kestävän rahoituksen ulkopuolelle jäämisen seurausten kanssa. Tässä luvussa tarkastellaan kriittisesti sotateollisuuden käyttämiä viherpesun yrityksiä eurooppalaisen taksonomian yhteydessä ja valotetaan sen kohtaamia esteitä, sen strategisia perusteluja ja Ukrainan konfliktin roolia aselobbarien argumenttien vahvistamisessa eurooppalaisissa ja rahoituslaitoksissa.

Eurooppalaisen taksonomian ymmärtäminen

Aikakautena, jolle on ominaista kasvava tietoisuus ympäristöllisistä ja sosiaalisista haasteista, instituutit ja hallitukset kamppailevat sen kanssa, miten saavuttaa oikeudenmukainen siirtyminen taloudellisesti ja ekologisesti kestäväan yhteiskuntaan. Pohjautuen Yhdistyneiden Kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteisiin ja Agenda 2030:een Euroopan unioni toteuttaa strategioita, joilla kestävä kehitys ja rahoitus nivotaan yhteen. EU:n mukaan kestävän rahoituksen käsite perustuu talouskasvun tukemiseen ja samalla ympäristöpaineiden lieventämiseen, erityisesti Euroopan vihreän kehityksen ohjelman (Green Deal) ilmasto- ja ympäristötavoitteiden mukaisesti.¹²⁹ Ympäristö-, sosiaali- ja hallintokriteerien (environmental, social and governance, ESG) sisällyttäminen rahoituspäätöksentekoon on keskeistä tässä pyrkimyksessä.¹³⁰

EU:n taksonomia on EU:n kestävän rahoituksen periaatteiden kulmakivi. Sen avulla rahoitus- ja muut kuin rahoituslaitokset voivat määritellä taloudellisesti kestävän toiminnan yhteisesti ja samalla edistää kestäviä investointeja EU:ssa.

Euroopan komissio hyväksyi vuonna 2018 kestävän rahoituksen toimintasuunnitelman osana ehdotusta taksonomiasta eli standardoidusta luokittelusta ja pyysi kestävän rahoituksen teknistä asiantuntijaryhmää (Technical Expert Group on Sustainable Finance, TEG) kehittämään ympäristötaksonomian, kestävää taloudellista toimintaa varten. TEG:ssä on 35 jäsentä kansalaisyhteiskunnasta, korkeakouluista, liike-elämästä ja rahoituslailalta. Luettelo organisaatioista ja jäsenten nimistä on liitteessä 3. TEG:n työ huipentui EU:n taksonomian hyväksymiseen 12. heinäkuuta 2020.

Taulukko 9. Kestävää rahoitusta koskeva EU:n lainsäädäntö

Vuosi	EU:n politiikka	Tavoite
2018	Toimintasuunnitelma – Kestävän kasvun rahoittaminen	Laaditaan kattava strategia rahoituksen ja kestävän kehityksen yhdistämiseksi.
2020	Eurooppalainen Green Deal	Kestävän kasvun ja ympäristönsuojelun varmistaminen Kasvihuonekaasupäästöjen nollatason saavuttaminen vuoteen 2050 mennessä. Irritetaan talouskasvu ja resurssien käyttö toisistaan Ei jätetä ketään ihmistä eikä mitään paikkaa ulkopuolelle.
	EU:n taksonomia-asetus	Kattaa ainoastaan ympäristötoimet ja -tavoitteet Määritellään selkeästi, mikä on ympäristön kannalta kestävää taloudellista toimintaa. Auttaa sijoittajia ja yrityksiä tekemään tietoon perustuvia investointipäätöksiä.
2022	Sosiaalista taksonomiaa koskeva loppuraportti	Kattaa sosiaaliset toimet ja tavoitteet

EU:n taksonomia on EU:n kestävän rahoituksen puitteiden kulmakivi. Sen avulla rahoitus- ja muut kuin rahoituslaitokset voivat määritellä taloudellisesti kestävän toiminnan yhteisesti ja samalla edistää kestäviä investointeja EU:ssa.¹³¹ Ympäristötaksonomian perusrakenne on joukko taloudellisen toiminnan suorituskyyvyn raja-arvoja, jotka ovat seuraavat:

- Edistää merkittävästi vähintään yhtä kuudesta määritellystä ympäristötavoitteesta.¹³²
- Ei aiheuta merkittävää haittaa millekään muulle viidelle ympäristötavoitteelle.
- Noudatetaan vähimmäisturvatoimia.
- Noudattaa sovellettavia teknisiä seulontaperusteita.

Ympäristötaksonomia tarjoaa näin ollen luokitteluvälineen, jolla määritetään, mikä on ympäristön kannalta kestävää toimintaa, ja sen on tarkoitus auttaa pankkeja ja sijoittajia päättämään, mihin investoida.

Yhdistysten, kansalaisjärjestöjen ja muutamien poliittisten virtausten painostuksesta rahoituslaitokset ottavat käyttöön sisäisiä ohjeita, joilla rajoitetaan yhteistyötä puolustusalan yritysten kanssa.

Saksan turvallisuus- ja puolustus-teollisuuden liitto (BDSV), 2021.

Sotilas sektorin vastaus taksonomiaan viherpesun avulla

Kun EU:n taksonomia hyväksyttiin maaliskuussa 2021, eri puolilla Eurooppaa toimivien kansallisten puolustusteollisuusjärjestöjen liitto¹³³, joka toimii saksalaisen sotilasalan edunvalvontajärjestön BDSV:n (Bundesverband der Deutschen Sicherheits- und Verteidigungsindustrie) alaisuudessa, toi julki yhteisen kannanoton. Ne esittivät huolensa vastuullisen investoinnin eli ESG-kriteerien (environmental, social, and corporate governance) manipuloinnista. Ne väittivät, että näitä standardeja käytettiin tavalla, joka esti niiden pääsyn rahoitus- ja vakuutus alalle, ja totesivat seuraavaa: "Yhdistysten, kansalaisjärjestöjen ja

muutamien poliittisten virtausten painostuksesta rahoituslaitokset panevat täytäntöön sisäisiä ohjeita, joilla rajoitetaan yhteistyötä puolustusalan yritysten kanssa".¹³⁴ Nämä teollisuuden edustajat syyttivät rahoituslaitoksia siitä, että ne ovat alistuneet ulkoiselle painostukselle ja laatineet sisäisiä ohjeita, jotka rajoittavat niiden yhteistyötä puolustusalan yritysten kanssa. He väittivät, että näitä kriteerejä sovellettiin valikoivasti ja epäoikeudenmukaisesti, minkä seurauksena ne suljettiin pois osallistumasta kestäviksi katsottuihin rahoitustuotteisiin. Ne väittivät, että "vaikka teollisuutemme tukee täysin ympäristönsuojelua, sosiaalista kestävyyttä ja hyvää hallintotapaa koskevien kriteerien epäasianmukainen soveltaminen vaikuttaa epäoikeudenmukaisesti Euroopan puolustusteollisuuteen". Ne korostivat myös, että "lisäksi kansalaisjärjestöt ja eräät markkinatoimijat vaativat yhä useammin, että osana EU:n kestävä rahoituksen taksonomiaa laaditaan luettelo lähtökohtaisesti ESG-kriteerien kanssa yhteensopimattomista toimialoista tai liiketoiminnasta".¹³⁵

Tämän kasvavan huolen kuoron keskellä Euroopan ilmailu-, avaruus-, turvallisuus- ja puolustusteollisuuden järjestö ASD, joka on EU:n tärkein sotilaallinen edunvalvontajärjestö, korotti oman äänensä. ASD ilmaisi syvän huolestuneisuutensa ja tuomitsi aseteollisuuden jättämisen kestävyyskriteerien ulkopuolelle väittäen, että tämä on epäoikeudenmukaista puolustusponnistelujen kannalta. ASD:n mukaan puolustusteollisuuden perusteeton leimaaminen ESG-standardien vastaiseksi uhkasi heikentää alan taloudellista elinkelpoisuutta, ja ASD totesi samalla, että "yritykset, jotka kehittävät ja rakentavat tuotteita Euroopan turvallisuuden hyväksi ja noudattavat kansallisia ja EU:n lakeja, on tunnustettava välttämättömäksi osaksi kestävää yhteiskuntaa".¹³⁶

Myös kansalliset etujärjestöt ovat yhtyneet tähän. Esimerkiksi Alankomaiden puolustus- ja turvallisuusalan teollisuusjärjestö (NIVD) totesi, että "näissä [taksonomia] säännöksissä ei oteta riittävästi huomioon puolustus- ja turvallisuusalan ratkaisevaa panosta kestävyystavoitteiden saavuttamisessa, myös pitkällä aikavälillä".¹³⁷

Yritykset, jotka kehittävät ja valmistavat tuotteita Euroopan turvallisuutta varten ja noudattavat kansallisia ja EU:n lakeja, on tunnustettava välttämättömäksi osaksi kestävää yhteiskuntaa.

ASD:n huomiot kestävyyydestä ja eurooppalaisesta taksonomiasta

Vastauksena EU-taksonomiaan sotateollisuus on käyttänyt erilaisia strategioita, jotka muistuttavat viherpesua. Yksi lähestymistapa on perinteinen viherpesu, johon kuuluu ekologisten aloitteiden manipulointi ympäristövastuullisen julkisivun luomiseksi. Tähän kuuluvat metsänistutushankkeiden ja energiatehokkaan teknologian kaltaiset aloitteet, joilla pyritään antamaan ympäristöystävällisempi kuva. Seuraavassa puheena olevassa viherpesussa on kuitenkin kyse pikemminkin narratiivin muutoksesta, jossa turvallisuus ja kestävyys yhdistetään. Teollisuus väittää, että vakaa puolustusala on rauhan ja vakauden turvaamisen edellytys, mutta se on myös välttämätön ympäristö- ja sosiaalisiin haasteisiin vastaamiseksi.

Turvallisuuden ja kestävyys yhdistäminen

"Turvallisuus on kaiken kestävä kehityksen edellytys", sanoo ASD, Euroopan tärkein aselobby. ¹³⁸ Pyrkinessään tekemään armeijasta "kestävän ja vastuullisen toimijan", aseoteollisuus vaatii, että se tunnustetaan ESG-ystävälliseksi kestäväksi sijoituskohteeksi. Niiden esittämässä tarinassa turvallisuuden ja kestävyys välillä on symbioottinen yhteys. Vastauksena vallitseviin olosuhteisiin aseoteollisuus on ottanut käyttöön johdonmukaisen viherpesun taktiikan, jossa se käyttää argumentteja, joilla se pyrkii leimaamaan toimintansa "sosiaalisesti kestäväksi". Näillä argumenteilla aseyritykset pyritään asemoimaan "legitiimeiksi kestäviksi toimijoiksi", kuten 221 asevalmistajan yhteenliittymä BDSV

(Bundesverband der Deutschen Sicherheits- und Verteidigungsindustrie e.V.) toteaa. ¹³⁹ Tässä yhteydessä on esitetty joukko ehdotuksia, joissa korostuu erityisesti ajatus siitä, että puolustusalan tarjoama turvallisuus ja vakaus ovat olennainen osa sosiaalisen ja taloudellisen kestävyys edistämistä. Tämän näkökulman mukaan investoinnit puolustusteollisuuteen eivät ainoastaan vahvista turvallisuutta vaan edistävät myös pitkän aikavälin sosiaalista hyvinvointia. Lisäksi korostetaan vakaasti turvallisuuden keskeistä roolia kestävä kehityksen edellytyksenä, kuten Hollannin puolustus- ja turvallisuusteollisuus (NIDV) esittää toteamalla, että "ilman teollisuutta ei ole asevoimia, ja ilman asevoimia ei ole turvallisuutta. Eikä varsinkaan kestävyttä". ¹⁴⁰

BDSV:n antamassa julistuksessa tiivistyvät nämä näkökohdat. Siinä kehoitetaan sekä EU:n toimielimiä että kansallisia hallituksia tunnustamaan puolustusteollisuuden strateginen merkitys ja estämään sen jääminen kestävien rahoitus- ja sääntelykehysten ulkopuolelle. Julkilausumassa korostetaan puolustusteollisuuden roolia kestävä kehityksen tukipilarina ja mainitaan sen panos turvallisuuteen ja YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteuttamiseen. BDSV päättää viestinsä

Ilman teollisuutta ei ole asevoimia, ja ilman asevoimia ei ole turvallisuutta. Eikä ainakaan kestävyttä.

Alankomaiden puolustus- ja turvallisuusteollisuus (NIDV): "Puolustus on kiinnostunut kestävästä hankkeistasi", huhtikuu 2023.

Jotta hiilidioksidipäästöjä voidaan vähentää, tarvitaan ensin kansallisen vakauden ja turvallisuuden perusta.

Steve Murray, strategia- ja markkinointijohtaja, Thales, 2022.

painokkaaseen kehotukseen, että EU:n on tunnustettava puolustusteollisuuden ja -teollisuuden perusta (EU's Defence Technological and Industrial Base, EDTIB) lailliseksi ja kestäväksi toimijaksi, ja korostaa, että Euroopan turvallisuus- ja puolustusteollisuus on olennainen osa kestävä yhteiskuntaa. ¹⁴¹ Tiedonannossa todetaan, että kansallisia ja EU:n lakeja noudattavat puolustusalan yritykset ovat kestävä yhteiskunnan välttämätön osatekijä. Tiedonannossa kannatetaan puolustusteollisuuden myönteisen panoksen tunnustamista kestävä kehityksen edistämiseksi ja kehoitetaan samalla varomaan sellaisia poissulkemisia, jotka voisivat heikentää Euroopan turvallisuutta ja autonomiaa. ¹⁴²

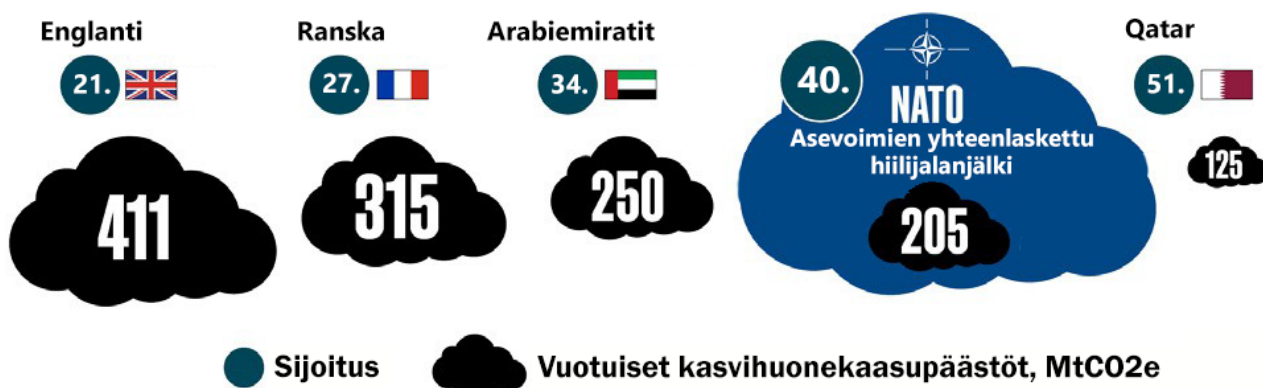
ASD laajentaa tätä näkökulmaa korostamalla teollisuuden panosta rauhaan, kansainväliseen yhteistyöhön ja sosioekonomiseen kehitykseen ja vakuuttaa, että puolustus on turvallisuuden perusedellytys, ja että näin ollen eurooppalaiset puolustustarvikevalmistajat edistävät olennaisesti kestävämpää maailmaa.¹⁴³ Samaan tapaan saksalaisen puolustusteollisuuden edunvalvontajärjestön BDSV:n toimitusjohtaja Hans Christoph Atzpodien vetoaa kiihkeästi EU:hun, jotta se tunnustaisi puolustustarviketeollisuuden myönteiseksi myötävaikuttajaksi sosiaaliseen kestävään kehitykseen.¹⁴⁴

Thalesin strategiasta ja markkinoinnista vastaava varatoimitusjohtaja Steve Murray vie tätä ajatusta vielä pidemmälle ja katsoo, että ilmastonmuutoksen torjunta on kiinteästi sidoksissa puolustukseen. Hänen mukaansa "hiilidioksidipäästöjen vähentämiseen tarvitaan ensin kansallisen vakauden ja turvallisuuden perusta".¹⁴⁵ Thalesin toimitusjohtajan Patrice Cainen mukaan eurooppalaisen taksonomian ironiaa on se, että se vaikuttaa kielteisesti yrityksiin, jotka tukevat jäsenvaltioidensa asevoimia ympäristöllisistä ja eettisistä syistä, vaikka nämä samat asevoimat olisivat keskeisessä asemassa ilmastonmuutoksen seurausten käsittelyssä. Toimitusjohtajan ja muiden organisaatioiden mukaan ilmastonmuutos voi toimia "uhkien moninkertaistajana" konflikteissa ja aiheuttaa yhä useammin ja voimakkaammin luonnonkatastrofeja, joihin vain asevoimilla olisi resursseja vastata tehokkaasti.¹⁴⁶ Kuten näemme, asevoimien argumentit perustuvat siihen, että se asemoi itsensä oikeutetuksi toimijaksi, joka edistää maailmanlaajuista kestävyttä ja vakautta, kun taas muut argumentit, jotka koskevat sotilaallisen toiminnan aiheuttamaa huomattavaa ekologista jalanjälkeä ja asekaupan epävakautta lisäävää vaikutusta, jätetään huomiotta.

Asevoimien ekologinen jalanjälki

Sotateollisuus ja asevoimat ovat todellakin vastuussa huomattavasta ekologisesta jalanjäljestä, jota ne eivät halua mainita, kun ne esiintyvät maapallon puolustajina. Yhdessä ne tuottavat sotilaallisen ekologisten jalanjäljen, joka koostuu kolmesta ulottuvuudesta.¹⁴⁷ Ensinnäkin hiilidioksidipäästöt. On arvioitu, että sotilaalliset hiilidioksidipäästöt muodostavat noin 5 prosenttia kaikista kasvihuonekaasupäästöistä. Tämä maailmanlaajuinen luku on enemmän kuin kaupallinen lentoliikenne ja konttilaivakuljetukset yhteensä. Lisäksi asevoimien fossiilisten polttoaineiden kulutus on erittäin suurta, erityisesti ilmavoimissa. TNI:n raportin¹⁴⁸ mukaan, jos kaikki maailman asevoimat laskettaisiin yhdeksi maaksi, se olisi maailman 29. suurin öljynkuluttaja.

Jos Naton asevoimat olisivat yksi valtio, se olisi maailman 40. suurin hiilidioksidipäästöjen aiheuttaja 196 valtion joukossa.

Julkaistu ensimmäisen kerran "Climate Crossfire" -julkaisussa, jonka ovat julkaisseet Transnational Institute, Stop Wapenhandel, Tipping Point North South, Centre Delas ja IPPNW Germany – suunnittelu Evan Clayburg.

Toiseksi, sotilaallinen ekologinen jalanjälki koostuu sodan myrkyllisistä jäänteistä. Nämä ovat saastuttavia aineita, jotka vapautuvat ympäristöön joko aseiden käytön seurauksena aseellisten konfliktien aikana, sotilaskoulutuksen aikana tai sotilaallisen tutkimuksen ja kehityksen sekä asetuotannon vaiheissa. Nämä myrkyt pysyvät ilmakehässä, vedessä ja maaperässä vuosikymmeniä, ja niillä on haitallisia vaikutuksia ihmisten, villieläinten ja kasvillisuuden terveyteen. Sotilaallisen ekologisen jalanjäljen kolmas ulottuvuus viittaa kaikkien sotateollisten ja sotilaallisten toimintojen aiheuttamiin vahinkoihin ekosysteemeille (vesi-, maa- ja ilmakehä). Vahingot vaihtelevat elinympäristöjen tuhoutumisesta lajien kuolemaan tai sukupuuttoon kuolemiseen. Tällaiset vahingot ovat erityisen merkittäviä sotilastukikohdissa, joissa vahingot ovat jatkuvia ja pysyviä samalla alueella. On selvää, että vaikka pääsisimme hypoteettiseen tilanteeseen, jossa nettopäästöt olisivat nolla vuoteen 2050 mennessä, sotateollisuutta – ja koko sotilasalaa – ei voida pitää kestäväenä toimintana, koska sen toiminnan luonne aiheuttaa kuolemaa ja tuhoa.

Sosiaalisesti haitalliseksi julistamista voidaan perustella kahdella tavalla. Ensimmäinen tapa olisi kansainvälisesti sovitut yleissopimukset, jotka koskevat esimerkiksi tietynlaisia aseita.

Kestävän rahoituksen foorumin raportti sosiaalisesta taksonomiasta, helmikuu 2022

**Sosiaalinen taksonomia:
Alan "leimaaminen"?**

Vuonna 2020 hyväksytty EU-taksonomia sisälsi vain viittauksen ympäristön kannalta kestävään toimintaan. Tästä syystä Euroopan komissio antoi kestävä rahoituksen foorumille (Platform on Sustainable Finance, PSF) toimeksiannon työskennellä taksonomian laajentamiseksi sosiaalisiin tavoitteisiin, mukaan lukien sellaiset alat kuin oikeudenmukainen palkkaus, sukupuolten välinen tasa-arvo ja inhimilliset toimitusketjut.¹⁴⁹ Helmikuussa 2022 julkaistiin loppuraportti, jonka vaikutukset ulottuvat myös aseteollisuuteen..

Sanomalehti El País¹⁵⁰ mukaan, joka tietävästi sai tutustua raportin luottamukselliseen versioon ennen sen julkaisemista, komissiolle neuvoa-antava työryhmä suosittelee, että suljetaan pois "toimet, jotka ovat räikeästi EU:n sosiaalisten tavoitteiden vastaisia tai jotka luonnostaan ja väistämättä aiheuttavat haittaa".

Tämä määritelmä jättäisi puolustusalan taksonomian ulkopuolelle ja leimaisi sen uhkapeli- ja tupakkateollisuuden kaltaiseksi. El País -lehden mukaan tällä lähestymistavalla varmistettaisiin, että haitallisia aloja tai toimintoja, kuten aseita, uhkapelejä tai tupakkaa, ei voida luokitella sosiaalisesti kestäviksi, "vaikka ne tuottaisivat myönteisiä tuloksia työntekijöille".

Kestävän rahoituksen foorumin raportin¹⁵¹ mukaan "merkittävästi haitallisia toimintoja voivat olla sellaiset, jotka ovat pohjimmiltaan ja kaikissa olosuhteissa vastoin yhteiskunnallisia tavoitteita". Nämä ovat toimintoja, joita ei voida tehdä vähemmän haitallisiksi". Asiantuntijat määrittelevät kaksi lähdettä, joiden perusteella toiminta voidaan julistaa haitalliseksi: "Ensimmäinen lähde olisi kansainvälisesti sovitut yleissopimukset, jotka koskevat esimerkiksi tietynlaisia aseita. Toinen lähde olisi tutkimus tiettyjen toimintojen haitallisista yhteiskunnallisista vaikutuksista, jotta voitaisiin tunnistaa merkittävästi haitalliset toiminnot.". Aseiden osalta kansainväliset sopimukset toimisivat lähteenä, jonka perusteella määriteltäisiin, mitkä yritykset jätetään taksonomian ulkopuolelle. Luettelo kyseisistä kansainvälisistä sopimuksista on liitteessä 4. Mielenkiintoista on, että tuoreen GRIP:n (Groupe de Recherche et d'Information sur la Paix et la Sécurité) raportin¹⁵² mukaan kaksi vakiintunutta lähdettä, joiden perusteella toiminta julistetaan haitalliseksi, johtavat paradoksaalisiin tuloksiin. Maïté Bolin¹⁵³ mukaan, joka viittaa ensimmäiseen lähteeseen,

tavanomaisten aseiden osalta oikeudellisten välineiden, kuten tiettyjä tavanomaisia aseita koskevan yleissopimuksen V pöytäkirjan huomioiminen, johtaa siihen, että tietyt tavanomaiset aseet jätetään suhteellisen laajasti pois taksonomiasta. Vastaavasti Ydinasekieltosopimus (Treaty on the Prohibition of Nuclear Weapons, TPNW) menee pidemmälle kuin pankkien ja rahoituslaitosten nykyiset käytännöt, jotka eivät mainitse TPNW:tä poissulkemisperiaatteissaan. Lisäksi TPNW:n sisällyttäminen taksonomiaan merkitsee, tavallaan, normien ulottamista myös Euroopan valtioihin, jotka eivät ole ratifioineet sopimusta. Tämä merkitsisi sitä, että niiden alueella toimivat rahoitusalan toimijat ja asealan yritykset olisivat epäsuorasti sidottuja sääntöihin, joita nämä valtiot eivät ole tunnustaneet päteviksi. Tässä mielessä vaikuttaa epätodennäköiseltä, että 8 luku "Haitalliset toimet, jotka on otettava huomioon sosiaalisessa taksonomiassa" hyväksytään sellaisenaan. Toisen lähteen osalta aseellisuus voi väittää, että sen tuotteiden tarjoama turvallisuus luo taloudellista kehitystä ja ylläpitää demokratiaa. Toiset voivat kuitenkin viitata aseellisen väkivallan erilaisiin haitallisiin sosiaalisiin vaikutuksiin. Tekstin aiheuttaman sekaannuksen vuoksi on perusteltua epäillä, hyväksyykö komissio sosiaalisen taksonomian nykyisessä muodossaan.

Miten aselobbaus vaikuttaa sosiaaliseen taksonomiaan ja muihin EU:n asiakirjoihin?

Euroopan puolustusteollisuus on kuitenkin kehottanut EU:n toimielimiä selventämään alan asemaa kestävää rahoitusta koskevan lainsäädännön mukaisesti. Teollisuuden asiantuntijat väittävät, että julkinen käsitys alasta vaikuttaa suoraan pankkien halukkuuteen myöntää lainoja. El País -lehden¹⁵⁴ mukaan komission lähteet uskovat, että "on tärkeää vakuuttaa teollisuudelle, että mikään ei ole valmista", ja lisätä, että

"komissio varmistaa, että taksonomia ei ole ristiriidassa sen poliittisten painopisteiden kanssa, joihin kuuluu vankan puolustuspolitiikan kehittäminen". Tältä osin sisämarkkinoista vastaavan komissaarin Thierry Bretonin 29. marraskuuta 2021 turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alivaliokunnan europarlamentaarikoille antamassa lausunnossa tehdään selväksi, että sosiaalinen taksonomia ei vaikuta aseellisuuteen: "Olen vastustanut voimakkaasti puolustusteollisuutemme leimaamista rahoituksen saannissa. On joitakin ajatuksia siellä täällä. Varmistamme, että ne eivät näe päivänvaloa. Strateginen autonomiamme on vaakalaudalla".¹⁵⁵

Olen vastustanut erittäin voimakkaasti puolustusteollisuutemme leimaamista rahoituksen saannissa. On olemassa joitakin ideoita siellä täällä. Varmistamme, että he eivät näe päivänvaloa.

EU-komissaari Thierry Breton Euroopan parlamentille 29. marraskuuta 2021.

Aseellisuuden lobbauksen vaikutus EU:n politiikkaan on havaittavissa EU-taksonomian lisäksi myös muissa EU:n virallisissa asiakirjoissa. Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Charles Michel, Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen, teollisuus- ja puolustusasioista vastaava komissaari Thierry Breton ja EU:n diplomatian päällikkö Josep Borrell ovat yhtä mieltä yhdestä ainoasta periaatteesta: Euroopan tasolla puolustus on keskeisen tärkeää, ja se edellyttää Euroopan strategisen itsenäisyyden ja itsemääräämisoikeuden vahvistamista. Nämä pyrkimykset ovat sopusoinnussa aseellisuuden pyrkimysten kanssa, joilla se pyrkii pitämään toimintaansa kestävä, kuten useista virallisista EU:n asiakirjoista käy ilmi.

EY:n puheenjohtaja Ursula von der Leyen esitteli joulukuussa 2022 ajatuksen EU:n suvereniteettirahaston perustamisesta "Euroopassa valmistettua teollisuutta varten". Äskettäin antamassaan vihreää sopimusta koskevassa tiedonannossa komissio luonnehtii tulevaa rahastoa "rakenteelliseksi vastaukseksi investointitarpeisiin, jotka liittyvät vihreän ja digitaalisen siirtymän kannalta kriittisiin ja kehittyviin teknologioihin".

Tämän näkökulman mukaisesti Thierry Breton suhtautuu blogissaan innokkaasti EU:n suvereniteettirahaston perustamiseen ja toteaa, että on tullut aika "elää niin kuin opetamme ja mobilisoida paljon merkittävämpi budjetti" Euroopan puolustusteollisuuden voimavaroja varten.¹⁵⁶ Rahaston odotetaan olevan aseiteollisuuden käytettävissä, mikä on esimerkki siitä, että aseiteollisuus tunnustetaan Euroopan talouden peruspilariksi ja välttämättömäksi ajuriksi tarvittavassa vihreässä siirtymässä. EU:n neuvoston puheenjohtaja Charles Michel korostaa tätä näkemystä blogikirjoituksessaan, jossa hän ehdottaa von der Leyenin ja Bretonin esittämien käsitteiden pohjalta, että tutkitaan mahdollisuutta perustaa EU:n suvereniteettirahasto pääomasijoituksia varten innovatiivisiin ja strategisesti tärkeisiin hankkeisiin vihreän energian, digitaaliteknologian ja puolustuksen aloilla.¹⁵⁷ Aselobbyn pyrkimyksiä asemoida toimintansa kestäväksi on havaittavissa myös muissa EU:n virallisissa asiakirjoissa. Esimerkiksi helmikuussa 2022 julkaistussa Euroopan puolustusta koskevassa lehdistötiedotteessa vahvistetaan nimenomaisesti, että komissio aikoo varmistaa, että "eurooppalaiset politiikat, kuten kestävä rahoitusta koskevat aloitteet, ovat johdonmukaisia EU:n pyrkimysten kanssa, joilla pyritään helpottamaan Euroopan puolustusteollisuuden riittävää rahoituksen ja investointien saantia".¹⁵⁸

Komissio varmistaa, että muut horisontaaliset politiikat, kuten kestävä rahoitusta koskevat aloitteet, ovat sopusoinnussa EU:n pyrkimysten kanssa, joilla pyritään helpottamaan Euroopan puolustusteollisuuden riittävää rahoituksen ja investointien saantia.

EY:n lehdistötiedote, 15. helmikuuta 2022

Tämä sama lause sisältyy Josep Borellin johdolla laadittuun neuvoston asiakirjaan "Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan strateginen kompassi". Asiakirjassa kehoitetaan EU:n jäsenvaltioita "käyttämään enemmän ja parempia varoja puolustukseen", jos haluamme vastata "vaarallisemman maailman haasteisiin ja olla joustavampia".¹⁵⁹ "Kestävä rahoitukseen" – joka liittyy suoraan sosiaaliseen taksonomiaan – viittaaminen strategisessa kompassissa korostaa aseiteollisuuden vaikutusvallan laajuutta asiakirjassa, jonka on tarkoitus viitoittaa eurooppalaisen puolustusstrategian suuntaa. Kysymys- ja vastaustilaisuudessa, jossa käsiteltiin komission panosta Euroopan puolustukseen strategisen kompassin

yhteydessä, todettiin, että "kestävä puolustus voi edistää kestävä talouden elpymistä", ja että se voisi "edistää merkittävästi vihreää siirtymää ja aiheuttaa myönteisiä heijastusvaikutuksia siviilikäyttöön"¹⁶⁰, mikä on selkeä viittaus EU:n taksonomiakehykseen.

Samanaikaisesti Euroopan parlamentin täysistunnossa tammikuussa 2023 hyväksyttiin virallisesti vuoden 2022 vuosikertomus yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan (YTPP, Common Security and Defence Policy, CSDP) täytäntöönpanosta. Tässä merkittävässä asiakirjassa korostetaan erityisesti puolustusteollisuuteen tehdyistä investoinneista johtuvia myönteisiä tuloksia, erityisesti taloudelliselta ja teknologiselta kannalta, ja siinä kehoitetaan EU:n politiikkoja "olemaan johdonmukaisia EU:n pyrkimysten kanssa vahvistaa puolustusteollisuutta".¹⁶¹ Siinä kehoitetaan erityisesti "vahvistamaan teollisuudenalojen mahdollisuuksia saada yksityistä rahoitusta, jotta Euroopan puolustusteollisuudella olisi riittävät mahdollisuudet saada sekä julkista että yksityistä rahoitusta ja investointeja kestävältä pohjalta" mikä oli selkeä viittaus

On tärkeää edistää puolustusteollisuutta sen eettisten arvojen vuoksi, jotka palvelevat kansojemme puolustusta.

Amiraali Hervé de Bonneaventure, MBDA-konsernin toimitusjohtajan puolustusneuvonantaja, SEDE:n kuulemistilaisuus, 19. syyskuuta 2023.

EU:n taksonomiakehykseen. Tämä asia oli jälleen esillä turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alivaliokunnan julkisessa kuulemistilaisuudessa 19. syyskuuta 2023. Kun kysyttiin aseteollisuudesta, joka tekee voittoa Ukrainan sodasta, ohjuksia valmistavan MBDA-konsernin toimitusjohtajan neuvonantaja, amiraali Hervé de Bonneaventure vastasi sosiaalista taksonomiaa koskevan aloitteen osalta, että "jos osoitamme sormella puolustusteollisuutta pahana teollisuudenalana, heikennämme Euroopan puolustusteollisuutta". Hän korosti rahoituksen tarvetta erityisesti PK-yrityksille, joita "pankit tarkastelevat tarkkaan, vaikka ne ovat olennaisen tärkeitä maanosamme Euroopan puolustuksen kannalta", ja totesi lopuksi, että "on tärkeää edistää puolustusteollisuutta sen eettisten arvojen vuoksi, jotka palvelevat kansojemme puolustusta".¹⁶²

Myös näkyvät eurooppalaiset johtajat ovat astumassa esiin aseteollisuuden puolestapuhujina. Esimerkiksi Ranskan presidentti Emmanuel Macron antoi 13. kesäkuuta 2022 Villepintessä tärkeitä lausuntoja Ranskan aseteollisuudesta.¹⁶³ Puheessaan presidentti Macron korosti, että "eurooppalainen taksonomia ei voi eikä saa sulkea pois teollisuudenharjoittajiamme tai saattaa heitä vaikeuksiin". Tämä lausunto korostaa ajatusta, jonka mukaan ympäristö ja puolustus eivät ole luonnostaan yhteensopimattomia. Nämä johtajien lobbaustoimet ovat avainasemassa muokattaessa keskustelua puolustusteollisuuden sisällyttämisestä eurooppalaiseen taksonomiaan.

Euroopan investointipankkiin kohdistuva paine

Euroopan investointipankki (EIP) on toinen toimija puolustusrahoituskeskustelussa. Vaikka EIP on perinteisesti ollut haluton rahoittamaan asevarustelua, se on nyt siirtymässä joustavampaan suhtautumiseen kaksikäyttöhankkeisiin, mikä liittyy Euroopan puolustusviraston (EDA) kanssa tehtyyn yhteisymmärryspöytäkirjaan (Memorandum of Understanding). Jos EIP muuttaisi kantaansa suoriin investointeihin asetuotantoon, tämä voisi olla vakuuttava peruste aseteollisuudelle saada kotimaiset pankit höllentämään rajoituksiaan. EIP:n vuoden 2018 toimintasuunnitelmassa korostettiin Euroopan turvallisuuden ja puolustuksen kasvavaa tarvetta ja ehdotettiin "Protect, Secure, Defend: European Security Initiative" -nimellä tunnettua kehystä, jonka tarkoituksena on lisätä merkittävästi rahoitusta 6 miljardiin euroon kolmen vuoden aikana esimerkiksi kaksikäyttötekniikan, kyberturvallisuuden ja siviiliturvallisuuden aloilla.¹⁶⁴

EIP:n pääjohtaja Werner Hoyer korosti kuitenkin varovaisuutta investoitaessa asetuotantoon, jotta pääsy pääomamarkkinoille säilyisi. Vuonna 2022 antamassaan lausunnossa Hoyer vahvisti tämän kannan ja totesi: "Itsemääräämisoikeudesta puhuttaessa emme saa unohtaa, että Euroopan puolustus vaatii tukea. Vaikka EIP ei rahoitakaan aseita ja räjähteitä, tuemme Euroopan turvallisuutta rahoittamalla kaksikäyttötarkoituksiin käytettäviä aloja, kuten ilmaisu- ja avaruusalaa ja kyberturvallisuutta. Tässäkin asiassa ylitimme tavoitteemme ja annoimme viime vuonna reilusti yli miljardi euroa".¹⁶⁵ EIP:n varapuheenjohtaja Kris Peeters taustoitti lisää toukokuussa 2022. Hän korosti, että on tärkeää säilyttää EU:n politiikkojen johdonmukaisuus erityisesti puolustuksen ja kestävä kehityksen aloilla. Peeters korosti, että tämän tasapainon saavuttaminen on olennaisen tärkeää, erityisesti kun otetaan huomioon sosiaalisen taksonomian mahdolliset vaikutukset puolustusrahoitukseen. Hän korosti, että eurooppalaiset puolustusaloitteet on sovitettava tehokkaasti yhteen kestävyystavoitteiden kanssa vaarantamatta edistymistä kummassakaan¹⁶⁶. Kysymys kuuluu, jatkuuko aseiden ja ammusten jättäminen EIP:n investointien ulkopuolelle Hoyerin toimikauden jälkeen, jonka odotetaan päättyvän vuoden 2023 loppuun mennessä.

Saksa on lämpenemässä Ranskan suunnitelmalle, joka laajentaisi Euroopan investointipankin valtuuksia, jotta se voisi rahoittaa puolustushankkeita, kuten aseiden ja sotilas-tarvikkeiden ostoa.

Politico, 26. syyskuuta 2023

Ei ole yllättävää, että viimeisimmät uutiset osoittavat jo nyt, että Saksa kannattaa Ranskan hallituksen ja sen komissaarin Thierry Bretonin ajatusta laajentaa EIP:n valtuuksia siten, että se voisi rahoittaa puolustushankkeita kuten aseiden ja sotilastarvikkeiden hankintaa¹⁶⁷. EIP:n investointien punainen lanka näyttää nyt siirtyneen ydinaseiden rahoittamiseen.

Ukrainan sota: katalysoittori muuttuville kertomuksille

Muutama päivä ennen sosiaalista taksonomiaa koskevan raportin julkaisemista alkoi sota Ukrainassa. Vaikka Euroopan komission neuvonantajat olivat esittäneet suosituksia, joiden mukaan puolustusala olisi leimattu "sosiaalisesti kestävämmäksi", aseiteollisuus kiisti tämän väitteen kiivaasti. Kun niiden lobbauspyrkimykset voimistuivat EU:n käytävillä, Ukrainan konfliktin alkamisesta tuli sopivasti kokoava tekijä, joka vaati aseiteollisuuden sisällyttämistä EU:n taksonomiaan. Alan johtajat korostivat, että turvallisuus on kestävä kehityksen edellytys. Yhdistämällä turvallisuuskysymykset kestävyystavoitteisiin teollisuus yrittää vahvistaa asemaansa kritiikkiä vastaan ja esittää samalla itsensä maailmanlaajuisen vakauden vartijana.

Thalesin toimitusjohtaja Patrice Caine on kiteyttänyt tämän aseiteollisuuden intressejä mukailevan kannan väitteeseen, että "puolustusteollisuus auttaa demokratioita varmistamaan suvereniteettinsa, turvallisuutensa ja vakautensa".¹⁶⁸Tämä peittelemätön yritys¹⁶⁹ rinnastaa aseiden

tuotanto ja yhteiskunnallinen hyvinvointi on esimerkki teollisuuden tavasta käyttää "vakauden" ja "turvallisuuden" kaltaisia termejä sivuttaakseen sen tuotteisiin liittyvät eettiset ja ympäristölliset ongelmat. BDSV:n Hans Christoph Atzpodien käyttää häpeilemättä Ukrainan kriisiä hyväkseen puolustaakseen asevalmistuksen tunnustamista "myönteiseksi panokseksi sosiaaliseen kestävyYTEEN".¹⁷⁰ Hän väittää, että hyökkäys korostaa vahvan kansallisen puolustuksen merkitystä sivuuttaen sen tosiasian, että kriisiä kärjistävät juuri ne aseet, joita hänen teollisuutensa tuottaa. BAE Systemsin toimitusjohtaja Charles Woodburn esittää toisen väitteen ja ehdottaa, että heiluri on heilahtanut kohti "tasapainoista asennetta, jossa eettiset näkökohdat ja vastuullista sijoittamista ohjaavat ESG-kriteerit ovat rinnakkain puolustuksen ja turvallisuuden tarpeen kanssa".¹⁷¹ Sercon entinen toimitusjohtaja Rupert Soames menee vielä pidemmälle ja yrittää maalata romanttisen kuvan sotilaallisesta puolustuksesta "sosiaalisena hyödykkeenä",

"Jos näkee, mitä Ukrainalle tapahtuu, on helppo nähdä, että sotilaallinen puolustus on sosiaalinen hyödyke ja että sillä on luontainen sosiaalinen arvo."

**Rupert Soames,
Sercon toimitusjohtaja,
The Telegraph -lehdessä
27. helmikuuta 2022.**

*Juuri puolustusteollisuus
auttaa demokratioita
varmistamaan
suvereniteettinsa,
turvallisuutensa ja
vakautensa.*

**Patrick Cain, Thalesin
toimitusjohtaja, 3. maaliskuuta
2023, Le Figaro -lehdessä.**

jolla on "luontaista sosiaalista arvoa".¹⁷² Tämä rohkea yritys hyödyntää kriisiä aseiteollisuuden imagon kaunistamiseksi jättää sopivasti huomiotta sodankäynnin vaatimat inhimilliset uhrit ja tuhoiset ympäristövaikutukset.

Ukrainan konfliktia edeltävänä aikana pankkialalla ilmeni huomattava suuntaus – tuntuva haluttomuus tehdä yhteistyötä puolustusteollisuuden kanssa. Financial Timesin mukaan eräät rahoituslaitokset ovat ottaneet etäisyyttä puolustusalan yrityksiin, joiden liikevaihto ylittää tietyn kynnysarvon puolustukseen liittyvissä toiminnoissa.

Lobbauspaine voimistui sitten vuodesta 2022 lähtien, jolloin poliittisten viranomaisten huomio kiinnittyi siihen, että yksityisen rahoituksen saaminen on vaikeaa ESG-kriteerien vuoksi.¹⁷³ Tässä yhteydessä suuret teollisuuden toimijat, kuten Airbus, Dassault, Fincantieri ja Leonardo, jotka kaikki ovat ASD-edunvalvontajärjestön jäseniä, vastustivat sosiaalista taksonomiaa. ASD:n pääsihteeri Jan Pie toisti seuraukset: "Olisi erittäin haitallista teollisuudelle, jos komissio päättelisi, että se [aseteollisuus] ei ole sosiaalisesti kestävä. Kahden vuoden jälkeen yhä useammat eurooppalaiset pankit ovat kieltäytyneet tekemästä yhteistyötä alan kanssa, ja myös sijoittajat ovat vetäytymässä negatiivisen kierteen pelossa".¹⁷⁴ Tämä kasvava huolestuneisuus on saanut vastakaikua myös Rheinmetall AG:n toimitusjohtajan Armin Pappergerin taholta, joka kertoi, että saksalaiset lainanantajat LBBW ja Bayern LB olivat vähentäneet luottoja hänen yritykselleen ESG-ongelmien vuoksi.¹⁷⁵ Vaikea tilanne sai jäsennellymmän muodon, kun Ranskan puolustusteollisuuden neuvoston (Conseil des Industries de Défense Françaises, CIDEF) puheenjohtaja ja Dassault Aviationin toimitusjohtaja Eric Trappier kirjoitti kirjeen Ranskan puolustusministerille Sébastien Lecornulle. Hän varoitti EU:n kestävän kehityksen ohjelmaan liittyvien rahoituslaitosten harkitsemattomasta, alakohtaisten normien soveltamisesta ja varoitti aseteollisuuden "kasvavista vaikeuksista [...] suhteissaan pankkeihin ja sijoitusrahastoihin". Nämä vaikeudet liittyvät siihen, että rahoitusala soveltaa erityissääntöjä, jotka liittyvät EU:n politiikkaan, jonka tavoitteena on suunnata investointeja kestäviksi luokiteltuihin toimintoihin.¹⁷⁶

Alan mukaan pankkilainojen rajallisella saatavuudella on vaikutuksia muuhunkin kuin rahoitukseen. Vaarana ovat kilpailuedun heikkeneminen, investointien arvon aleneminen ja innovoinnin estyminen. Näistä syistä se vaatii selkeitä suuntaviivoja ja tasapuolista kohtelua kestävän rahoituksen alalla. "Pankkilainojen saantivaikeuksien vuoksi eurooppalaiset puolustusalan yritykset ovat vaarassa menettää kilpailuetunsa", totesi ranskalaisen Thalesin sijoittajasuhteiden johtaja Bertrand Delcaire. "Vähemmän eurooppalaisia sijoittajia tarkoittaa alhaisempaa arvostusta markkinoilla ja laajemmin ottaen vähemmän rahaa innovaatorahoitukseen", Delcaire sanoi EURACTIVille.¹⁷⁷ Thalesin toimitusjohtajan Patrice Cainen mukaan puolustusalan jäämisellä kestävän rahoituksen ulkopuolelle on merkittäviä vaikutuksia eurooppalaisiin puolustusalan alihankkijoihin. Syrjäytyminen rajoittaa vähitellen niiden pääsyä pääomamarkkinoille, lannistaa eurooppalaisia sijoittajia ja aiheuttaa sen, että niiden markkina-arvo jää jälkeen Yhdysvaltojen, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Aasian vastaavista yrityksistä. Lisäksi Caine sanoo, että se vaikuttaa kielteisesti käsitykseen Euroopan tulevasta huipputeknologian teollisuudesta, mikä tekee siitä vähemmän houkuttelevan osajien kannalta ja asettaa ne epäedulliseen kilpailuasemaan työmarkkinoilla.¹⁷⁸

On kuitenkin kyseenalaista, liioittelevatko alan toimijat, kun ne valittavat yksityisen rahoituksen rajoitetusta saatavuudesta. Sotateollisuuden rahoituksen ulkopuolelle jääminen ei itse asiassa liity aseiden tuotantoon sinänsä vaan pikemminkin tietynlaisten "kiistanalaisten" aseiden, lähinnä ydinaseiden, tuotantoon, ja tästä huolimatta tämäntyyppisiin aseisiin tehty kokonaisinvestoinnit kasvavat edelleen. Kansalaisjärjestö Don't Bank On The Bombin viimeisimmässä raportissa todetaankin, että tammikuun 2019 ja heinäkuun 2021 välisenä aikana 25 ydinaseita valmistavaan asealan yritykseen investoitiin 685 164 miljoonaa dollaria, mikä merkitsee 44 miljardin dollarin lisäystä edelliseen vuoteen verrattuna.¹⁷⁹ Raportin mukaan 338 rahoituslaitoksella on kuitenkin rahoitus- tai investointisuhteita 25 ydinasealan yritykseen, mikä merkitsee 52 rahoituslaitoksen vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna.

Ukrainan sota [...] on todellinen tilaisuus uudistaa rahoitusalan toimijoiden ja puolustusteollisuuden välinen vuoropuhelu.

Sylvie Matelli, IRIS:n apulaisjohtaja, maaliskuu 2023.

Yhdysvaltojen ulkopuolella ydinaseiden tuotantoa rahoittavien 10 suurimman rahoituslaitoksen joukossa ovat Deutsche Bank (Saksa) 14 030 miljoonalla dollarilla, BNP Paribas (Ranska) 12 622 miljoonaa dollaria, Crédit Agricole (Ranska) 10 938 miljoonaa dollaria, Société Générale (Ranska) 9 169 miljoonaa dollaria, Groupe BPCE (Ranska) 7 046 miljoonaa dollaria ja Santander (Espanja) 6 328 miljoonaa dollaria.

Ukrainan kriisin aiheuttamat geopoliittiset mullistukset ovat kuitenkin saattaneet häiritä kertomusta, jonka mukaan rahoituslaitokset ovat haluttomia investoimaan asevarusteluun. Ranskan kansainvälisten ja strategisten asioiden instituutin varajohtaja Sylvie Matelly totesi vaikutusvaltaisen ajatushautomon The Armament Industry European Research Groupin julkaisemassa poliittisessa asiakirjassa, että "Ukrainan sota on Euroopan puolustukseen ja turvallisuuteen suunnattujen varojen riittämättömyyden vuoksi todellinen tilaisuus uudistaa rahoitusalan toimijoiden ja puolustusteollisuuden välinen vuoropuhelu".¹⁸⁰ Vaikuttaa siltä, että pankit, jotka olivat aiemmin varovaisia, alkoivat tarkistaa rahoituspolitiikkaansa puolustukseen suuntautuneita yrityksiä kohtaan. Huhtikuussa 2022 ruotsalainen pankki SEB ilmoitti jo hyväksyvänsä aseteollisuuden ESG-rahastoihinsa ja selitti aikomustaan tukea "demokratiaa, vapautta, vakautta ja ihmisoikeuksia", ja norjalainen eläkerahasto KLP sanoo nyt voivansa "sijoittaa asevalmistajiin, jos ne voivat todistaa, että niiden tuotteita ei käytetä laittomissa konflikteissa".¹⁸¹

Monien maiden puolustustarpeiden uudelleenarviointi [...] yhdistettynä siihen, että puolustusalan yritysten ESG-luottoluokituksen katsotaan parantuneen muuttuneen turvallisuusympäristön seurauksena, luo uuden aikakauden puolustusalan yrityksille.

Citibank, Julkisen sektorin näkymät, 2023

Tämä muutos merkitsee siirtymistä avoimempaan ja sallivampaan asenteeseen aseteollisuuden rahoitusta kohtaan, ja keskustelua kehystetään yhä enemmän ESG-periaatteiden kautta. Citi esimerkiksi puolustaa puolustuksen, turvallisuuden ja kestävän kehityksen välistä vuorovaikutusta ja väittää, että rauha ja vakaus tukevat yhteiskunnallista hyvinvointia.¹⁸² Deutsche Bank menee kestävyttä käsittelevässä tutkimusasiakirjassaan samaan suuntaan ja toteaa, että tiettyjen puolustusvalmiuksien sosiaalisten ansioiden osalta "keskustelu edistää varainhoitajien osallistavampia lähestymistapoja ESG-sijoitusstrategioihin".¹⁸³ Tämä retoriikka korostaa pankkien puolustussektorin kanssa tekemän sitoumuksen hienovaraista uudelleenkalibrointia, jossa yhdistetään ESG-periaatteet ja turvallisuuskysymykset. Juuri tähän aselobbaus on pyrkinyt.

Tämä muutos ei kuitenkaan koske kaikkia rahoituslaitoksia. Eettisille pankeille asetutanto on selkeä poissulkukriteeri kaikentyypisille sijoituksille. Triodos Bank huomauttaa tästä sen jälkeen, kun keskusteltiin aseteollisuuden lobbatessa EU:ssa, että aseteollisuuteen tehtävät investoinnit julistettaisiin kestäviksi, todeten, että "aseita ja niihin liittyviä tuotteita ei voida pitää kestävinä EU:n tulevassa sosiaalisessa taksonomiassa".¹⁸⁴ Lisäksi on tutkittava, missä määrin uusi kiinnostus aseteollisuuteen sijoittamiseen johtuu sijoituspolitiikkojen ja ESG-kriteerien muutoksista vai maineen ja voitonäkymien paranemisesta.

Johtopäätökset

Ajatuspaja IRIS:n mukaan "ei riitä, että sanotaan, että Euroopan puolustaminen on olennainen edellytys kriisinsietokyvylle ja kestävyydelle. On tärkeää tehdä siitä todellisuutta käsittelemällä tätä toimintaa nimenomaisesti kaikissa Euroopan komission kestävän rahoituksen toimintasuunnitelman aloitteissa".¹⁸⁵ Sosiaalinen taksonomia on ollut pysähdyksissä sen jälkeen, kun kestävän rahoituksen foorumi -raportti julkaistiin vuonna 2022, ja lähteet ovat yhtä mieltä siitä, että sen hyväksymisen viivästyminen komissiossa johtuu poliittisista syistä.¹⁸⁶ Kun vuonna 2020 hyväksytyssä taksonomiassa keskitytään ekologisiin kysymyksiin, joiden indikaattorit ovat tieteellisiä indikaattoreita, sosiaalisen taksonomian indikaattorit ovat poliittisia. Vaikka puolustusala ei nimenomaisesti mainita taksonomiassa, aselobbarit vaativat, että kestävän kehityksen ja turvallisuuden välinen yhteys tunnustetaan sosiaalisessa taksonomiassa, ja pyytävät komissiota selventämään, katsotaanko asetuotantoa sosiaalisesti kestäväksi toiminnaksi, kuten EPP:n Tomáš Zdechovskýn parlamentaarisessa kysymyksessä¹⁸⁷ todettiin. Vastauksessaan Zdechovskýn kysymykseen rahoituspalveluista, rahoitusvakaudesta ja pääomamarkkinaunionista vastaava komissaari Mairead McGuinness korosti, että komissio tunnustaa tarpeen varmistaa rahoituksen ja investointien saatavuus, myös yksityiseltä sektorilta, kaikille strategisille aloille, ja että EU:n kestävän rahoituksen puitteet eivät aseta rajoituksia tiettyjen alojen rahoitukselle, lukuun ottamatta kansainvälisissä yleissopimuksissa kiellettyjä kiistanalaisia aseita. Komissaari korosti myös komission sitoumusta helpottaa Euroopan puolustusteollisuuden rahoituksen ja investointien saatavuutta eri välineillä, kuten ehdotuksella ampumatarviketuotantoa tukevan säädöksen mukaisesta "käynnistysrahastosta" (jota lainsäätäjät eivät tätä kirjoitettaessa ole vielä hyväksyneet), joka toimisi pk-yritysten vipuna ja takuuna yksityisen rahoituksen saamiseksi.

Aselobbauksen vaikutus kestävyteen, turvallisuuteen ja rahoitukseen liittyviin politiikkoihin Euroopan unionissa on tullut viime vuosina yhä selvimmäksi. Tämä eturyhmä on pyrkinyt strategisesti asemoimaan itsensä legitiimiksi ja jopa välttämättömäksi toimijaksi kestävän kehityksen asialistalla. Nähtäväksi jää, missä määrin aselobbarien vaikutusvalta viime kädessä muokkaa EU:n kestävästä rahoituspolitiikkaa. Vaikka eturyhmä on pyrkinyt huomattavasti muuttamaan diskurssiaan ja puolustamaan turvallisuuden ja kestävän kehityksen yhdistämistä, ratkaisematta on vielä kriittisiä kysymyksiä. Aseteollisuuden merkittävä ekologinen jalanjälki ja sen tuotteisiin liittyvät eettiset pulmat aiheuttavat haasteita sen pyrkimyksille sisällyttää se kestävän kehityksen puitteisiin, vaikka, kuten olemme nähneet, turvallisuuden ja kestävän kehityksen yhteydestä kertova kertomus on levinnyt eurooppalaisiin instituutioihin. Lopputulos riippuu siitä, miten tasapainoisesti aselobbarien vaikutusvalta ja kansalaisyhteiskunnan esittämät vasta-argumentit ja huolenaiheet otetaan huomioon.

EU:n lopullisella kannalla tässä asiassa on kauaskantoisia vaikutuksia paitsi aseteollisuuden rahoitusnäkyymiin myös EU:n laajempien kestävyystavoitteiden uskottavuuteen ja eheyteen.

Loppuhuomautukset

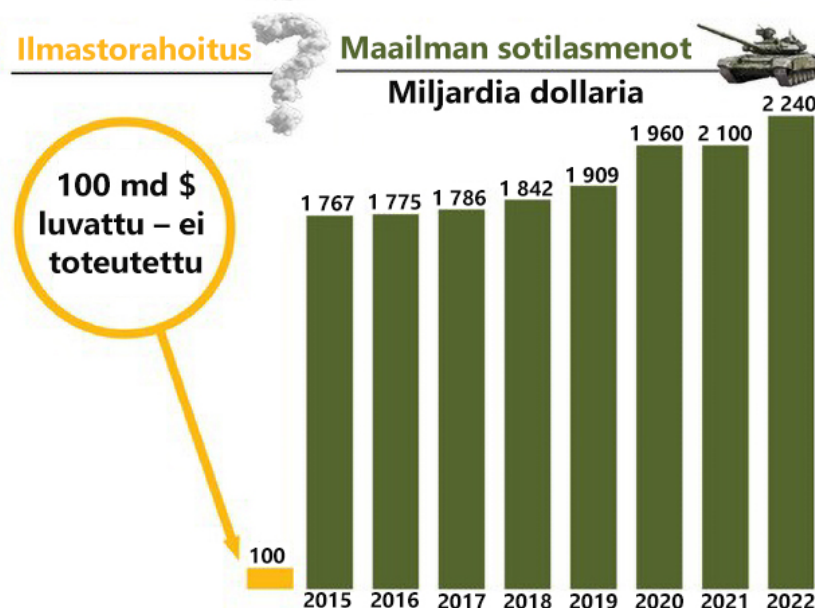
*Perinteisestä pehmeästä vallasta
[Euroopan] on vähitellen siirryttävä kohti kovaa
valtaa kaikkineen, mitä tämä edellyttää.*

Komissaari Thierry Breton, lehdistötilaisuus ASAPista 3. toukokuuta 2023.

Vuonna 2017 Bram Vranken (Vredesactie) päätti EU:n aseteollisuuslobbya koskevan raporttinsa "Securing Profits" kysymällä, onko EU siirtymässä "kohti pysyvää sotataloutta".¹⁸⁸ Kuusi vuotta myöhemmin vastaus on selvä "kyllä", ja sen on antanut itse komissaari Thierry Breton. Lehdistötilaisuudessa, jossa käsiteltiin ampumatarviketuotantoa tukevaa säädöstä (ASAP) toukokuussa 2023, hän totesi, että "meidän on siirryttävä sotatalouden tilaan".¹⁸⁹ Breton on myös hyväksellyt EU:n alkuperän rauhanprojektina, kun hän sanoi puheessaan Euroopan puolustus- ja turvallisuuskonferenssissa lokakuussa 2022: "Perinteisestä pehmeästä vallasta [Euroopan] on asteittain kehityttävä kohti kovaa valtaa kaikkineen, mitä tämä edellyttää."¹⁹⁰ Tämän saavuttamiseksi näyttää olevan hyvin vähän rajoja EU:n halukkuudelle ottaa aseteollisuus mukaan tähän prosessiin pikemminkin poliittisen päätöksenteon kumppanina kuin kaupallisena toimijana, joka pyrkii kasvattamaan omia tulojaan ja voittojaan.

Aselobbauksen vaikutusvalta on laajentunut Euroopan kestävään rahoitukseen ja siihen liittyviin politiikkoihin. Tehokkaan viherpesun strategian avulla teollisuus on onnistunut asettamaan turvallisuuskysymykset kestävä kehityksen olennaiseksi osaksi ja muuttamaan siten toimintaansa koskevaa tarinaa. Vaikutus ulottuu sosiaalisen taksonomian lisäksi myös muihin virallisiin EU:n asiakirjoihin, ja se on saanut monet rahoituslaitokset arvioimaan uudelleen sitoutumistaan puolustusalan yrityksiin.

Missä ovat rahat ilmastorahoitukseen?

Julkaistu ensimmäisen kerran "Climate Crossfire" -julkaisussa, jonka ovat julkaisseet Transnational Institute, Stop Wapenhandel, Tipping Point North South, Centre Delas ja IPPNW Saksa. Tauulukko: Evan Clayburg.

Kun näitä suuntauksia tarkastelee syvemmin, käy yhä selvemmäksi, että Euroopan unionin militarisoituminen on edelleen voimistumassa. Puolustusteollisuuden julkinen ja yksityinen rahoitus laajenee ja murtaa Euroopan unionin alkuperäisen tavoitteen säilyttämisen esteitä. Tämä kehitys herättää vakavaa huolta EU:n jäsenvaltioiden lisääntyneestä mahdollisuudesta osallistua aseellisiin konflikteihin. Lisäksi se herättää merkittäviä ympäristöongelmia, sillä lisääntyvä militarisointi todennäköisesti pahentaa ympäristöhaittoja ja kärjistää nykyistä ilmastokriisiä entisestään. Tämä kyseenalaistaa Euroopan kestävän kehityksen aloitteiden tavoitteet ja merkityksen. Tämä asettaa aseteollisuuden myös suoraan kilpailuun muiden teollisuudenalojen kanssa, jotka ovat avainasemassa ekologisen siirtymän kannalta, mutta jotka eivät useimmiten saa samanlaista poliittista tukea kuin tämä erittäin herkkä ala.

Vuodesta 2022 lähtien monet tätä alaa tukevat toimenpiteet ja lausunnot on muotoiltu reaktiona Venäjän hyökkäykseen Ukrainaan, mutta ne ovat enimmäkseen vain jo käynnissä olleiden prosessien kiihdyttämistä,¹⁹¹ jotka tähtäävät pitkälle tulevaisuuteen. Näyttää siltä, että susi on tullut lammastarhaan ja vaarantaa ne perusperiaatteet, joille Euroopan unioni on perustettu.

Aseteollisuuteen vuosittain heitettävät lisämiljardit euroja ASAPiin, EDF:ään ja muihin EU:n aloitteisiin ovat pois diplomatian, rauhanrakentamisen, ilmastokestävyyden ja sosiaalisten kysymysten kipeästi tarvitsemasta rahoituksesta, ja ne myös luovat järjestelmän, joka tarvitsee Ukrainan sodan päätyttyä kanavan lisääntyneelle asetuotantokapasiteetilleen, mitä todennäköisimmin lisäämällä EU:n asevientä EU:n ulkopuolisiin maihin rajoitusten ja kynnysarvojen alentuessa, mikä ruokkii entisestään sotia ja sortoa kaikkialla maailmassa.¹⁹¹

Liite 1

Vuoden 2016 Korkean tason ryhmän (Group of Personalities) jäsenet ja heidän sherpansa

Jäsenet	Yhteisö ja asema	Sherpat
Teollisuus ja tutkimuskeskukset		
Fernando Abril-Martorell	INDRAn toimitusjohtaja	David Luengo
Antoine Bouvier	MBDA:n toimitusjohtaja	Didier Gondallier de Tugny
Håkan Buskhe	Saabin toimitusjohtaja	Marcus Johansson
Paul de Krom	TNO:n toimitusjohtaja	Albert van der Steen
Thomas Enders	Airbus Groupin toimitusjohtaja	Nathalie Errard
Ian King	BAE Systemsin toimitusjohtaja	Tim Lawrenson
Mauro Moretti	Finmeccanican toimitusjohtaja	Massimo Baldinato
Reimund Neugebauer	Fraunhofer-instituutin johtaja	Klaus Thoma
Arndt Schoenemann	Liebherr-Aerospace Lindenberg GmbH:n toimitusjohtaja, ASD:n puheenjohtaja	Michael Langer
Muut edustajat		
Carl Bildt	Ruotsin entinen pääministeri ja ulkoministeri	Dinesh Rempling
Michael Gahler	Euroopan parlamentin jäsen	Gerrit Schlomach
Elisabeth Guigou	Ranskan parlamentin ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, entinen EU-asioiden ministeri.	Jean-Pierre Devaux
Bogdan Klich	Entinen puolustusministeri, Puolan senaatin jäsen.	Melchior Szczepanik
Federica Mogherini	EU:n korkea edustaja, Euroopan komission varapuheenjohtaja, EDA:n johtaja.	Laure Frier (Euroopan ulkosuhdehallinto), A. Alexis fi M. Blom (EY).
Teija Tiilikainen	Suomen Ulkopoliittisen instituutin johtaja	Elina Saarimaa
Nick Witney	Entinen EDA:n toimitusjohtaja, ECFR:n vanhempi politiikan tutkija Euroopan	Sven Biscop
Lähde: GoP:n loppuraportti, 2016		

Liite 2

EU:n toimielinten ja teollisuuden edustajat korkean tason Euroopan puolustusyhteisön kokouksissa (lokakuu 2022 – toukokuu 2023).

Nimi	Toiminto	Yksikkö	EDSC	EDA	EDSS
Euroopan unioni					
Robert Brieger	Puheenjohtaja	EU:n sotilaskomitea	+		
Joseph Borrell Fontelles	Korkea edustaja & varapuheenjohtaja	Euroopan komissio	+	+	+
Thierry Breton	Komission jäsen Sisämarkkinat		+		+
Margaritis Schinas	Varapuheenjohtaja / Eurooppalaisen elämäntavan edistäminen				+
Christiane Kirketerp de Viron	Kyberturvallisuuden ja digitaalisen yksityisyyden suojan päällikköyksikkö DG CONNECT				+
Christos Economidou	Varajohtaja, merialuestrategiat, merellinen alueellinen yhteistyö ja meriturvallisuus, meripolitiikan pääosasto, MARE				+
Diego De Ojeda Garcia-Pardo	Ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka -yksikön päällikkö, pääsihteeristö				+
Ekaterina Kavvada	Johtaja Innovaatio- ja tiedotustoiminnan pääosasto DG DEFIS		+		
François Arbault	Johtaja Puolustusteollisuuden pääosasto DEFIS		+		+
Guillaume de la Brosse	Innovaatio-, startup- ja talousyksikön päällikkö DG DEFIS		+		
Nynke Tigchelaar	EDF:n täytäntöönpanoyksikön päällikkö – Puolustusteknologia DG DEFIS		+		
Sylvia Kainz-Huber	EDF:n täytäntöönpanoyksikön päällikkö – ohjelmasuunnittelu ja PK-yritysten tuki DG DEFIS		+		
Timo Pesonen	Pääjohtaja DG DEFIS		+	+	
Anna Samsel van Haasteren	Apulaispäällikkö Yksikkö Innovaatiot, start-upit ja ekologiat DG DEFIS				+
Simon Mordue	Presidentin ulkopoliittinen pääneuvonantaja	Eurooppa-neuvosto			+
André Denk	Toimitusjohtajan sijainen	Euroopan puolustusvirasto			+
Stefano Cont	Johtaja, voimavarat, aseistus ja suunnittelu		+		
Jean-François Ripoche	Tutkimusjohtaja, kauppa ja teollisuus		+	+	
Jiří Šedivý	Toimitusjohtaja		+	+	
Carine Claeys	Avaruusasioiden erityislähettiläs	Euroopan ulkosuhdehallinto			+
Joanneke Balfoort	Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan johtaja		+		+
Charles Fries	YTPP:n ja kriisitoiminnan apulaispääsihteeri		+		
Kris Peeters	Varapuheenjohtaja	Euroopan investointipankki	+		+
Kim Jørgensen	Pääjohtaja			+	

Roger Havenith	Varatoimitusjohtaja	Euroopan investointi-rahasto			
Lukas Mandl	SEDE-alamitean varapuheenjohtaja	Euroopan parlamentti	+		
Bart Groothuis	ITRE-valiokunnan jäsen		+		
Cristophe Grudler	Ilmailu ja avaruus -ryhmän varapuheenjohtaja		+		
Cristian-Silviu Busoi	Puheenjohtaja ITRE-komitea		+		
Holger Krag	Avaruusturvallisuusohjelman päällikkö	Euroopan avaruusjärjestö		+	
Sotilas- ja turvallisuusala					
Antoine Bouvier	Johtaja – Strategia, fuusiot ja yritysostot sekä julkiset asiat	Airbus	+		
Laurynas Šatas	Toimitusjohtaja	AKTYVUS Fotoniikka		+	
Jevhen Gavrilov	Pääjohtaja	Antonov			+
Jan Pie	Pääsektorit	ASD			+
Deborah Allen	Puheenjohtaja, Task Force Green Defence Groupin johtaja	ASD BAE Systems			+
Giorgio Mosca	Puheenjohtaja, Cyber Task Force varapuheenjohtaja	ASD Leonardo			+
Andrea Nativi	Puheenjohtaja Puolustusliiketoimintayksikkö Vanhempi varatoimitusjohtaja	ASD Leonardo			+
Alessandro Profumo	Presidentti Toimitusjohtaja	ASD Leonardo	+		
Tujia Karanko	Pääsihteeri	Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry.		+	
Olivier Lemaitre	Pääsihteeri	Eurospace			+
Claudio Graziano	Puheenjohtaja	Fincantieri			+
Pablo Gonzalex	Johtaja, NATO ja EU:n puolustus- ja avaruusala	Indra		+	
Ignacio Mataix	Toimitusjohtaja		+		
Eric Béranger	Toimitusjohtaja	MBDA	+		
François Dupont	Eurooppa-asioista vastaava varapuheenjohtaja	Merivoimien ryhmä	+		
Donato Martínez Pérez de Rojas	Varapuheenjohtaja, puolustus	Navantia			+
Nicolas Chamussy	Toimitusjohtaja	Nexter	+		
Lutz Bertling	Strategia- ja kehitysjohtaja	OHB	+		
Pascal Rogiest	Toimitusjohtaja, kyberturvallisuus, turvallisuusjohtaja	RHEA-ryhmä	+		
Micael Johansson	Toimitusjohtaja	Saab			+
EDSC – Euroopan puolustus- ja turvallisuuskonferenssi, järjestäjänä Business Bridge Europe (lokakuu 2022) ¹⁹² EDA – Euroopan puolustusviraston vuosittainen Toimitusjohtajan sijainennen konferenssi (joulukuu 2022) ¹⁹³ EDSS – Euroopan puolustus- ja turvallisuushuippukokous, järjestäjänä ASD (toukokuu 2023) ¹⁹⁴					

Liite 3

Teknisen asiantuntijaryhmän jäsenet

Organisaatio	Nimi
AIG Europe	Dawn Slevin
Allianz Global Investors	Steffen Hoerter
Bloomberg	Nadia Humphreys
BNP Paribas varainhoito	Helena Viñes Fiestas
Borsa Italiana	Sara Lovisolo
Carbone 4	Jean-Yves Wilmotte
Cassa Depositi e Prestiti S.p.A.	Pierfrancesco Latini
CDP (Carbon Disclosure Project)	Nico Fettes
Ilmastolainoja koskeva aloite	Sean Kidney
EIT Climate KIC	Sandrine Dixson-Deceleve
EACB	Tanguy Claquin
EFFAS	José Luis Blasco
EnBW AG	Thomas Kusterer
Eurelectric	Jesús Martínez Pérez
Finance Watch	Thierry Philipponnat
Vihreän ja kestävän rahoituksen klusteri Saksa	Krstgn Logfflgr
GRI (Global Reporting Initiative)	Eszter Vitorino
ICMA	Nicolas Pfaff
KfW Bankengruppe	Karl Ludwig Brockmann
Luxemburgin pörssi	Paula Redondo Pereira
Mirova	Manuel Coeslier
MSCI	Veronique Menou
Nordea	Aila Aho
PRI	Nathan Fabian (esittelijä – taksonomia)
RICS	Ursula Hartenberger
SCOR	Michèle Lacroix
SEB	Marie Baumgarts
Swiss Re Ltd	Claudia Bolli
Thomson Reuters	Elena Philipova
Unilever	Michel Pinto
WiseEuropa	Maciej Bukowski
WWF	Jochen Krimphoff
	Andreas Hoepner
	Brenda Kramer
	Paolo Masoni
Lähde: TEG (2020). Taksonomiatyöryhmän jäsenet on lihavoitu.	

Liite 4

Luettelo sosiaaliseen taksonomiaan sisältyvistä sopimuksista ja yleissopimuksista

Sopimus/yleissopimus	Vuosi	Kuvaus
Pietarin julistus	1868	Alle 400 grammaa painavat räjähtävät ammuksiset.
Haagin julistus	1899	Luodit, jotka laajenevat tai litistyvät ihmiskehossa.
Haagin asetukset	1907	Myrkyt ja myrkytettyt aseet
Geneven pöytäkirja	1925	Kemialliset ja biologiset aseet
Sopimus ydinaseiden leviämisen estämisestä	1968	
Biologisten aseiden kieltämistä koskeva yleissopimus	1972	
Tiettyjä tavanomaisia aseita koskevan yleissopimuksen pöytäkirja I	1980	Kattavat aseet, jotka vahingoittavat sirpaleilla, joita ei havaitse ihmiskehossa röntgensäteillä.
Tiettyjä tavanomaisia aseita koskevan yleissopimuksen pöytäkirja III	1980	Paloaseet
Kemikaaliaseiden kieltämistä koskeva yleissopimus	1993	
Tietyistä tavanomaisista aseista tehdyn yleissopimuksen pöytäkirja IV	1995	Sokaisevat laseraseet
Eräistä tavanomaisista aseista tehtyyn yleissopimukseen liittyvä pöytäkirja II, tarkistettu.	1996	Miinat, räjähdeansatja "muut laitteet"
yleissopimus jalkaväkimiinojen kieltämisestä	1997	
Tietyistä tavanomaisista aseista tehdyn yleissopimuksen V pöytäkirja.	2003	Sodan räjähtävät jäänteet
Rypäleammuksia koskeva yleissopimus	2008	
Sopimus ydinaseiden kieltämisestä	2017	
Myös tulevat sopimukset esimerkiksi autonomisista aseista olisi otettava huomioon.		
<i>Lähde: Platform on Sustainable Finance, 2022.</i>		

Loppuviitteet

- 1 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2023-001935-ASW_EN.html. Lainausta perustuu amputatarviketuotantoa tukevan säädöksen (ASAP) perustamista koskevan asetusehdotuksen johdanto-osan 46 kappaleeseen, KOM(2023) 237 final.
- 2 Lisätietoja EU:n militarisoitumisen historiasta ja vaiheista on asiakirjassa "A militarised Union, Understanding and confronting the militarisation of the European Union", ENAAT ja Rosa Luxembourg Stiftung, kesäkuu 2021. Osoitteessa: <https://www.rosalux.eu/en/article/1981.a-militarised-union.html>.
- 3 Vranken, Bram (lokakuu 2017) "Securing Profits: How the arms lobby is hijacking Europe's defence policy". Vredesactie. Osoitteessa: https://www.vredesactie.be/sites/default/files/pdf/Securing_profits_web.pdf.
- 4 "A militarised Union", Op. cit, s. 40-42.
- 5 Corporate Europe Observatory (10. marraskuuta 2019) "Thierry Breton, the corporate commissioner?". Osoitteessa: <https://corporateeurope.org/en/2019/11/thierry-breton-corporate-commissioner/>.
- 6 Vranken, Bram (lokakuu 2017) "Securing Profits: How the arms lobby is hijacking Europe's defence policy". Vredesactie. Osoitteessa: https://www.vredesactie.be/sites/default/files/pdf/Securing_profits_web.pdf.
- 7 Ruiz, Ainhoa, Bram Vranken, Francesco Vignarca, Jordi Calvo, Laëtitiä Sédou, Wendela de Vries, (kesäkuu 2021) "A militarised Union, Understanding and confronting the militarisation of the European Union". ENAAT/Rosa Luxembourg Stiftung. Osoitteessa: <https://www.rosalux.eu/en/article/1981.a-militarised-union.html>.
- 8 Esimerkiksi ASAPIssa todetaan selvästi, että "jäsenvaltioiden olisi harkittava puolustukseen liittyvien poikkeusten käyttöä kansallisen ja sovellettavan unionin lainsäädännön nojalla [...] erityisesti [...] ympäristö-, terveys- ja turvallisuuskysymyksissä". EU:n mukaan tällaiset lait vain "aiheuttavat sääntelyyn liittyviä esteitä, jotka haittaavat unionin puolustusteollisuuden mahdollisuuksia lisätä asiaankuuluvien puolustustuotteiden tuotantoa ja toimituksia".
- 9 Euroopan komissio (11. lokakuuta 2022) "European Defence and Security Conference – Speech by Commissioner Thierry Breton". Osoitteessa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en_SPEECH_22_6119.
- 10 Vranken, Bram (lokakuu 2017) "Securing Profits: How the arms lobby is hijacking Europe's defence policy". Vredesactie. Osoitteessa: https://www.vredesactie.be/sites/default/files/pdf/Securing_profits_web.pdf.
- 11 Akkerman, Mark, Pere Brunet, Andrew Feinstein, Tony Fortin, Angela Hegarty, Niamh Ni Briain, Joaquín Rodríguez Álvarez, Laëtitiä Sédou, Alix Smidman ja Josephine Valeske (maaliskuu 2022) "Fanning the Flames: How the European Union is fuelling a new arms race". ENAAT/Stop Wapenhandel/TNI. Osoitteessa: <https://enaat.org/wp-content/uploads/2022/03/FanningtheFlames.pdf>.
- 12 ENAATin tiedote (marraskuu 2021), "How the EU is funding arms dealers and corrupt corporations", Osoitteessa: <https://enaat.org/2022/12/14/new-publication-now-in-7-languages-how-the-eu-is-funding-arms-dealers-and-corrupt-corporations>.
- 13 Suurin edunsaaja oli Thales, joka ei ollut edustettuna maakohtaisessa toimintasuunnitelmassa, mutta joka on erittäin aktiivinen EU:n toimielinten lobbaamisessa muilla tavoin (ks. esimerkiksi taulukko tapaamisista komission ja Euroopan parlamentin jäsenten kanssa sivulla 17).
- 14 Brexitin jälkeen BAE Systems (UK) ei ole enää suuri toimija EU-rahoitteisessa tutkimuksessa.
- 15 Masson, Hélène (17. heinäkuuta 2022) "European Defence Fund: EDF 2022 Calls results and comparison with EDF 2021". FRS. Osoitteessa: <https://www.frstrategie.org/sites/default/files/documents/specifique/2023/EDF2022-2021-STATS.pdf>.
- 16 "A militarised Union", Op. cit, s. 40-42.
- 17 <https://eda.europa.eu/what-we-do/eu-policies/eu-funding-gateway>
- 18 Lisätietoja useista näistä keskeisistä vaiheista mukaan lukien tiivistelmät, analyysit ja kommentit, ks. ENAATin julkaisuluettelo. Osoitteessa: <http://enaat.org/european-union/enaat-documents-and-interesting-links-related-to-the-eu>.
- 19 EU:n neuvosto (21. maaliskuuta 2022) "A Strategic Compass for a stronger EU security and defence in the next decade". Lehdistötiedote. Osoitteessa: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/03/21/a-strategic-compass-for-a-stronger-eu-security-and-defence-in-the-new-decade/>.
- 20 https://commission.europa.eu/topics/defence_en; https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eu-defence-industry_nl; Vaikka avaruusalalla on myös siviilikomponentteja, ala on viime vuosina muuttunut yhä sotilaallisemmaksi; Dimitrov, Tomas ja Julien Bocquet (3. toukokuuta 2023) "The ever-growing link between space and defence". logos. Osoitteessa: <https://logos-pa.com/insights/the-ever-growing-link-between-space-and-defence/>.
- 21 https://commission.europa.eu/about-european-commission/departments-and-executive-agencies/defence-industry-and-space_en.
- 22 Corporate Europe Observatory (10. marraskuuta 2019) "Thierry Breton, the corporate commissioner?". Osoitteessa: <https://corporateeurope.org/en/2019/11/thierry-breton-corporate-commissioner/>.
- 23 Nyt SensusQ
- 24 Intermediary, katso sivu 19
- 25 Brzozowski, Alexandra, Aurélie Pugnet ja Lucia Yarr (23.3.2023) "Commission to know EU defence industry capacities in 2-3 weeks, Breton says". EURACTIV. Osoitteessa: <https://www.euractiv.com/section/defence-and-security/news/commission-to-know-eu-defence-industry-capacities-in-2-3-weeks-breton-says/>.
- 26 Euroopan komissio (4. toukokuuta 2023) "Daily News 04/05/2023". Osoitteessa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/mex_23_2601.
- 27 Pacheco, Marta (24. toukokuuta 2023) "Breton visits Germany to seek support on EU's development of ammunition". Brussels Morning. Osoitteessa: <https://brusselsmorning.com/breton-visits-germany-to-seek-support-on-eu-development-of-ammunition/32163/>.

- 28 Corporate Europe Observatory (26. toukokuuta 2021) "EU Defence Agency under pressure to change rules after Airbus revolving doors scandal". Osoitteessa: <https://corporateeurope.org/en/2021/05/eu-defence-agency-under-pressure-change-rules-after-airbus-revolving-doors-scandal/>.
- 29 <https://www.alter-eu.org/the-revolving-door-in-detail>
- 30 Transparency International – Defence and Security (6. toukokuuta 2021) "Lobbying, revolving door, conflicts of interest: time to close the door to defence industry influence". Osoitteessa: <https://ti-defence.org/lobbying-revolving-door-conflicts-of-interest-time-to-close-the-door-to-defence-industry-influence/>.
- 31 Transparency International – Defence and Security Transparency International – Defence and Security (toukokuu 2021) "Defence industry influence on European policy agendas: Findings from Germany and Italy: Findings from Germany and Italy ". Osoitteessa: <https://ti-defence.org/wp-content/uploads/2021/05/Defence-industry-influence-on-European-policy-agendas-Transparency-International-Defence-and-Security-web.pdf>. Kangaroo Group, jäsenet 2023 (<https://www.kangarogroup.de/who-we-are/kangaroo-members/>) ja hallituksen jäsenet 2021-2023 (<https://www.kangarogroup.de/who-we-are/kangaroo-board/>); Vranken, Bram (lokakuu 2017) "Securing Profits: How the arms lobby is hijacking Europe's defence policy". Vredesactie. Osoitteessa: https://www.vredesactie.be/sites/default/files/pdf/Securing_profits_web.pdf.
- 32 <https://asd-europe.org/about-us/team>
- 33 <https://www.linkedin.com/in/burkard-schmitt-a05798106/>
- 34 <https://www.linkedin.com/in/gabriel-ratiu-034ba9145/>
- 35 <https://www.linkedin.com/in/vassilis-theodosopoulos/>
- 36 Aikaisemmin Aerospace and Defence Industries Association of Europe (Euroopan ilmailu- ja puolustusteollisuusjärjestö)
- 37 ASD (2023) "At a glance: Aerospace, Security and Defence Industries Association of Europe". Osoitteessa: https://asd-europe.paddlecms.net/sites/default/files/2023-05/ASD_at_a_glance230425.pdf.
- 38 <https://asd-europe.org/about-us/members>
- 39 <https://asd-europe.org/asd-board-members-cloned>
- 40 <https://asd-europe.org/about-us/team>
- 41 Osa kokouksista pidetään useamman kuin yhden yrityksen kanssa, joten luvuissa saattaa olla jonkin verran päällekkäisyyttä.
- 42 <http://ec.europa.eu/transparencyinitiative/meetings/meeting.do?host=da0a9b50-ac7c-47dd-8c54-bc621602b6b3>
- 43 Euroopan turvallisuusjärjestö (<https://eos-eu.com/>), jonka jäsenluetteloon kuuluvat muun muassa Airbus, Collins Aerospace, Hensoldt, Indra, Leonardo ja Thales (<https://www.eos-eu.com/members>); Leonardon Giacomo Speretta on nykyinen hallituksen puheenjohtaja (<https://www.eos-eu.com/board-of-directors>).
- 44 https://www.sipri.org/sites/default/files/2022-12/fs_2212_top_100_2021.pdf
- 45 <https://ec.europa.eu/transparencyregister/public/homePage.do>
- 46 <https://integritywatch.eu/>
- 47 <https://bruessel-eu.diplo.de/eu-de/staendigevertretungeu/-/2264232>
- 48 Euroopan parlamentti (1. helmikuuta 2019) "Transparency: Key MEPs to declare meetings with lobbyists". Osoitteessa: <https://www.europarl.europa.eu/news/en/headlines/eu-affairs/20190124STO24226/transparency-key-meps-to-declare-meetings-with-lobbyists>.
- 49 Teixeira, Vitor, Shari Hinds ja Lucinda Pearson (2022) "The elephant in the room: Lobby meetings in the European Parliament". Transparency International. Osoitteessa: https://transparency.eu/wp-content/uploads/2022/12/MEP_lobby_brief_2022.pdf.
- 50 SOFF; Ruotsin sotilas- ja turvallisuusalan toimialajärjestö.
- 51 <https://oeil.secure.europarl.europa.eu/oeil>
- 52 <https://www.europarl.europa.eu/committees/en/sede/home/members>
- 53 https://www.europarl.europa.eu/meps/en/197494/NATHALIE_LOISEAU/meetings/past#detailedcardmep
- 54 <https://www.europarl.europa.eu/committees/en/european-defence-industry-and-urgent-nee/product-details/20230914CAN71071>
- 55 Tallenne kuulemisesta osoitteessa https://multimedia.europarl.europa.eu/en/webstreaming/subcommittee-on-security-and-defence_20230919-0900-COMMITTEE-SEDE.
- 56 <https://www.europarl.europa.eu/committees/es/public-hearing-on-the-future-of-defence-/product-details/20180109CHE03161>
- 57 Alexandra Brzozowski, Loiseau: Without arms exports, there won't be a European defence industry, EURACTIV.com, 7. lokakuuta 2019, <https://www.euractiv.com/section/defence-and-security/news/loiseau-without-arms-exports-there-wont-be-a-european-defence-industry/>.
- 58 Goleanu, Lucian (3. toukokuuta 2023) "The EU must increase its ammunition production and defence capabilities, while continuing to help Ukraine". Renew Europe. Osoitteessa: <https://www.reneweuropengroup.eu/news/2023-05-03/the-eu-must-increase-its-ammunition-production-and-defence-capabilities-while-continuing-to-help-ukraine>. Työllisyyttä koskevan väitteen kumoaminen, ks. Vries, Wendela de (toukokuu 2017) "European money for the arms industry" (s. 4-5). Stop Wapenhandel. Osoitteessa: https://stopwapenhandel.org/app/uploads/2017/06/European-money-for-arms-industry-LayoutDEF_0.pdf.
- 59 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2022-0450_EN.html
- 60 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0120_EN.html#_section1
- 61 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PV-9-2021-04-29-RCV_FR.html
- 62 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PV-9-2023-05-09-RCV_EN.html
- 63 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PV-9-2023-07-13-RCV_FR.html
- 64 https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/PV-9-2023-09-12-RCV_FR.pdf
- 65 <https://www.linkedin.com/in/joelle-vanderauwera/>

- 66 <https://www.b-bridge.eu/>
- 67 Logos (22. marraskuuta 2022) "Logos and mci brussels join forces with 'business bridge europe' to become top-tier eu public affairs consultancy". Osoitteessa: <https://logos-pa.com/news/article/logos-mci-brussels-and-bbe-join-forces-to-become-top-tier-eu-public-affairs-consultancy/>.
- 68 68 Perustuu EU:n avoimuusrekisteriin tehtyihin ilmoituksiin: <https://ec.europa.eu/transparencyregister/public/homePage.do>.
- 69 Freund, Daniel, 1. joulukuuta 2015, "7,000 and counting: Lobby meetings of the European Commission". Transparency International. Osoitteessa: <https://transparency.eu/wp-content/uploads/2016/10/Lobby-Meetings-European-Commission.pdf>
- 70 ASD-Eurospace mukaan luettuna
- 71 Entinen nimi EADS; mukaan lukien Astrium, Airbus Aeronautics, Airbus Defence and Space.
- 72 Arianespace mukaan luettuna
- 73 CGI:n ostama vuonna 2019; <https://www.cgi.com/uk/en-gb/news/company-overview/cgi-completes-acquisition-of-scisys-a-leading-provider-of-it-services-uk-and-germany>
- 74 Aiemmalla nimellään Finmeccanica; mukaan lukien Telespazio (67 %:n omistusosuus, 33 % Thalesin omistuksessa). Mukaan lukien Thales Alenia Space (67 % omistusosuus, 33 % Leonardon omistuksessa).
- 75 <https://ec.europa.eu/transparencyregister/public/homePage.do>
- 76 <https://defencesecurityconference.eu/about-us/>
- 77 <https://ac.eda.europa.eu/page-571>
- 79 Euroopan ulkosuhdehallinnon lehdistöryhmä (8. joulukuuta 2022) "European Defence Agency: Opening remarks by High Representative Josep Borrell during the Annual Conference". Osoitteessa: <https://www.eeas.europa.eu/eeas/european-defence-agency-opening-remarks-high-representative-josep-borrell-during-annual-en>.
- 80 <https://defencesummit.eu/>
- 81 Euroopan ulkosuhdehallinnon lehdistöryhmä (8. joulukuuta 2022) "European Defence Agency: Opening remarks by High Representative Josep Borrell during the Annual Conference". Osoitteessa: <https://www.eeas.europa.eu/eeas/european-defence-agency-opening-remarks-high-representative-josep-borrell-during-annual-en>.
- 82 Euroopan komissio (11. lokakuuta 2022) "European Defence and Security Conference – Speech by Commissioner Thierry Breton". Osoitteessa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_22_6119.
- 83 <https://defence-industry-space.ec.europa.eu/eurosatory-2022-2022-06-13-en>
- 84 <https://defence-industry-space.ec.europa.eu/defea-exhibition-athens-greece-2023-05-09-en>
- 85 <https://defence-industry-space.ec.europa.eu/european-defence-fund-edf/feindef-exhibition-madrid-spain-2023-05-17-en>
- 86 <https://defence-industry-space.ec.europa.eu/defis-54th-paris-air-show-salon-du-bourget-2023-06-19-en>
- 87 <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/screen/expert-groups/consult?lang=en&groupID=3775>
- 88 Akkerman, Mark (7. helmikuuta 2022) "Arms industry gets its much-wanted permanent dialogue with the European Commission". Stop Wapenhandel. Osoitteessa: <https://stopwapenhandel.org/arms-industry-gets-its-much-wanted-permanent-dialogue-with-the-european-commission/>.
- 89 DG DEFIS (28. syyskuuta 2021) "Minutes First meeting of the Commission expert group on Policies & Programmes relevant to EU Space, Defence and Aeronautics Industry, Code E03775 10/09/2021, virtual via Webex". Ref. Ares(2021)5990386. Osoitteessa: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/document/57278/download>. Ks. myös: DG DEFIS (29.4.2021). "Informal Commission expert group on Policies and Programmes relevant to EU Space, Defence and Aeronautics Industry – Terms of Reference". Ref. Ares(2021)2866426. Osoitteessa: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/expertGroupAdditionalInfo/41965/download>.
- 90 DG DEFIS (28. syyskuuta 2021) "Minutes First meeting of the Commission expert group on Policies & Programmes relevant to EU Space, Defence and Aeronautics Industry, Code E03775 10/09/2021, virtual via Webex". Ref. Ares(2021)5990386. Osoitteessa: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/document/57278/download>.
- 91 DG DEFIS (2022) "Minutes Second meeting of the Subgroup on Defence, as part of the Commission expert group on Policies & Programmes relevant to EU Space, Defence and Aeronautics Industry, Code E03775 29/04/2022, virtual via Skype". Osoitteessa: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/document/85584/download>; ks. myös: Pfeifer, Sylvia, Laura Pitel ja Patricia Nilsson (17.7.2023) "Ukraine's urgent need for supplies lays bare Europe's defence industry". Financial Times. Osoitteessa: <https://www.ft.com/content/ea1acc89-f463-4328-82af-b0a720bd2f9c>; Pugnet, Aurélie (27. kesäkuuta 2023) "EU defence industry pressures Commission, EU countries to step up financing". EURACTIV. Osoitteessa: <https://www.euractiv.com/section/defence-and-security/news/eu-defence-industry-pressure-commission-eu-countries-to-step-up-financing/>.
- 92 DG DEFIS (11. maaliskuuta 2022) "Minutes Second meeting of the Commission expert group on Policies & Programmes relevant to EU Space, Defence and Aeronautics Industry, Code E03775 07/03/2022, virtual via Skype". Osoitteessa: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/document/83857/download>.
- 93 DG DEFIS (2022) "Minutes Third meeting of the Subgroup on Defence, as part of the Commission expert group on Policies & Programmes relevant to EU Space, Defence and Aeronautics Industry, Code E03775 22/09/2022, via Skype". Osoitteessa: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/document/89335/download>.
- 94 ASD (8. joulukuuta 2014) "Response to the European Commission's Report 'A New Deal for European Defence' (COM (2014) 387)". ASD:n kannanotto. Osoitteessa: [https://www.asd-europe.org/sites/default/files/atoms/files/ASD Position Paper on EC Defence Roadmap 2014 12 08.pdf](https://www.asd-europe.org/sites/default/files/atoms/files/ASD%20Position%20Paper%20on%20EC%20Defence%20Roadmap%202014%2012%2008.pdf).

- 95 ASD (2. toukokuuta 2020) "COVID-19: Proposals for EU Relief Measures for Aerospace, Defence and Security Industries". ASD:n kannanotto. Osoitteessa: <https://www.asd-europe.org/sites/default/files/atoms/files/ASD%20position%20paper%20COVID19%20%281%29.pdf>.
- 96 Euroopan komissio (18. toukokuuta 2022) "EU steps up action to strengthen EU defence capabilities, industrial and technological base: towards an EU framework for Joint defence procurement". Lehdistötiedote. Osoitteessa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_3143; Breton, Thierry (12. kesäkuuta 2022) "Increasingly strategic raw materials. Blogi. Euroopan komissio. Osoitteessa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/STATEMENT_22_3643.
- 97 DG DEFIS (2023) "Draft Minutes Fourth meeting of the Commission expert group on Policies & Programmes relevant to EU Space, Defence and Aeronautics Industry 14/03/2023". Osoitteessa: <https://ec.europa.eu/transparency/expert-groups-register/core/api/front/document/96638/download>.
- 98 EU (24. heinäkuuta 2023) "Regulation (EU) 2023/1525 of the European Parliament and of the Council of 20 July 2023 on supporting ammunition production (ASAP)". Osoitteessa: https://defence-industry-space.ec.europa.eu/system/files/2023-07/ASAP%20Regulation%20CELEX_32023R1525_EN_TXT.pdf.
- 99 ENAAT (21. heinäkuuta 2023) "News from the Brussels' Bubble #2023-05". Osoitteessa: https://enaat.org/wp-content/uploads/2023/07/ENAAT-NBB-2023-05_20.07.2023.pdf.
- 100 Alexandra Brzozowski, Loiseau: Without arms exports, there won't be a European defence industry, EURACTIV.com, 7. lokakuuta 2019. Osoitteessa: <https://www.euractiv.com/section/defence-and-security/news/loiseau-without-arms-exports-there-wont-be-a-european-defence-industry/>.
- 101 Korkean tason ryhmä, European Defence Research: The case for an EU-funded defence R&T programme, European Union Institute for Security Studies, European Commission, helmikuu 2016. Osoitteessa: https://www.iss.europa.eu/sites/default/files/EUISSFiles/GoP_report.pdf.
- 102 Akkerman, Mark (lokakuu 2021) "A Union of Arms Exports: Why European arms keep fuelling war and repression around the world". Stop Wapenhandel. Osoitteessa: <https://stopwapenhandel.org/app/uploads/2021/10/a-union-of-arms-export-WEB.pdf>.
- 103 YK:n yritystoimintaa ja ihmisoikeuksia käsittelevä työryhmä (elokuu 2022) "Responsible business conduct in the arms sector: Ensuring business practice in line with the UN Guiding Principles on Business and Human Rights". Tiedote. Osoitteessa: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/2022-08/BHR-Arms-sector-info-note.pdf>.
- 104 Aerospace and Defence Industries Association of Europe (12. huhtikuuta 2022) "Position Paper on Commission contribution to European Defence". Osoitteessa: <https://asd-europe.org/sites/default/files/2022-08/ASD%20PP%20on%20Commission%20contribution%20to%20European%20Defence.pdf>.
- 105 European Commission (15 February 2022) 'Commission contribution to European Defence'. COM(2022) 60 final. Osoitteessa: https://commission.europa.eu/system/files/2022-02/com_2022_60_1_en_act_contribution_european_defence.pdf; ENAAT (4 April 2022) 'Strategic Compass and related EU initiatives: a boon for the arms industry'. News from the Brussels' bubble. Osoitteessa: https://enaat.org/wp-content/uploads/2022/04/ENAAT-NBB-2022-1_April2022.pdf.
- 106 https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav#bgbl_%2F%2F%5B%40attr_id%3D%27bgbl221s1094.pdf%27%5D1690383122466
- 107 Alankomaiden ulkoasiainministeriö (14. heinäkuuta 2023) "Maatregelen ter bevordering van Europese defensiesamenwerking en verdere Europese convergentie van het wapenexportbeleid". Kirje parlamentille. Osoitteessa: <https://open.overheid.nl/documenten/6477d890-d330-4b66-ad51-5d6203b0c8f3/file>.
- 108 Reuters (16. lokakuuta 2019) "France and Germany sign deals on space and arms exports". Osoitteessa: <https://www.reuters.com/article/uk-france-germany-council-idUKKBN1WV27G>.
- 109 Akkerman, Mark (heinäkuu 2016) "Border Wars: The arms dealers profiting from Europe's refugee tragedy". TNI/ Stop Wapenhandel. Osoitteessa: <https://www.tni.org/files/publication-downloads/border-wars-report-web1207.pdf>.
- 110 Akkerman, Mark (3. helmikuuta 2018) "EU and military and security industry meet on future of EUROSUR". Stop Wapenhandel. Osoitteessa: <https://stopwapenhandel.org/eu-and-military-and-security-industry-meet-on-future-of-eurosur/>.
- 111 Frontex, Euroopan komissio ja Europol (2023) "Report – Conference on Innovative Technologies for Strengthening Schengen, 28 March 2023". Osoitteessa: https://frontex.europa.eu/assets/EUresearchprojects/2023/Conference_on_innovative_technologies_for_Schengen_-_Report.pdf.
- 112 Douo, Myriam, Luisa Izuzquiza ja Margarida Silva (5.2.2021) "Lobbying Fortress Europe: The making of a border-industrial complex". Corporate Europe Observatory. Osoitteessa: <https://corporateeurope.org/en/lobbying-fortress-europe>.
- 113 https://view.officeapps.live.com/op/view.aspx?src=https%3A%2F%2Ffrontex.europa.eu%2Fassets%2FTransparency_Register%2FTRANSPARENCY_REGISTER_23_4.xlsx
- 114 ASD (29. kesäkuuta 2023) "ASD Statement on the Council's and European Parliament's Agreement on EDIRPA". Osoitteessa: <https://asd-europe.org/asd-statement-on-the-councils-and-european-parliaments-agreement-on-edirpa>.
- 115 ASD (7. heinäkuuta 2023) "ASD Statement on the Council's and European Parliament's Agreement on ASAP". Osoitteessa: <https://asd-europe.org/asd-statement-on-the-councils-and-european-parliaments-agreement-on-asap-0>
- 116 Dhande, Meenal (10. tammikuuta 2023) "Reinforcing European defence". GW Prime. Osoitteessa: <https://www.geospatialworld.net/prime/business-and-industry-trends/reinforcing-european-defense/>.
- 117 Aiemmassa työssään Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitoksen apulaisjohtajana Schmitt oli esittelijänä turvallisuustutkimuksen alan asiantuntijaryhmässä, joka valmisti tietä turvallisuustutkimuksen EU:n rahoitukselle osana seitsenvuotisia puiteohjelmia; turvallisuustutkimuksen korkean tason ryhmä (2004) "Research for a Secure Europe". Osoitteessa: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/4deb0efd2-89c9-4404-8881-8439a708db90>.

- 118 Defence Industry Europe (9. heinäkuuta 2023) "Europe needs a stronger defence industrial base, says ASD [Interview]". Osoitteessa: <https://defence-industry.eu/europe-needs-a-stronger-defence-industrial-base-says-asd-interview/>.
- 119 Pfeifer, Sylvia, Laura Pitel ja Patricia Nilsson (17. heinäkuuta 2023) "Ukraine's urgent need for supplies lays bare Europe's defence industry". Financial Times. Osoitteessa: <https://www.ft.com/content/ea1acc89-f463-4328-82af-b0a720bd2f9c>.
- 120 Pugnet, Aurélie (27 June 2023) "EU defence industry pressures Commission, EU countries to step up financing". EURACTIV. Osoitteessa: <https://www.euractiv.com/section/defence-and-security/news/eu-defence-industry-pressure-commission-eu-countries-to-step-up-financing/>.
- 121 Akkerman, Mark, Niamh Ní Bhriain ja Josephine Valeske (marraskuu 2022) "Smoke Screen: How states are using the war in Ukraine to drive a new arms race". Stop Wapenhandel/TNI. Osoitteessa: https://stopwapenhandel.org/app/uploads/2022/12/smoke_screen_report_-_tni_-_web_0.pdf.
- 122 Sédou, Laëtitiä (2. helmikuuta 2023) "War in Ukraine, cover for EU's all-out militarisation". ENAAT/Stop Wapenhandel. Osoitteessa: <https://stopwapenhandel.org/war-in-ukraine-cover-for-eus-all-out-militarisation/>.
- 123 Emmanuelle (13 kesäkuuta 2023) "[Carnet 13.06.2023] Géopolitique européenne – Défense. Diplomatie. Crises. Pouvoirs". B2pro. Osoitteessa: <https://club.bruxelles2.eu/2023/06/carnet-13-06-2023-geopolitique-europeenne-defense-diplomatie-diplomatie-crises-pouvoirs/>.
- 124 <https://breakingdefense.com/2023/10/rammo-warns-ammo-industry-could-break-their-neck-without-longer-production-contracts/>
- 125 Euroopan parlamentti (13. heinäkuuta 2023) "Position of the European Parliament adopted at first reading on 13 July 2023 with a view to the adoption of Regulation (EU) 2023/... of the European Parliament and of the Council on supporting ammunition production (ASAP)". Osoitteessa: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0291_EN.htm.
- 126 Kirjoittaja kiittää Centre Delàsin harjoittelijoita Patrick Günwaldtia ja Makahil Vercammenia avusta.
- 127 Radio France (18. maaliskuuta 2023) "Défense et développement durable : la nouvelle donne". France Culture. Osoitteessa: <https://www.radiofrance.fr/franceculture/podcasts/la-bulle-economique/defense-et-developpement-durable-la-nouvelle-donne-3255018>.
- 128 Valikoiva viestintä, jossa "pimitetään kielteisiä tietoja yrityksen toiminnan kielteisiä ympäristövaikutuksia ja nostetaan esiin myönteistä tietoa" (de Freitas Netto et al., 2020).
- 129 Euroopan unioni (2023) "Kestävä rahoitus. Sijoittaminen kestäväan tulevaisuuteen". Euroopan unioni. Osoitteessa: https://finance.ec.europa.eu/system/files/2023-06/230613-sustainable-finance-factsheet_en_0.pdf.
- 130 Lyhenne ESG sisältää kolme arviointikriteeriä, joiden avulla arvioidaan yritysten tai sijoitusten kestävyyttä ja eettisiä vaikutuksia (Euroopan unioni, 2023a). **Environmental** (Ympäristö): Tässä segmentissä tarkastellaan yrityksen ekologista jalanjälkeä, mukaan lukien sen panos ilmastomuutokseen, resurssien kulutukseen, jätehuoltoon, luonnon monimuotoisuuteen ja kiertotalouden periaatteisiin. **Social** (Sosiaalinen): Arvioidaan yrityksen yhteiskunnallisia vaikutuksia, ja näissä kriteereissä tarkastellaan muun muassa syrjimättömyyttä, työntekijöiden oikeuksia, sosiaalista suojelua ja sosiaalista osallisuutta, kestäviä ja osallistavia yhteiskuntia, ihmisoikeuksia sekä korruption ja veronkierron torjuntaa. **Governance** (Hallinto): Tässä ulottuvuudessa keskitytään sekä julkisiin että yksityisiin laitoksiin ohjaaviin rakenteisiin, joihin kuuluvat johtamiskäytännöt, työntekijöiden väliset suhteet ja johdon palkitseminen.
- 131 Euroopan komissio (2023) "EU Taxonomy Navigator". Euroopan komissio. Osoitteessa: <https://ec.europa.eu/sustainable-finance-taxonomy/>.
- 132 (a) ilmastomuutoksen hillitseminen; b) ilmastomuutokseen sopeutuminen; c) vesi- ja merivarojen kestävä käyttö ja suojelu; d) siirtyminen kiertotalouteen; e) saastumisen ehkäiseminen ja valvonta; ja f) biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelu ja ennallistaminen.
- 133 Agoria – BSDI, Belgia; ADFA, Suomi; CIDEF, Ranska; BDSV, Saksa; NIDV, Alankomaat; ja FSI, Norja.
- 134 BDSV (2021) "No sustainability without a defence and security industry". BDSV. Osoitteessa: [https://www.bdsv.eu/files/themen/Nachhaltigkeit/2021-03-26%20Key%20ESG-Messages%20to%20Governments%20and%20the%20Commission.%20final%20\(mit%20Datum\).pdf](https://www.bdsv.eu/files/themen/Nachhaltigkeit/2021-03-26%20Key%20ESG-Messages%20to%20Governments%20and%20the%20Commission.%20final%20(mit%20Datum).pdf).
- 135 Ibid.
- 136 ASD (2021) "ASD Considerations on Sustainability and the European Defence Industry". ASD. Osoitteessa: <https://www.asd-europe.org/sites/default/files/2022-08/ASD%20Considerations%20on%20Sustainability%20and%20Defence%20Industry%20FINAL%20%281%29.pdf>.
- 137 NIDV "The Defence Sector & Finance". NIDV. Osoitteessa: <https://www.nidv.eu/en/the-defence-sector-finance/>.
- 138 Ibid.
- 139 BDSV (2021) Op. cit.
- 140 NVDE (13. huhtikuuta 2023) "Defensie heeft belangstelling voor jouw duurzame projecten". NVDE. Osoitteessa: <https://www.nvde.nl/defensie-heeft-belangstelling-voor-jouw-duurzame-projecten/>.
- 141 Ibid.
- 142 ASD (2021) Op. cit.
- 143 Ibid.
- 144 Brabant, J. ja Lamant, L. (2022) "À Bruxelles, l'intensive lobbying de l'industrie de l'armement". Mediapart, 17. maaliskuuta. Osoitteessa: <https://www.mediapart.fr/journal/international/170322/bruxelles-l-intense-lobbying-de-l-industrie-de-l-armement>.
- 145 Salerno-Garthwaite, A. (21. marraskuuta 2022) "Ympäristöpaineet muokkaavat puolustusteollisuutta". Army Technology. Osoitteessa: <https://www.army-technology.com/features/environmental-pressure-are-reshaping-the-defence-industry/>.

- 146 Caine, P. (2022) "Paix et développement durable sont-ils incompatibles ?". Les Echos, 28. syyskuuta. Osoitteessa: <https://www.lesechos.fr/idees-debats/cercle/opinion-paix-et-developpement-durable-sont-ils-incompatibles-1852249>.
- 147 Brunet, P., Meulewaeter C. ja Ortega P. (2021) "Crisis climática, fuerzas armadas y paz medioambiental". Centre Delàs . Osoitteessa: <https://centredelas.org/publicacions/maloshumosdelejercito/?lang=es>.
- 148 Akkerman, M., Burton, D., Buxton, N., Lin, H-C., Al-Kashef, M. ja de Vries, W. (2022) Climate collateral. Osoitteessa: <https://commission.europa.eu/system/files/2022-03/280222-sustainable-finance-platform-finance-report-social-taxonomy.pdf>.
- 149 Platform on Sustainable Finance (2022) 'Final report on social taxonomy'. European Union. Osoitteessa: <https://commission.europa.eu/system/files/2022-03/280222-sustainable-finance-platform-finance-report-social-taxonomy.pdf>.
- 150 De Miguel, B. (2022) "La nueva normativa sobre inversiones sostenibles de la UE amenaza la financiación de la industria militar". El País, 17. helmikuuta. Osoitteessa: <https://elpais.com/economia/2022-02-17/la-nueva-normativa-sobre-inversiones-sostenibles-de-la-ue-amenaza-la-financiacion-de-la-industria-militar.html>.
- 151 Platform on Sustainable Finance (2022) Op. cit.
- 152 Bol, M. (2023) "La production d'armes comme "activité socialement nuisible" : les limites d'une taxonomie sociale européenne mal engagée", Note d'Analyse du GRIP, Bruxelles. Osoitteessa: <https://grip.org/la-production-darmes-comme-activite-socialement-nuisible-les-limites-dune-taxonomie-sociale-europeenne-mal-engagee>.
- 153 Ibid.
- 154 De Miguel, B. (2022) Op. cit.
- 155 Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alivaliokunta (29. marraskuuta 2021) "No title". Euroopan parlamentti. Osoitteessa: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/webstreaming/subcommittee-on-security-and-defence_20211129-1645-COMMITTEE-SEDE.
- 156 Euroopan komissio (15. syyskuuta 2022) "A European Sovereignty Fund for an industry 'Made in Europe'. Blog of Commissioner Thierry Breton". Euroopan komissio. Osoitteessa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/fi/STATEMENT_22_5543.
- 157 Eurooppa-neuvosto (16. tammikuuta 2023) "Going big for EU industry". Eurooppa-neuvosto. Osoitteessa: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/01/16/going-big-for-eu-industry-op-ed-article-by-president-charles-michel/>.
- 158 Euroopan komissio (15. helmikuuta 2022) "Commission unveils significant actions to contribute to European Defence, boost innovation and address strategic dependencies". Euroopan komissio. Osoitteessa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_22_924.
- 159 Euroopan unioni (2022) "A Strategic Compass for Security and Defence". Euroopan unioni. Osoitteessa: https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/strategic_compass_en3_web.pdf.
- 160 Euroopan komissio (15. helmikuuta 2022) "Questions and Answers: Commission contribution to European defence in the context of the Strategic Compass". Euroopan komissio. Osoitteessa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/%20en/qanda_22_925.
- 161 Euroopan parlamentti (18. tammikuuta 2023) "Implementation of the common security and defence policy – annual report 2022". Euroopan parlamentti. Osoitteessa: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2023-0010_EN.pdf.
- 162 Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan alivaliokunta (19. syyskuuta 2023) "No title". Euroopan parlamentti. Osoitteessa: https://multimedia.europarl.europa.eu/en/webstreaming/subcommittee-on-security-and-defence_20230919-0900-COMMITTEE-SEDE.
- 163 Macron, E. (13. kesäkuuta 2022) "Déclaration de M. Emmanuel Macron, président de la République, sur les industries d'armement française et européenne, à Villepinte le 13 juin 2022". Vie Publique. Osoitteessa: <https://www.vie-publique.fr/discours/285399-emmanuel-macron-13062022-industrie-darmement>.
- 164 Euroopan investointipankki (12.12.2017) "The EIB Group Operating Framework and Operational Plan". Euroopan investointipankki. Osoitteessa: https://www.eib.org/attachments/strategies/operational_plan_2018_en.pdf.
- 165 Hoyer, W. (2. helmikuuta 2023) "Overview of 2022 activities". Euroopan investointipankki. Osoitteessa: <https://www.eib.org/en/press/speeches/president-hoyer-overview-of-2022-activities>.
- 166 <https://club.bruxelles2.eu/2022/05/les-27-devraient-emprunter-aupres-de-la-bei-pour-leur-defense-kris-peeters>
- 167 Hanke Vela, J. ja Von Der Burchard, H. (2023) "Consensus builds for EU bank to finance shells and tanks" Politico, 26. syyskuuta. Osoitteessa: <https://www.politico.eu/article/berlin-keen-french-push-european-investment-bank-eib-defense-financing/>.
- 168 Guillermand, V. (2022) "Défense: Thales, porté par la hausse attendue des budgets en Europe". Le Figaro, 3. maaliskuuta. Osoitteessa: <https://www.lefigaro.fr/societes/defence-thales-porte-par-la-hausse-attendue-des-budgets-en-europe-20220303>.
- 169 Ainger, J. ja Arons, S. (2022) "Weapons group points to Ukraine in bid to shape ESG rulebook" Bloomberg, 28. helmikuuta. Osoitteessa: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2022-02-28/weapons-group-points-to-ukraine-in-bid-to-shape-eu-s-esg-rules#xj4y7vzkg>.
- 170 Young, S. ja Jessop, S. (2023) "BAE feels ESG aversion to defence stocks since Ukraine war". Reuters, 2. elokuuta. Osoitteessa: <https://www.reuters.com/business/aerospace-defence/bae-ceo-esg-investors-less-frosty-defence-sector-since-ukraine-war-2023-08-02/>.
- 171 Gartside, B. (2022) "Ukraine highlights ethical value of the defence industry, says Serco". The Telegraph, 27. helmikuuta. Osoitteessa: <https://www.telegraph.co.uk/business/2022/02/27/ukraine-highlights-ethical-value-defence-industry-says-serco/>.

- 172 Hollinger, P. (2021) "EU risks its own security by branding defence industry socially harmful". Financial Times, 1. joulukuuta. Osoitteessa: <https://www.ft.com/content/31933a53-c5ad-4633-826c-adc945f62207>.
- 173 De Miguel, B. (2022) Op. cit.
- 174 Brabant, J. ja Lamant, L. (2022) Op. cit.
- 175 Matelly, S. (2023) "Articulating ESG criteria and the financing of the EDTIB: a prospective view". Aseteollisuuden eurooppalainen tutkimusryhmä (Ares Group). Osoitteessa: <https://www.iris-france.org/wp-content/uploads/2023/03/ARES-80-Policy-paper.pdf>.
- 176 Pugnet, A. (2023) "EU defence industry pressures Commission, EU countries to step up financing". Euractiv, 27. kesäkuuta. Osoitteessa: <https://www.euractiv.com/section/defence-and-security/news/eu-defence-industry-pressure-commission-eu-countries-to-step-up-financing/>.
- 177 Caine, P. (2022) Op. cit.
- 178 Snyder, S., Walstra J. et al. (2021) "Perilous profiteering. The companies building nuclear arsenals and their financial backers. Don't bank on the bomb". Osoitteessa: https://www.dontbankonthebomb.com/wp-content/uploads/2021/11/2021-Perilous-Profiteering_Final.pdf.
- 179 Matelly, S. (2023) Op. cit.
- 180 Ibid.
- 181 Yordanov, G., Silva Restrepo, S. ja Rochette, J. (2023) "A New Era for the Defence Industry". Citibank. Osoitteessa: <https://www.citibank.com/icg/sa/flippingbook/2022/2023-Public-Sector-Perspectives/32/>.
- 182 Jones, D., ja Templeman, L. (2022) "Will defence and nuclear pivot to ESG?" Osoitteessa: https://www.dbresearch.com/PROD/RPS_EN-PROD/PROD000000000522744/dbSustainability_Spotlight%3A_Will_defence_and_nucle.pdf?undefined&reaload=46qYeHInJ0FSU~2wBb2/3o3zzLHDalTuymQ0D1kCACBMl2lMVmK2vGBBHMNwKNU8.
- 183 Triodos Investment Management (13. huhtikuuta 2022) "Investing in arms is not sustainable". Triodos Bank, Osoitteessa: <https://www.triodos-im.com/articles/2022/triodos-position-on-investing-in-arms>.
- 184 Matelly, S. (2023) Op. cit.
- 185 Allenbach-Amman, J. (2022) "Social Taxonomy risks death by Commission neglect". Euractiv, 17. toukokuuta. Osoitteessa: <https://www.euractiv.com/section/economy-jobs/news/social-taxonomy-risks-death-by-commission-neglect/>.
- 186 Zdechovský, T. (2023) "Impacts of the EU taxonomy for sustainable activities on the defence industry". Euroopan parlamentti. Osoitteessa: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2023-001935_FI.html.
- 187 Vranken, Bram (lokakuu 2017) "Securing Profits: How the arms lobby is hijacking Europe's defence policy". Vredesactie. Osoitteessa: https://www.vredesactie.be/sites/default/files/pdf/Securing_profits_web.pdf.
- 188 Euroopan komissio (3. toukokuuta 2023) "Act in Support of Ammunition Production – ASAP: Press conference by Internal Market Commissioner Thierry Breton. Osoitteessa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_23_2617.
- 189 Euroopan komissio (11. lokakuuta 2022) "European Defence and Security Conference – Speech by Commissioner Thierry Breton". Osoitteessa: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/SPEECH_22_6119.
- 190 Sédou, Laëtitia (2. helmikuuta 2023) "War in Ukraine, cover for EU's all-out militarisation". ENAAT/Stop Wapenhandel. Osoitteessa: <https://stopwapenhandel.org/war-in-ukraine-cover-for-eus-all-out-militarisation/>.
- 191 Broek, Martin (3. tammikuuta 2023) "Danger of structural increases of military production". Stop Wapenhandel. Osoitteessa: <https://stopwapenhandel.org/danger-of-structural-increases-of-military-production/>; Akkerman, Mark (lokakuu 2021) "A Union of Arms Exports: why European arms keep fuelling war and repression around the world". Stop Wapenhandel. Osoitteessa: <https://stopwapenhandel.org/app/uploads/2021/10/a-union-of-arms-export-WEB.pdf>.
- 192 <https://defencesecurityconference.eu/past-edition/>
- 193 <https://ac.eda.europa.eu/page-571>
- 194 <https://defencesummit.eu/2023-programme/post..197zlwMjlvMDUvbGVzLTl3LWRldnJhaWVudC1lbXBvdW50ZXItYXVwcmVzLWRlLWxhLWJlaS1wb3VyLWxldXI-tZGVmZW5zZS1rcmlzLXBIZXRlcnMvP3V0bV>

Tietoja kirjoittajista

Chloé Meulewaeter on yhteiskuntatieteiden tohtori, kansainvälisten suhteiden luennoitsija ja tutkija Centre Delàs d'estudi per la Pau:ssa (Delàs Center for Peace Studies). Hän työskentelee sotilasmenojen, asekaupan sekä militarismin ja ympäristökriisin välisten yhteyksien parissa. Kirjoittanut näitä aiheita käsitteleviä raportteja, muun muassa "Climate Crisis, Armed Forces and Environmental Peace" (2021, Centre Delàs) ja "Military Spending, Arms Trade and Armed Conflict" (2021, Routledge).

Mark Akkerman on Stop Wapenhandel -järjestön (Alankomaiden asekaupan vastainen kampanja) tutkija, joka työskentelee asekaupan, aseeteollisuuden, sen lobbauksen, rajojen militarisoinnin sekä EU:n rahoituksen ja politiikan parissa. Hän on laatinut useita raportteja näistä aiheista, muun muassa "Fanning the flames: How the European Union is feeding a new arms race" (2022, yhdessä ENAATin ja TNI:n kanssa) ja "Smoke Screen: How states are using the war in Ukraine to drive a new arms race" (2022, yhdessä TNI:n kanssa).

Tietoja ENAATista

Euroopan asekaupan vastainen verkosto (ENAAT) on eurooppalaisten ruohonjuuritason rauhanryhmien epävirallinen verkosto, joka tekee yhteistyötä tutkimuksen, edunvalvonnan ja kampanjoinnin alalla. Verkosto perustettiin vuonna 1984 Alankomaissa järjestetyssä kansainvälisessä konferenssissa, jossa käsiteltiin asetuotantoa ja sotilasvientiä. Vaikka Euroopan hallitukset väittävät, etteivät ne vie aseita sotaa käyviin tai ihmisoikeuksia rikkoviin maihin, eurooppalaisia aseita myydään kaikkialle maailmaan hyvin vähäisin rajoituksin. Asekauppa on uhka rauhalle, turvallisuudelle ja kehitykselle, ja aseeteollisuus on kasvavan sotilasviennin ja -menojen liikkeellepaneva voima.

Euroopan asekaupan vastainen verkosto (ENAAT)
c/o Quaker House, Square Ambiorix 50, B-1000 Bryssel, Belgia
info@enaat.org – puh: +32.2.234.30.60.
X: @_ENAAT – FB: @noEUMoney4arms
EU:n avoimuusrekisteri: 198063521842-62
www.enaat.org